REVISTA CENTRULUI DE STRATEGII APLICATE

DIPLOMACY & INTELLIGENCE

Nr.6 (Septembrie 2015)

REVISTĂ DE ȘTIINȚE SOCIALE, DIPLOMAȚIE ȘI STUDII DE SECURITATE

Bordul editorial

Laura RITEŞ - Director Direcţia Procedură Legislativă, Sinteze şi Evaluări la Camera Deputaţilor
Ionuţ IFRIM – Conf. Univ. Dr., cercetător ştiinţific la Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române
Adrian CĂMĂRĂŞAN – Lect. Univ. Dr., Şef serviciu Protecţia informaţiilor clasificate la Autoritatea de Supraveghere Financiară
Corina Georgiana ANTONOVICI – Lect. Univ. Dr, Facultatea de Administraţie Publică, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative
Dragoş Tiberiu NIŢĂ – Expert la Institutul Cultural Român
Mihai MĂRGĂRIT – Consilier parlamentar la Camera Deputaţilor
Sarmiza ANDRONIC - Lector la Institutul Diplomatic Român
Mariana CAPOTĂ – Consilier parlamentar la Camera Deputaţilor
Ruxandra RÎMNICEANU – Dr. ing. expert INFOSEC
Andy Constantin LEOVEANU - Lect. Univ. Dr, Facultatea de Administraţie Publică, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative
Dorin–Marinel EPARU - Lector Universitar, Departamentul Operaţii Întrunite, Studii Strategice şi de Securitate, Facultatea de securitate şi apărare, Universitatea Naţională de Apărare „Carol I"
Florin Marius POPA – Lector Univ. Dr., Facultatea de Administraţie Publică, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative

Redactor Şef

Valeriu ANTONOVICI – Cadru Didactic Asociat la Facultatea de Ştiinţe Politice, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative

Redactor Şef Adjunct

Petrică-Mihail MARCOCI - Lect. Univ. Dr. Academia de Poliţie „Al. I. Cuza”

Secretar General Redacţie

Ionuţ RITEŞ – Drd. Universitatea de Vest din Timişoara

Preşedinte de onoare

Ştefan GLĂVAN - Prof. Univ. Dr. Ambasador

Tehnoredactare

Diana COSTAŞ, Ionut Carol LOGOFĂTU, Anca CROITORU,
Vornicu GEORGIANA, Daniela BULEARCĂ, Iuliana FOLTEA, Cristina SAVASTRE,
Cristi-Alexandru FILIP, Theodora-Cătălina RADU, Vlad IRIMIE, Diana NEAGOE

Drepturile de autor rămân în proprietatea autorilor. **ISSN 2344 – 3650**
Indexată în:

Ioana Sanda Stâncel	Cutremure în Flancul Sudic al Uniunii Europene - Forța legii migrație sau legea forței migranților - De ce acum? Earthquakes in the European Union's southern flank - the force of migration law or the law of migrants - Why now?	6
Ioana Sanda Stâncel	Efervescența securității în Orientul Apropiat si Mijlociu Siria inaintea acestui val de migranți in Europa – conflict, schimbare de regim in derulare, inceput de anarhie, schimbare de regim fazata? Effervescence security in the Near and Middle East Syria before the current migration toward Europe- conflict, ongoing regime change, the beginning of anarchy, phased regime change?	13
Dr. Sorin – Gabriel Cozma	Terorismul contemporan - factor de risc in condițiile accelerării procesului de globalizare Current terrorism - Risk factor within the accelerated globalization process	22
Ioana Sanda Stâncel	Securitate Societală ca Instrument de Întelegere a Conflictelor Societal Security as Tool for Understanding Conflicts	30
Ioana Sanda Stâncel	Instrumente internaționale normative de intervenție în situații de criză umanitară - Sphere Project - Carta umanitară și standardele minime în caz de catastrofă International normative tools for humanitarian intervention in crisis - Sphere Project - Humanitarian Charter and Minimum Standards in Disaster Response	39
Adelina Elena Andrei	Migrația - o problemă de securitate Migration – a security problem	46
Petrică Bădișor	Convergențe și divergențe privind geopolitica regională – Federația Rusă Convergent and divergent opinions concerning	50

	the regional geopolitics – The Russian Federation	
Petrică Bădișor	**Migrația ilegală – Abordare multidisciplinară** Illegal migration – Multidisciplinary approach	**58**
Christian Ciocan	**Imigrația ilegală. Forța de muncă** **Illegal immigration - Workforce**	**66**
Christian Ciocan	**Imigrația ilegală. Drepturile cetățeniei prin naștere** **Illegal immigration – Citizenship rights by birth**	**69**
Christian Ciocan	**Imigrația ilegală. Organisme de sprijin** **Illegal immigration – Supportinginstitutitons**	**72**
Cristian Vlad Irimia	**Evaluarea fenomenului migrației – Soluții pastorale și sociale ale Bisericii Ortodoxe Române** **Evaluation of the migration phenomenon - pastoral and social solutions of the Romanian Orthodox Church**	**75**
Conf. Univ. Dr. Veronica Mihalache	**Situația refugiaților afgani în Tadjikistan** **Afghan refugees' situation in Tajikistan**	**86**
Cristian Vasile Petcu	**Creștinism versus Islamism în contextul actual al migrației și securității** **Christianity versus Islamism in the context of migration and security**	**93**
Mihai Sofonea	**Poziția ambivalentă a imigrantului în România: nici dușman, nici prieten** **Ambivalent position of immigrants in Romania: not enemy, nor friend**	**98**
Ioana Sanda Stâncel	**Un nou actor pe arena geopolictică internațională – Statul Islamic -** **A new actor in the international geopolitical arena - Islamic State – An overview**	**103**
Ioana Sanda Stâncel	**Clasic și modern în fenomenul terorist contemporan** **Classic and modern element of the contemporary terrorist phenomenon**	**111**
Ioana Sanda Stâncel	**Impactul migrației asupra sănătații publice prin prisma securității naționale** **National security interests of the public health**	**118**

	impact of the migration	
Ioana Sanda Stâncel	**Provocări în integrarea funcțională a unei minorități de origine migratorie – romi în județul Brașov** **Challenges in functional integration of a minority of migratory origin - Roma in Brasov**	**121**
Ioana Sanda Stâncel	**Migranții și drepturile de securitate socială ale lucrătorilor în Uniunea Europeană** **Migrants and social security rights of workers in the European Union**	**127**
Dragos Mircea Paun	**Migrația și securitatea modernă** **Migration and modern security**	**131**
Georgiana-Silvia Epure	**Cum afectează conceptul de gen modul în care înțelegem securitatea** **How does the concept of gender change our understanding of security**	**137**

Numă apărut în colaborare cu CSIS România și ca urmare a seminarului Migrație și securitate -16.09.2015

Opiniile exprimate în textele publicate aparţin autorilor şi nu reprezintă punctele de vedere ale CSA. Autorii îşi asumă întreaga responsabilitate pentru ideile exprimate.

Cutremure în Flancul Sudic al Uniunii Europene[1]
- Forța legii migrație sau legea forței migranților - De ce acum? –

Earthquakes in the European Union's southern flank - the force of migration law or the law of migrants - Why now?

Ioana Sanda Stâncel[2]

Abstract

Recent, o mare presiune a fost pusă asupra democrațiilor europene, aceea de a face față maselor de migranți (sirieni) aflate în continuă mișcare. Numeroase informații ce provin din diferite surse, au scopul de a dezvălui adevărata natură a acestei situații umanitare îngrijorătoare, în special în Balcanii de Vest și Flancul Estic al Uniunii Europene.

Cuvinte cheie: migrație, refugiați, Siria, Orientul Apropiat, Marea Mediteraneană, Europa, drept internațional public, dreptul refugiaților, azil și migrație

Recent weeks brought a high presure toward European democracies to deal with the ongoing mass of migrants, allegedly originals from Syria. Data from different trusted open sources provide relevant information in order to reveal the real nature of this concerning humanitary situation of large mass migrants, especially in the Western Balkans and the South East flanc of the European Union.

[1] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[2] Doctorand, absolventa a programelor universitare si masterale in domeniul medicinei, relatii internationale si diplomatie, studii de securitate avand specializari printre altele si privind migratia, refugiatii, crize umanitare, studii avansate de securitate si managementul serviciilor de sanatate si sanatatii publice

Introducere

De-a lungul istoriei milenare, teritoriul actual al confluențelor geostrategice din spațiul Orientului Apropiat, Spațiul Mediteranean Extins (Nordul Africii, Sudul Europei), Balcanilor de Vest și teritoriul motorului economic franco-german al Uniunii Europene au fost spații de influențe culturale heterogene , dar și de migrații alepopulațiilor din aceste teritorii sau de destinație pentru populații și culturi provenind din spații de origine îndepărtate. Zilele acestea regiunea se confruntă cu un aflux excepțional de migranți provenind acum din rezervoarele demografice din Regiunea Extinsa a Mării Mediterane. Cauzele aparente ale acestei migrații masive rezidă și în factori ce țin de conflictele regionale, de războaiele ultimelor decenii, de climă și sezonalitate și de oportunități privind accesibilitatea unor resurse materiale, logistice sau politice. În acest context, aici și acum, consider oportună detalierea a zece dintre acești factori, toți cu un determinism esențial în declanșarea și susținerea acestui nivel excepțional al fenomenului curent, de fapt, fiind cel mai probabil cea mai mare presiune migratorie continentală de la Cel de al Doilea Război Mondial.

1. Confruntările violente din Siria cu dezvoltarea unora de tip kinetic / război - Confruntările armate directe din Siria continuă déjà de mai mult de 5 ani crescând în intensitate și letalitate. Din păcate, cu mijloacele relațiilor internaționale de sorgintea diplomației clasice sau a celei multilaterale sau cu mijloacele de coerciție permise de dreptul internațional și sistemul actorilor public internațional fără a putea previziona o încetare a lor în curând. Diferite statistici internaționale aduc în fața opiniei publice cifre tot mai îngrijorătoare privind cazuistica pierderilor umane din conflict, acestea situându-se, după diferite surse publice până la un maxim de 22000 conform statisticilor publice ale ONU din ianuarie 2015. Aceste tragedii personale nu fac decât să îi motiveze pe supraviețuiori să părăsească acest areal. Unele surse citează că elementul de determinism sirian este responsabil, după unele surse deschise – Washington Post[3] – de peste 50% dintre cazuri de acum, care oricum sunt duble față de cazurile din anul anterior. În mod succesiv, an după an, fiecare nou an aduce noi recorduri maxime ale numărului persoanelor migrante din regiunea extinsă spre Europa. În același timp, conflictele ultimelor decenii au dus la un maxim al numărului persoanelor dislocate intern sau regional, distincție teoretic ușor de aplicat, dar dificilă în practica în teritorii cu granițe tradițional ”mișcătoare” sau instabile pentru perioade lungi și în practica unor populații cu origini tribale recente. Din acest motiv oamenii pleacă din zonele de conflicte violente din Irak, Siria, Liban, Somalia și Cornul Africii,

[3] https://www.washingtonpost.com/world/syria-is-emptying/2015/09/14/2b457a86-534f-11e5-b225-90edbd49f362_story.html?wpmm=1&wpisrc=nl_headlines accesat la 16 septembrie 2015

Sudan, Libia, Sudul Egiptului, Nigeria sau Niger.

2. *Cronicizarea unui mediu dominat de violențe și confruntări armate in spațiul geografic extins al Orientului Apropiat (Siria, Irak, Afghanistan) și cel riveran Mării Mediterane* - ***Mediul de securitate din regiunea de origine a migranților a fost de-a lungul istoriei teatrul unor confruntări violente succesive și de diferite motivații subsecvente luptei pentru putere, dominație sau influență decizivă. De interes pentru întelegerea valului curent de migranți este categoria migranților palestinieni, care, deși inițial erau atât Palestiniei, cât și evrei care au fost forțați să plece de pe teritoriul Palestinei sub mandat Britanic și ca urmare a Războiului Palestinian din 1948, actualmente, fiind până la 50 000 refugiați din acest val și circa 4 950 000 descendenți. La această situația cronică s-a adăugat războiul Irakiano-Iranian, Primul Război din Golf și Invazia Irakului din 2003. Dominoul eforturilor de schimbare de regim din regiunea extinsă a Orientului Apropiat începută cu Egiptul și continuată cu Libia și Siria nu au făcut decât să aducă noi cohorte populaționale predispuse sau chiar în mișcare internă- dislocați sau externă – imigranți.***

3. *Pasajul spre mainland-ul European a devenit mult mai facil și accesibil* - ***Până la începutul verii 2015, ambițiile și așteptările orientate spre Europa comunitară a statelor Balcanii de Vest și de conformare interesată economic a Greciei, au fost factori de limitare practică a pasajului, și așa ilegal, al migranților pe ruta Sud-europeană și pe cea a Balcanilor de Vest. Până de curând, frontierele naționale din Balcanii de Vest și flancul sudic erau evitate deoarece se cunoaște că acestea erau eficient supravegheate și rata de succes a traficanților era din ce în ce mai mică, chiar dacă aceasta impunea costuri pe care această securizare le impunea statelor naționale membre sau aspirante la statul de membru al UE. De aceea, ruta de preferință pentru migranții ilegali era cea a tranzitului cu mijloace improvizate pe suprafață maritimă. Aceștia nu au putut folosi nici un mijloc logistic de transport autorizat deoarece transportatorii sunt obligațisă se asigure că la punctul de pornire a călătoriei toți călătorii trebuie să facă dovada legalității călătoriei lor (document de călătorie valabil, și, pentru persoanele non-cetățean UE, viza de călătorie valabil și, eventual, asigurarea medicală) în caz contrar, fiind responsabili pentru orice încălcare a condițiilor de călătorie și penalizați și financiar, procedură reieșită din transpunerea în practică a Directivei UE nr 51/2000. De altfel, acesta este și principalul motiv pentru care migranții iregulari și ilegali aleg soluții logistice costisitoare, cu un parcurs lung și care le riscă viața. O rută mult mai scurtă, ieftină și sigură este cea care tarnzitează Greci și Balcani de Vest., dar care era securizată în principal prin frontiere externe ale UE ale Greciei și cele naționale ale Turciei și Macedoniei. În ultimele luni aceste state au fost confruntate cu decizii politice dificile și au traversat episoade de dezamîgire strategică în ceea ce privește așteptările de la UE: Grexit, amânarea aproape Sine Die a***

aderării Turciei și a statelor din Balcanii de Vest la UE, deși acestea așteptau exact contrariu, în acest context sensibil în care se aflau aceste state în scopul declarat publical al salvării vieții migranților pe mare, permeabilizează propriile frontiere pentru migranți din arealul estic al bazinului mediteranean și extensiile sale estice (Afganistan, etc.) în principal începând cu vara anului 2015 (de exemplu: Macedonia începând cu iunie 2015[4]). Astfel, acest coridor preia în principal migranți economici care deja de câțiva ani s-au relocat din Siria, sau chiar Afghanistan, pe teritoriul Turciei și unii chiar au dezvoltat mici activități generatoare de venit, precum și alți migranți economici din Pakistan, Bangladesh, India, China, care dispun de unele resurse financiare pentru a își suporta costurile călătoriei, inclusiv pentru sumele cerute de călăuze sau traficanți

4. *Scăderea costurilor și tarifelor călăuzelor și traficanților* - ***În mod natural, acest motiv este direct conectat cu cel anterior și este o consecință logică a pieței reglate de cerere și ofertă, adică de expansionare a oportunităților logistice.*** Pasajul pe luciul apei din Turcia până în Grecia poate dura între 20 până la 60 de minute în funcție de vreme și traseul ales. Astfel, costurile logistice devin în mod evident mult mai mici, dar mai ales mai facile multor persoane, adică excluzând intermediarii și traficanții. Dacă anterior migranții trebuiau să achite între 5 000 și 6000 de dolari pentru a traversa Marea Mediterană din Libia, acum aceste costuri pe ruta balcanică s-au redus la aproximativ jumătate[5], ceea ce face ca pentru unii care oricum plecarea era un plan, acesta să devină realizabil mult mai repede cu resursele pe care deja le aveau acumulate în acest scop.

5. Clima și poziționarea geografică - În condițiile deja descrise, este în mod natural de înțeles că sezonulestival mișscarea migranților să atingă maximul. Iminenta sosire a iernii este și un factor de presiune pentru a părăsi locația unde se află, odată sosită, aceasta nu va face decât să crească pericolele călătoriei și incidentele, inclusiv letale.

6. Invitația fățisă a cancelarului Germna Angela Merkel, acțiune consistentă cu interesul național al proiectului propriu german – reducerea deficitului demografic și acoperirea nevoii de forță de muncă instruită și interesată – ***În condițiile exxistenței unui interes și pregătiri în diverse stadii pentru a migra, a unui interes spre Europa Vestică pentru idealurie conomice și de proiecție de viață, sau induse etnico-religios, afirmațiile interns mediatizate ale cancelarului german coum că Germania nu va returna migranții din Siria și este dispusă să acorde reședință pentru o populație a migranților de până la 800 000 de persoane,nu au constituit decât un***

4 https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/08/21/how-macedonia-became-the-latest-front-in-europes-migrant-crisis/ accesat ultima dată la 15 septembrie 2015

5 https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/08/21/how-macedonia-became-the-latest-front-in-europes-migrant-crisis / accesat ultima dată la 10 septembrie 2015

factor de atracție pentru această populație fie în pregătire de a migra, fie deja în diverse etape ale călătoriei deja începute. Cu această ocazie, fluxului migranților din Turcia generat de conflictul din Siria i s-au alaturat și alți migranți economici sau politici din cauza situației extinse regionale (Irak, Kurdistanul turc, Libia, Liban, Iordania, Nordul și Estul Africii etc.)[6]. Pentru toți aceștia, factorii de presiune de a pleca și cei de atracție pentru Germania și Vestul Europei nu vor putea fi limitați de bariere fizice sau închiderea granițelor statelor membre ale UE:

7. Mobilizarea recruților de administrația siriană – ***Reducerea paote până laepuizare a forțelor active de resurse umane ale combatanților pro-regim și continuarea cu creșterea în complexitate a confruntărilor, inclusiv apariția unor noi actori atipici ISIS – forțează regimul la respectarea și impunerea calendarului de recrutare / mobilizare a tuturor cetățenilor proprii incorporabili conform obligativității serviciului militar. Dar generațiile tinere, bărbați sub 30de ani, preferă să își construiască un viitor în altă locație și apreciază că aceste confruntări nu sunt războiul lor, deci refuză mobilizarea și pentru a se pune la adăpost, părăsesc teritoriul controlat de regim.***

8. Liberalizarea călătoriilor cetațenilor sirieni – ***Delipare contradictoriu cu factorul descris anterior, totuși, se pare că adminsitarția Assad nu face nimic nici pentru a limita sau a determina stoparea plecării tinerilor, făcând mai ușoară obținerea pașapoartelor, a contactelor și vizelor cu elementele diplomatice/ consulare straine încă prezente în Siria sau gestionând problematica ei. Mai mult, exisită posibilitatea înlocuirii serviciului militar obligatoriu prin plata unei sume de aprox 300 USD. Totuși, lipsa de predicitibilitate a regimului și evoluției conflictelor din zonă face ca și cei care au plătit să părăsească teritorul. Această situație este interpretată de unii experți ca o parte a strategiielui Assad de a elibera teritoriul de potențiali oponenți clamând public că de fapt susținerea vestului pentru elemente insurgente numite teroriste, presează exodul populației civile.***

9. Eliberarea de Israel a aproximativ 7000 persoane deținute pentru migrație ilegală – Începând cu 25 august 2015, Israel a eliberat migranți din facilitatea de detenție din deșertul Holot. Acești migranți ilegali proveneau din Cornul Africii și Sudan sau alte areale africane și pentru viitor le este limitat accesul la unele zone ale teritoriului național israelian unde aveau rude și posibilități de inserție socială., fiind astfel forțați să migreze și să se alăture valului de migrați denumiți generic "sirieni".

10. Limitarea eforturilor umanitare internațional – ***Încă înainte de declanșarea acestui val de presiune migratorie pentru Europa, deja existau aproximativ 4 milioane migranți din cauza conflictului sirian. De asemenea, în regiunea Asiei Mici, a Golfului***

[6]https://www.washingtonpost.com/world/iraqis-join-an-intensifying-flow-of-refugees-to-europe-from-turkey/2015/09/06/aee71eaa-54a6-11e5-9f54-1ea23f6e02f3_story.html accesat la 10 septembrie 2015

Persic, Penisulei Arabice și a bazinului Mării Mediteraneene, se aflau deja în diverse forme de dislocare multe alte persoane deplasate ca urmare a unei situații istorice (Palestina) sau din ultimele decenii, persoane care necesitau atenția și asistența comuntății internaționale. Din cauza acestei situații, aceste persoane sunt limitate în accesa soluții locale: de ex.. educație, loc de muncă etc, motiv pentru care au devenit dependente de ajutoarele internaționale și aspirând să se deplaseze în țările de origine ale acestor ajutoare.

11. Balbâiala europenă comună – soluții și rezoluții, lipsa unui consens șia unor instrumente legale comune aplicabile imediat – Odată cu instalarea unei situații fără precedent de la Cel de al Doilea Război Mondial, Uniunea Europeană a fost surprinsă și nepregătită pentru situații umanitare implicând largi mase de populații migrante. Instrumentele pe care UE și în plan comunitar, statele membre le aveau la dispoziție au fost concepute pentru a gestiona situații și cazuistică personală a unor indivizi,dar nu a unor mase migrante. În acest context, diferite state membre și lideriilor au reacționat emoțional și sub presiunea maselor, mass mediei și propriilor valori morale creștine ale construcției europene. Reacțiile necoordonate, uneori divergente și evident neadecvate și neconforme acelor instrumente ale dreptului internațional sau european existente și incidente au avut efectul unor încurajări și a unor exacerbări așteptărilor, consolidării preferințelor și sentimentului de corectitudine și legitimitate ale migranților de a obliga Europa și guvernele europene în a le rezolva problema în felu lîn care ei doresc și unicul pe care îl acceptă. Adică, impunând propriile lor opțiuni și preferințe, impunând renunțarea la instrumentele normative aplicabile migranților ilegali, alții decât cei refugiați conform ONU, forțând UE să își imodifice elemente de guvernanță a problematicii pentru a satisface așteptările migranților. .

12. Lipsa unei soluții curente reale și eficiente pentru soluționarea factorilor de presiune generați de crizele în arealele de origine sau de ședere în transit – În mod evident, complexitatea naturii și derulării conflictului din spațiul Siriei și al Irakului, precum și cauzele predominant economice ale migrației din unele areale ale Africii, dovedesc că opțiunile politice inernaționale, cele ale intervențiilor de securizare și /sau dezvoltare, sunt ineficiente în a elimina aceste cauze într-un viitor predictibil pe termen imediat sau mediu.

Concluzii: Această tragedie a destinului unor migranți necesită o abordare comprehensivă și multisectorială. Totuși, în sistemul relațiilor internaționale, ONU și cel a UE există unele instrumente de reglementare, deși imperfecte, care ar fi putut fi aplicate cu mai multă celeritate pentru a fi putut fi eficiente în îmbunătățirea vieții acestor persoane. În acest sens, există bune practici pentru relocarea refugiaților sau altor migranți din cauze de conflict aplicate cu succes pentru securitatea naționala de Canada, SUA si Regatul Unit. În materia refugiaților și azilului,

atât izvoarele de drept internațional multilateral Carta ONU și convențiile subsecvente, precum și pilonul comunitar, dau o definiție clară a refugiatului și conduitei sale odată ajuns într-un stat sigur. Atât dreptul comunitar, cât și dreptul național al statelor membre sau din Balcanii de Vest conțin prevederi clare privind dreptul frontierei de stat și migrația ilegală. În lumina dreptului internațional public / dreptului umanitar / dreptului războiului există diferite seturi de reglementări pentru gestionarea mișcărilor persoanelor deplasate din cauze conflicte și care au fost sau sunt pe criterii bine intemeiate suspicionate a fi fost combatanți. Fără a deroga de la compasiune umanitară pentru nevoile individuale ale persoanelor migrante, apreciez că simpla forțare a unei reacții emoționale sau demodificare a propriilor valori sau interese partizane de stat, nu fac decât să incurajeze șisă atragă alte deplasări ale maselor de migranți cu toate riscurile lor, încurajarea la rezistența la integrare funcțională în statul gazdă și creșterea decepției pentru gradientul dintre drepturile și posibilitățile reale de suport și așteptările migranților, cu risc de autoradicalizare.

Bibliografie selectivă:

www.unhcr.org
www.iom.org
www.hrw.org
www.mdm.org
www.msf.org
www.bbc.uk.org
Colecția The Washington Post
Colecția The New York Times

Centrul de Strategii Aplicate

Efervescența securității în Orientul Apropiat si Mijlociu

Siria inaintea acestui val de migranți in Europa – conflict, schimbare de regim in derulare, inceput de anarhie, schimbare de regim fazata?[7]

Effervescence security in the Near and Middle East

Syria before the current migration toward Europe- conflict, ongoing regime change, the beginning of anarchy, phased regime change?

Ioana Sanda Stâncel [8]

Abstract:

Situația din Siria și regiunea extrinsă înainte de recentul val migratoriu spre Europa este greu de catalogat și codificat prin prisma instrumentelor de analiză de conflict disponibile. Cum putea fi catalogată situația: conflict, schimbare de regim în derulare, schimbare de regim, început de anarhie, alunecare sau ofertă pentru islamiști sau schimbare de regim în etape.

Cuvinte cheie: Siria, conflict, schimbare de regim, analiză de conflict

Even before the huge migrant population pretended originally from Syria arrived on the Europe's shores this summer, the local and regional situation was difficult to be assessed and explained with conflict analysis tools. How could it be better described: ongoing regime change, the beginning of anarchy, phased regime change, failure or free offer to Islamists?

[7] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[8] Doctorand, absolventa a programelor universitare de medicina, relatii internationale si diplomatie, studii de securitate avand specializari printre altele si privind migratia, refugiatii, crize umanitare, studii avansate de securitate si managementul serviciilor de sanatate si sanatatii publice

1. Ipoteză de lucru după evaluare primară:

1.1. Război civil persistent (protacted) intrareligios (Sunnit-Shiit) interetnic (Arabo-Persan - evident și Kurdo-Arab – insidios, mocnit încă, dar tot mai prezent prin proxi-indicii) politic (Partidul Ba'th si clanul Assad versus opozanți intra-socialiști, dar și alți opozanți de sorginte ideologică politică), prezența elementelor de externalizare loco-regională și atragere internațională (NATO, Consiliul Statelor din Golf, etc).

1. 2. Criză umanitară severă persistentă și agravantă în timp și de condițiile fizice locale

1.1. Context politic, economic socio-cultural (inclusiv etnic și religios)

1.1.1. Poziționare geografică și mediu.

- Republica Arabă Siriană este <u>situată</u> în Orientul Apropiat, Asia Mică în regiunea extinsă a Mării Mediteraneene, învecinându-se la nord cu <u>Turcia</u> (frontiera de uscat de 822 km), la est/ sud –est cu <u>Irakul</u> (frontiera terestra 605 km traversând și zone cu forme de relief aride și deșertice), la sud cu <u>Regatul Hasemit al Iordaniei</u> (frontiera terestra 375 km), la sud-vest cu <u>Isralelul</u> (frontiera terestra de 76 km cuprinzând și cea a Platoului Golan cucerit de Israel în urma Războiului din 1967), la sud/vest vest cu <u>Libanul</u> (frontiera terestră de 375 km) și la vest nord/ vest are <u>litoral la Marea Mediterană</u> (193 km).

- Teritoriul are o <u>suprafață</u> de 185,180 sq km, în majoritate fiind un teren arid și semi-arid, deșertic, cu munți în partea vestică și câmpii de-a lungul litoralului și al râurilor ceea ce face ca doar maximul de aprox 25% să fie teren agricol, dintre care în agricultură doar aprox 5 % să permită culturi permanente. Teritorul este arid și cu un climat continental uscat, cu deficit hidric major și inechități în accesul la apă dulce/ potabilă, fiind străbătut de la nord la est de fluviul Eufrat, cu afluentul său Barada, iar alte rezerve de apă dulce/ potabilă sunt la nivelul Platoului Golan fiind și cauza geostrategică a conflictului cu Israelul.

- <u>Principalele centre urbane și de concentrare demografică</u>: Aleppo 2.985 milioane locuitori, Damasc (capitala) 2.527 milioane locuitori; Hims (Homs) 1.276 milioane locuitori; Hamah 854,000 locuitori (conform estimarilor demografice ale CIA pentru anul 2009)

- <u>Alte observații:</u> Capitala, orașul Damasc aflată într-o oază alimentată de râul Barada este considerată, alături de alte Alep, unul dintre habitatele umane cele mai vechi locuite neîntrerupt din antichitate. Conform estimărilor din 2010, pe Platoul Golan

sunt 41 de așezări israeliene care folosesc și teritoriul înconjurător lor.

1.1.2. Determinanți demografici, structura și distribuție geografică socială, etnică și confesională.

Populație 22,530,746 persoane (est. iulie 2012 UN)

Structura pe vârste

0–14 ani: 35.2% (bărbați 4,066,109/femei 3,865,817)

15–64 ani: 61% (bărbați 6,985,067/femei 6,753,619)

65 ani și peste: 3.8% (bărbați 390,802/femei 456,336) (2011 est.)

Structura etnică:

- **Date oficiciale** Arabi 90%, Kurzi 9%, Siriaci, Armeni și alții, inclusiv evrei 1% (CIA factbook, US Department of State Country Fact Sheet, UN, World Population Prospects year book 2010 etc).
- **Observție:** Pentru a își legitima prezența și succesiunea ca și clan dominant în structurile politice și de conducere a țării în ultimele decenii., familia Al Assad a încercat să inlcudă formal macar minoritățile în poziții administrative publice

Structura confesională

- **Date oficiale autodefinire: Musulmani Sunniți 74%, autodefiniți ca Islamul corect,** incluzand arabi, majoritatea kurzilor, circassieni, chesheni, unele grupuri turcice. **Alte denominațiuni Musulmane** (caracterizate de unii chiar din Islam ca fiind eretice, sectante etc.) incluzând denominațiuni Gnostice cum sunt alaviti, druizi, în general shiiți aprox. **16%, creștini** (diverse denominațiuni, inclusiv ortodocși) **10%, evrei** (mici comunități remanente și „protejate" în Damasc, Al Qamishli și Alep).(v. si site vechi https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbookgeos/sy.html#People)

Harta STRATFOR

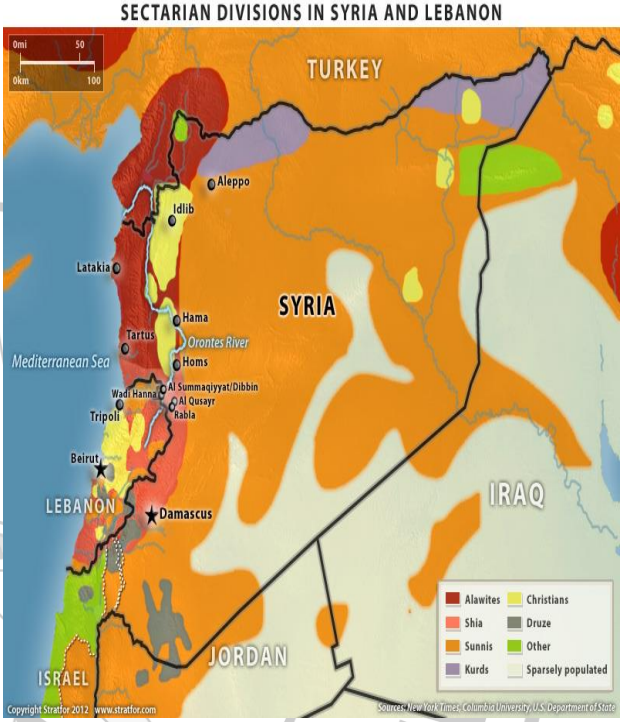

1.1.3. Organizare politică:

Republica arabă sub conducerea unui regim autoritar de sorginte socialistă (Partidul Ba'ath / Ba'th Sirian), independentă din 17 aprilie 1946 (conform Legii Națiunilor de sub Mandat administrativ francez - vezi și "Istorie – elemente relevante"). Intre februarie 1958 și septembrie 1961, împreună cu Egiptul au format un singur subiect de drept internațional public, sub denumirea de Republica Arabă Unită.

- **Participare la organizațiile internaționale publice:** ABEDA, AFESD, AMF, CAEU, FAO, G-24, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM,

IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, NAM, OAPEC, OIC, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNRWA, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO (observator)

- Relații internaționale publice/ diplomatice: Ca urmare a reprimărilor revoltelor opoziției, ca sancțiune politică și publică, mai multe state vestice și-au închis sau și-au retras reprezentanții diplomatici, printre care și SUA (12 februarie 2012), State membre ale UE etc.

- Observatie. Ca urmare a aspectelor demografice generate de numeroase familii mixte formate între sirieni și romance, și copiii rezultați din aceste căsătorii, deci a unui grup populațional semnificativ de cetățeni români și / sau cu legături puternice cu România, misiunea diplomatică a României este deschisă, iar misiunea consulară este deschisă și cu capabilități sporite pentru a asigura sprijinul cetățenilor care vor să se repatrieze voluntar sau au nevoie de alte tipuri de asistență. În acest sens, MAE român a lansat o alertă de călătorie și o alertă de repatriere voluntară a cetățenilor români.(www.mae.ro)

1.1.4. Organizare administrativă: 14 provincii (muhafazat, singular - muhafazah); Al Hasakah, Al Ladhiqiyah (Latakia), Al Qunaytirah, Ar Raqqah, As Suwayda', Dar'a, Dayr az Zawr, Dimashq (Damascus), Halab, Hamah, Hims (Homs), Idlib, Rif Dimashq (Zona provincială a Damascului), Tartus.

1.1.5. Sistem legislativ:

- Constituțional: Constituția din 13 martie 1973, revizuită ca urmare a revoltelor din februarie 2012.

- Intern: De tip mixt, drept civil cu excepția celui privind dreptul familiei unde se aplică legea Islamică (Shari'a)

- Extern: Sistemul internațional public, dar nu e parte a Curții Penale Internationale.

1.1.6. Organizare a puterilor publice

Executiv - Șeful statului: Președintele Bashar al-ASAD (din 17 iulie 2000); Vice Președintele Farouk al-SHARA (din 21 februarie 2006) supraveghiind politica externă; Vice Presedintele Najah al-ATTAR (din 23 martie 2006) supraveghiind politicile culturale. **Șeful guvernului:** Prim Ministru Wael al-HALQI (din 9 August 2012). **Guvernul/** Cabinetul este denumit Consiliu de Miniștrii numit de Președinte, cel mai recent fiind numit in 14 aprilie 2011

Alegeri – afirmativ libere, Președintele a fost reales pentru al doilea termen de 7 ani prin refrendum-ul popular din 27 mai 2007 (urmatorul e planificat în mai 2014) in contextul in care numarul de mandate nu este limitat. Rezultatele l-au reconfirmat pe Bashar al Assad cu o majoritate de 97.6%.

Legislativ - De tip unicameral, denumit Adunarea Poporului sau Majlis al-Shaab avand 250 de membri alesi prin vot popular pentru un mandat de 4 ani. Cele mai recente alegeri au avut loc in 7 mai 2012.

Puterea Judecatorească - Consiliul Suprem Judiciar condus de

Președinte, avand rolul de a numi și demite magistrații, iar la nivel national este și Curtea Supremă Contitutională cu rol de judecare a cauzelor electorale, constituționalității legilor și decretelor, având judecători numiți pentru un mandat de 4 ani. In sistemul judiciar organizat pe diferite niveluri sunt incluse și Curtea de Casație, Curțile de Apel și instanțe locale, ultimele fiind formate din Curțile magistraților, Curțile de Primă Instantă, Curțile pentru Delicvență Juvenilă, cele pentru vămi, și instanțe specializate pe securitate economică, precum și Instanțele publice supreme de securitate, dar și Curțile privind Statutul Persoanelor (implicate în soluționarea cazurilor privind aspecte religioase și cele ce țin de regimul matrimonial și divorț).

Opoziție și reprezentarea politică - Ca urmare a reuniunii de la Doha din noiembrie 2012, sub presiuni internaționale ale statelor din Golful Persic (ex. Qatar) și SUA/ UE, s-a format Consiliul Național al Opoziției Siriene care pentru moment încearca să fie exponentul opoziției libere și încearcă să fie cât mai inclusiv pentru toate grupurile de opoziție, religioasă și politică.

Militar: - Armata regulată cu forțe semnificative și logistică modernă de sorginte sovietică, existând alegații și temeri privind existența capabilităților de arme biologice și chimice. Armata și forțele de securitate regulate sunt afectate de demoralizare și există dezertări semnificative ca număr și poziții. In același timp, există alegații din partea comunității internaționale și opoziție din Siria Liberă precum că forțele locale regulate de securitate ar primi sprijin direct din partea Iranului și a unor grupări paramilitare iraniene cu presupuse legături și susținere din partea Hibalah, precum și privind sprijin logistic și de forțe din partea unor aliați ai regimului din China, Rusia sau Coreea de Nord.

Militar – opoziția autointitulată Siria Liberă și-a autointitulat și o grupare armată cu numele de Armata Siriană Liberă, deși cu dotări și capabilități reduse și lipsită de logistică modernă și mai ales în domeniile aero și naval, dar și lipsită de organizare și coordonare între diferite regiuni și grupari.

1.2. Ideologii, dezvoltari politice, economice și sociale recente relevante conflictului: alegeri presupus libere, reforme insuficiente și fără o acceptabilitate și credibilitate internă sau externă în rândul opoziției, descentralizare, reorganizare, numeroși refugiați și persoane dislocate intern, zeci de mii de victime și persoane afectate, mutilate de război și posibilități limitate locale de tratament și acces limitat al organizațiilor umanitare internaționale, situația civililor confruntați cu o severă criză umanitară și de supraviețuire.

1.3. Contextul regional recent de schimbări – Irak, Afghanistan, războiul Global Impotriva Terorismului (déjà demodat și în proces de rebranding) , Primăvara Arabă, Inarmarea nucleară a Iranului (recentele – în ultima saptâmană-

tensiuni crescute între Iran și SUA), procesul electoral al unora dintre cele 5 membri permanenți ai Consiliului de Securitate al ONU (SUA, China, Rusia etc) și în cazul altor actori interesați – ex. Israel, alegeri și interese bilaterale sau de grup ale unor actori internaționali/ subiecți de drept internațional). **Observație:** Regimul Al-Assad este presupus a avea acces și a dispune neîngrădit de arme biologice și arme chimice, ceea ce este luat în calcul și pentru forțele combatante și pentru victimele civile, mai ales la o presiune intensă și intervenție militară externă/ internațională.

2. Clasificare și încadrare normativă a situației curente a conflictului.

2.1. Conform cadrului de reglementare al sistemului internațional (ONU), situația actuală este cea a unui ***conflict armat non-internațional*** careia ii sunt incidente prevederile Protocolului Adițional II din 1977 al Convențiilor de la Geneva din 1949.

2.2. Conform parametrilor de gândire critică strategică și militară a SUA, interpretarea **Departamentului de Stat** poate fi cea a unui ***protracted conflict*** cu creșteri, exacerbari, perioade de platou, reveniri și reluari, adică alternând diferite faze ale conflictului în timp și spațiu și cu cauze locale și punctuale diferite sau dintre cele istorice nerezolvate sau exacerbate. In aceiași parametrii operând din perspectiva **Departamentului Apărării,** situația poate îmbrăca elementele definitorii ale unui ***război*** **civil** între principalele părți interesate (regim și opozanți) pornind și de la argumentele definitorii ale părților participante în conflict și motivațiilor lor.

2.3. Comunitatea internațională (actori ai sistemului public internațional, organizații internationale publice, mari actori neguvernamentali – de ex organizațiile umanitare specializate pe apărarea drepturilor omului, intervenție în caz de crize umanitare și / sau reconstrucție, organizațiile religioase și ramurile civile ale organziațiilor religioase etc.) pornind de la impactul letal sau partial asupra populației civile necombatante și impactul general asupra drepturilor acestora, pot lua în considerare prevederile Cartei ONU privind protectia civililor și astfel, prin intermendiul măsurilor subsecvente ce s-ar impune, ar putea cere direct sau prin intermendiul actorilor membrii permanenți și Consiliului de Securitate sau alte mecanisme ale **ONU** (Secretar General, Reprezentant Special, UNHCR etc) ***măsuri legale și legitime internaționale pentru protecția civililor***, măsuri care pot merge până la intervenția militară externă în ciuda prevederilor din Protocolul al Doilea din 1977 al Convențiilor de la Geneva din 1949. (Se pot eticheta și singulariza/ detalia fazele / etapele, condiții, actori implicați și rolul lor și prognoze). In acest context au fost desemnați succesiv și cei **doi Emisari Speciali ONU- Liga Arabă**, având ca scop soluționarea pașnică a conflictului și protecția civililor, moștenirilor culturale și restabilirea păcii și dialogului între părțile opozante.

2.4. ONU - Consiliul pentru Drepturile Omului – In manadatul recent încheiat al SUA, dar care a mai câștigat încă unul (începând cu 12 nov 2012), aceasta a co-sponsorizat o rezoluție privind situația drepturilor omului în Siria și **patru sesiuni speciale** ale Consiliului care să ia în discuție această situație și să condamne atrocitățile din Siria. De asemenea a insistat în numirea unui Raportor Special pentru drepturile omului din partea Consiliului care să acționeze după expirarea mandatului Comisiei de Ancheta. Incepând cu 2011 până în prezent. Consiliul a adoptat opt rezoluții atrăgând atenția comunității internaționale și autorităților locale, criticând și condamnând în mod tăios și repetat comportamentul și acțiunile represive ale guvernului sirian, toate aceste rezoluții fiind co-sponsorizate de SUA. Council, in particular ending its excessive and unbalanced focus on Israel, with U.S. leadership the Council has spoken up for those who are suffering major human rights violations.

2.5. Alte organizații internaționale de pace și securitate:

2.5.1. NATO – In principal pentru ***apărarea securității colective*** a membrilor săi – art. 5 al Acordului de la Washington DC - (Turcia) în cazul unui atac direct, dar și secundar ca braț "armat" hard power al ONU și / sau al UE și politicii sale de securitate sau externe comune (inclusiv în ceea ce privește protecția civililor, asistență umanitară, cea de reconstrucție și dezvoltare etc.)

2.5.2. UE – în principal etichetarea sub conceptul general de ***război civil***, dar cu preocupari preponderante în utilizarea **instrumentelor diplomatice de presiune (sancțiuni economice, sancțiuni în cadrul Acordului UE – Siria etc.)** și privind **situația umanitară și a protecției civililor**.

2.5.3. OSCE – în principal catalogare ca un ***conflict civil*** și cu preocupări privind riscurile și amenințările de securitate, inclusiv privind **controlul înarmărilor și a măsurilor diplomatice** (condamnări ale unor fapte și acțiuni, interpretarea unor limitări prin prisma propriilor reglementări, sancțiuni etc.) și eventual o observare mai atentă și aplicata asupra riscurilor transnaționale și terorismului regional și internațional.

2.5.4. Liga Arabă – diferite abordări în principal în funcție de interesele individuale ale membrilor dominanți sau principali contributori. Ipoteza de lucru rămâne cea a fondului ***conflictelor Arabo-Israelian, a celui interetnic Arabo-Persan și a celui inter-religios (musulmano- creștin) și intrareligios (Sunnito-Shiit)***

2.5.5. Shanghai 5 etc – pozițiile dominante ale Chinei și Rusiei, marcate de opoziția la internaționalizarea conflictului prin intervenție militară externă directă, în principal pentru a justifica veto-ul lor în cadrul Consiliului de Securitate al ONU, ceea ce le permite protejarea și promovarea propriilor interese locale și regionale geo-strategice și politico - economice directe.

3. Evoluție recentă și implicații strategice locale, regionale și globale.

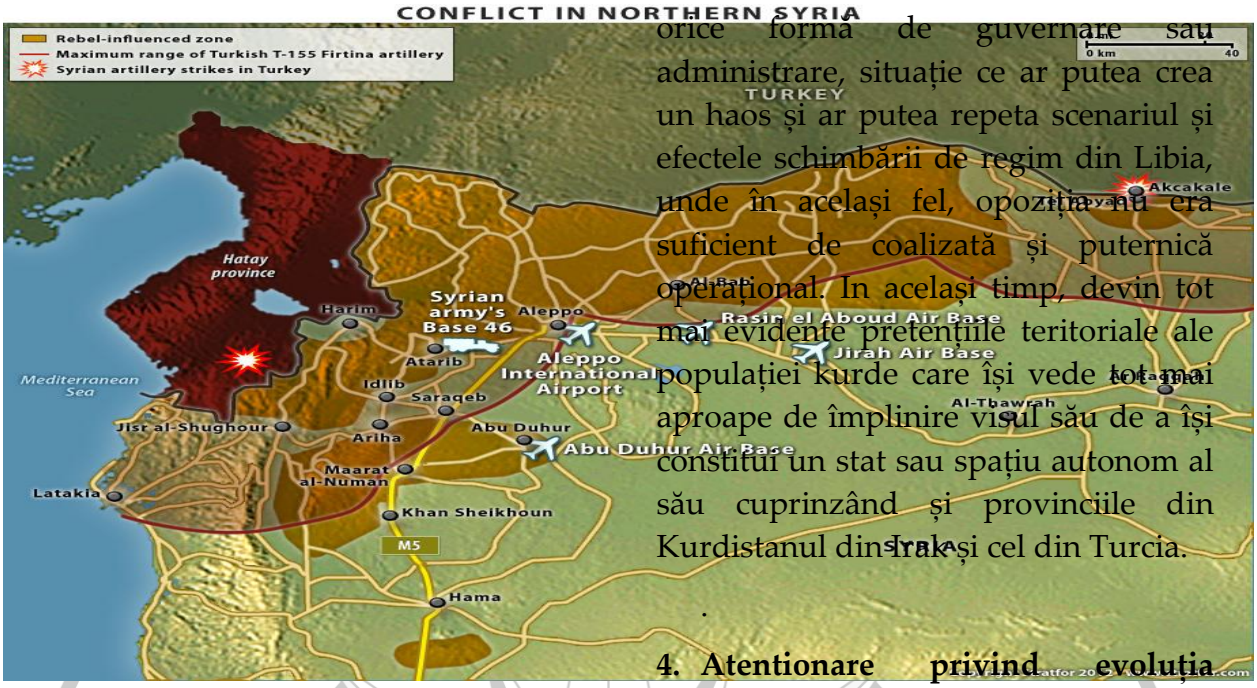

orice formă de guvernare sau administrare, situație ce ar putea crea un haos și ar putea repeta scenariul și efectele schimbării de regim din Libia, unde în același fel, opoziția nu era suficient de coalizată și puternică operațional. In același timp, devin tot mai evidente pretențiile teritoriale ale populației kurde care își vede tot mai aproape de împlinire visul său de a își constitui un stat sau spațiu autonom al său cuprinzând și provinciile din Kurdistanul din Irak și cel din Turcia.

.

4. Atentionare privind evoluția recentă și implicații strategice locale, regionale și globale

Situația civililor este profund ingrijoratoare fiind instalată deja o criza umanitară afectand atat civilii, cat și membrii opozitiei combatante, afectand toate aspectele vieții sociale, medical, educatie, locuire, transport, toate sectoarele fiind afectate grav și perturband în mod semnificativ viața civililor, fiind semnificativ afectată și de conditiile meteo și de arealul geografic muntos,tiate conducând spre o situație a unui conflict persistent (protracted) în dinamică temporală șigeoteritorială implicând efecte de destabilizare majoră pe termen lung și inclusiv la distanță.

Tendința evidentă de externalizare locală – ex. incidente Turcia și Israel.

Se estimează că se va încerca o sigilare a granițelor și implicarea imagologică sau practică diferitelor scenarii implicând aliați, fie ai opoziției Siria Liberă (de exemplu operaționalizarea rachetelor Patriot și arsenanului NATO la granița turco-sriană) sau susținerea directă, declarată sau militară din partea Iranului sau forțelor shiite sau Hezbolah din regiune dispuse sa intervină direct în susținerea regimului Assad sau poziția fermă a Rusiei și a Chinei cu interese geo-strategice și economice majore și care se opun unei intervenții directe militare pentru înlăturarea lui Bashar al Assad. In același timp, există o temere întemeiată privind incapacitatea operațională și tehnocratică a opoziției Siria Libera de a prelua și gestiona în sistem democratic de tip vestic și de a garanta îndepărtarea sau neacceptarea elementelor Islamiste extremiste în

5. Bibliografie / bibliografie selectiva

- International Crisis Group, "Restarting Israeli-Syrian Negotiations", Middle East Report No. 63, 10 April 2007 Last updated: 13 July 2012

- New Syria Opposition Chief Wants No-Strings Aid By KARIN LAUB Associated Press DOHA, Qatar November 9, 2012 (AP)
- Department of State, Office of the Spokesperson SUA – diferite accesari in ultimele 6 luni
- Council on Foreign Relations-Daily Briefing Collection
- Al Jazeera – consultare constantă
- www.mae.ro
- www.nytimes.com/2012/11/09/world/middleeast/in-syria-missteps-by-rebels-erode-their-support.html?pagewanted=2&_r=0&nl=todaysheadlines&emc=edit_th_20121109
- http://www.nytimes.com/2012/11/09/world/middleeast/syria-war-developments.html?ref=middleeast
- http://www.nytimes.com/2012/11/09/world/middleeast/errant-artillery-fire-from-syria-war-hits-golan-heights-again.html?ref=middleeast
- http://www.nytimes.com/2012/11/08/world/middleeast/turkey-may-deploy-patriot-missiles-near-syria.html?ref=middleeast
- **www.stratfor.org**
- Csis Romania

Centrul de Strategii Aplicate

Terorismul contemporan
- factor de risc in condițiile accelerării procesului de globalizare[9] –

Current terrorism
- Risk factor within the accelerated globalization process -

Cercetator Dr. Cozma Sorin – Gabriel [10]

Abstract

Globalizarea a extins numărul de amenințări și provocări cu care se confruntă întreaga lume. Ultima decadă a lansat, mai mult decât oricând, noi provocări la adresa securității internaționale, regionale și naționale. Au avut loc transformări la nivelul tuturor aspectelor vieții publice și individuale și au apărut noi riscuri și amenințări la adresa siguranței și securității indivizilor. Globalizarea nu reprezintă numai un proces economic și de dezvoltare, ci și un cardu pentru rețelele criminale ”globalizate” și organizațiile de crimă transnaționale. Beneficiile financiare ale globalizării, mijloacele îmbunătățite de comunicare, ușurința transportului de rersurse, noile tehnologii și mobilitatea sunt disponibile pentru rețelele criminale, distribuite în întreaga lume.

Cuvinte cheie: terorism, globalizare, conflicte asimetrice, geopolitică

Globalization has broadened the number of threats and challenges facing the entire world. Last decade posed, more than ever, new challenges to the international, regional and national security. Transformations occurred in all aspects of the public and individual’s life brought new risks and threats to their respective safety and security. Globalization is not only an economic and development process, but it is a framework for “globalized” criminal networks and transnational crime organizations. The financial benefits of globalization, the enhanced communication means and easier resources transfers, new technologies, and mobility are available for criminal networks distributed worldwide.

---

[9] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086**

[10] Cercetator postdoctorand in proiect

1. INTRODUCERE

Terorismul este o ameninţare foarte gravă la adresa securităţii naţionale şi internaţionale.

Gravitate fenomenului, constă în abilitatea reţelelor şi organizaţiilor teroriste de a surprinde prin modul de a acţiona, prin felul de a folosi potenţialul tehnic şi financiar de care dispun teroriştii, prin gradul ridicat de incertitudine şi angoase care însoţesc actele teroriste dar mai ales dificultăţiile care apar în explicaţia actului în sine, evaluarea fenomenului.

Terorismul nu îşi are justificarea în reacţia celui slab împotriva celui puternic, pentru că acesta reprezintă o negare radicală a tuturor normelor, principiilor şi valoriilor ce caracterizează relaţionarea interumană în lumea civilizată cu perspectiva unei provocări majore la adresa stabilităţii internaţionale, cu efecte negative asupra noului concept, aflat în plină dezvoltare, g l o b a l i z a r e a.

Fenomenul terorist, prin modalităţiile folosite în a rezolva aşa zisele crize, nu face altceva decât să adâncească şi mai mult faliile strategice între democraţiile existente şi societăţiile nondemocratice, între societăţiile pline de prejudecăţi şi cele nonconformiste, între habotnicii diverselor curente religioase, între păturile sociale al căror decalaj social şi economic este ireversibil.

Din aceste perspective, statele ce constituie, concomitent, principalii garanţi ai respectării drepturilor fundamentale ale omului, sunt afectate nemijlocit de acţiunile teroriste,

Principalele ţinte finale-vizate explicit sau implicit-sunt obligate să identifice şi să utilizeze în practică instrumente normative şi acţionale mai eficiente în eforturile individuale şi multilaterale destinate prevenirii şi combaterii terorismului, trecând peste divergenţele de orientare politică, religioasă, economică în realizarea unei viziuni internaţionale unitare în abordarea teoretică şi practică a fenomenului.

Această nouă abordare tinde să fie asumată, în mod explicit de întreaga comunitate civilizată, în cadrul unor evoluţii consensuale, altădată imposibil de imaginat, prin o multitudine de forme.

Pe fond, este recunoscută necesitatea întăririi cooperării internaţionale în problematica antiteroristă, pe baza unei viziuni mai ample şi mai profunde, conform căreia demersurile de combatere activă a terorismului trebuiesc dublate şi de activităţi pe diverse planuri, destinate prevenirii apariţiei şi dezvoltării acestuia.

Evoluţiile mai sus amintite sunt ilustrate de mutaţiile intervenite în modul de structurare a politicilor şi mecanismelor instituţionale de securitate naţională ale majorităţii statelor.

2. TERORISMUL – FLAGELUL SECOLULUI XXI

2.1.Ce este terorismul?

Terorismul reprezintă ansamblul acţiunilor şi ameninţărilor credibile cu acţiuni ilegale, care îndepliesc,

cumulativ, următoarele caracteristici esenţiale:

- sunt angajate premeditat de către indivizi sau diverse tipuri de structuri sociale, motivate de concepţii şi atitudini radical ostile faţă de alte entităţi;
- uzează de mijloace violente şi/sau destructive, acumulate, respectiv desprinse programatic;
- au ca ţinte directe indivizi şi factori materiali importanţi pentru susţinerea vieţii sociale;
- îşi propun deliberat diseminarea pe scară largă a unor stări de anxietate, nesiguranţă, teamă şi panică, sens în care sunt organizate şi derulate astfel încât să li se asigure un impact psihologic maximal şi să inducă publicului percepţia scopurilor de fond urmărite, precum şi atitudini şi comportamente sociale favorabile acestora;
- au obiective explicit sau implicit politice, vizând, ca finalitate, influenţarea unei entităţi- cel mai adesea o autoritate constituită- aflate, de regulă dincolo de indivizii direct afectaţi sau ameninţaţi;
- sunt derulate în afara stării de război sau în afara ariei de aplicabilitate a legilor războiului, în caz de conflict armat.

2.2.Factori şi mecanisme implicate în dinamica fenomenului terorist

În geneza, favorizarea şi exprimarea actului terorist interferă o serie întreagă de factori, entităţi, care înlesnesc calea spre finalizarea actului, în sine:

o entităţi teroriste - sunt indivizii sau structurile sociale care prezintă caracteristicile şi desfăşoară activităţi subsumate acţiunilor descrise în definiţiile terorismului;

o entităţi de acoperire - sunt de natură politică, socială, religioasă;

o entităţi – sponsor - care din diverse motive sau interese programatic formulate, alimentează organizaţia teroristă cu resurse umane, financiare, logistice, informaţionale sau oferă găzduire, sprijin politic sau de altă natură, fără a se implica în actele teroriste propriu-zise;

o entităţi comanditare - care sunt, în fapt sponsorii unor acţiuni teroriste ale căror rezultate sunt în beneficiul lor;

o entităţi infiltrante şi entităţi infiltrate – scopul acestora este acela de a deţine controlul informativ, asupra unor elemente necesare în procesul derulării acţiunilor teroriste;

o entităţi ţintă - în legătură cu care entităţiile teroriste îşi formulează obiectivele de fond, state, organizaţii sau organisme internaţionale, etc;

o ţinte operaţionale - indivizii şi factorii materiali afectaţi sau vizaţi de acţiunea teroristă;

Activitatea teroristă este deosebit de complexă, lucru dovedit de enumerările anterioare ale diverselor modalităţi care acţionează în sprijinul acestora, pe lângă acestea mai sunt:

- elementele de susţinere financiară;
- elemente de logistică generală— care pornesc de la locuinţe până la entităţi economico-financiare cu funcţionare legală sau ilegală;
- elemente de disimulare;

- resurse informaţionale;
- expertizări şi prognoze în domeniile şi problematicile ţintă.

2.3.Tipologia terorismului

Experţii şi analiştii în problematica teroristă au analizat motivaţia după care sunt

Iniţiate, dezvoltate şi orientate acţiunile teroriste, ajungându-se la o structurare a actelor criminale, după cum urmează:

- terorism explicit politic - care vizează şi implică, în mod direct, factori şi structuri de autoritate, având ca forme de exprimare:

- terorism partizan-vizează dobândirea puterii de stat prin folosirea acţiunilor teroriste;
- terorism ideologic;
- terorism autonomist-separatist sau terorism integrist;
- terorismul de stat;

- terorism implicit politic - care vizează şi implică în mod indirect factori şi structurai de autoritate, după cum urmează:

- terorism rasist, şovin, xenofob, intolerant religios;
- terorism protestatar;
- terorism mafiot;
- terorism deviant;

Aceste tipare sau criterii care stau la baza clasificărilor diverselor forme de manifestare teroristă tind să devină desuete în contextul modificărilor geopolitice care se manifestă în permanenţă.

Scopul acestor modificări este acela de a se găsi o nouă formă de organizare care să facă faţă noilor provocări la nivel planetar, provocări create de fenomenul de globalizare.

3. GLOBALIZAREA - O NOUĂ PROVOCARE PLANETARĂ

Globalizarea este o sursă de noi provocări pentru umanitate. Numai o organizare mondială este capabilă să facă faţă provocărilor la nivel planetar. Când acţionăm împreună, suntem mai puţin vulnerabili faţă de catastrofele ce ne lovesc pe fiecare dintre noi. - KOFI ANNAN

Procesul de globalizare este perceput ca făcând referire la chestiuni economice şii financiare, o abordare mai neacademică, prin percepţia fenomenului la nivelul maselor, este că globalizarea apare ca o uniformizare la scară mondială a nivelului de trai şi a celui de dezvoltare.

G L O B A L I Z A R E A - se constituie ca un ansamblu complex de procese având ca obiectiv realizarea integrării internaţionale pe diferite paliere - economic, politic, militar şi de securitate, socio-cultural.

Dacă în secolele anterioare, cursul istoriei era determinat, în mare proporţie de evenimentele ce aveau loc în anumite regiuni ale lumii, astăzi în secolul XXI, viitorul omenirii se naşte şi se modelează în cele mai diverse şi de neimaginat zone, aceasta datorită unei reţele de determinări şi influenţări aflată într-o continuă extindere.

Globalizarea nu lasă multe şanse statelor de a trăi izolat.

Pe de o parte, populaţiile lor resimt nevoia dea fi reprezentate şi conduse pe scena internaţională, iar pe de altă

parte, evoluţiile dintr-o zonă a lumii au un impact rapid asupra alteia.

Tot mai evidentul sistem global înlătură normele clasice de organizare, diluează delimitările dintre problemele interne şi cele externe ale statelor, dintre economie şi securitate naţională şi nu se mai tratează suveranitatea ca o chestiune totul sau nimic.

Efectele globalizării sunt multiple şi au intensităţi variate, ceea ce conduce la o integrare şi asimilare deplină, necondiţionată de către societăţiile unor state sau la o anumită reticenţă, dacă nu chiar ostilitate, în acceptarea lor de către altele.

Caracteristica principală a globalizării o constituie fluxul rapid, în continuă creştere şi adeseori generator de discrepanţe, de bunuri, servicii, persoane, capital, idei, informaţii, tehnologie, cultură, modă,armament şi acţiuni criminale.

Globalizarea creează oportunităţi deosebite şi conduce la un progres în anumite domenii:

- pieţele financiare şi comerciale au trecut în faza de integrare a activităţii lor;

- producţia s-a internaţionalizat prin intermediul firmelor cu activitate globală;

- privatizarea a căpătat proporţii mondiale;

- noile tehnologii sunt mai uşor de asimilat;

- comunicaţiile elimină distanţele;

- problemele globale sunt acum, parte a conştiinţei noastre.

Există, însă, şi fenomene de:

- fragmentare şi slăbire a coeziunii sociale;

- creşterea inegalităţiilor atât pe plan intern cât şi între state;

- exacerbarea ataşamentului din punct de vedere identitar la comunitatea locală sau naţională;

- distrugerea sistemului clasic de ierarhizare a valoriilor;

- proliferarea armamentului şi a crimei organizate transnaţionale.

Din păcate efectele negative ale globalizării nu sunt identificate - voit sau nu - de timpuriu sau nu sunt conştientizate într-atât încât să nu lase spaţiu şi timp forţelor ostile securităţii la nivel mondial pentru a-şi pune în practică ameninţările.

Aşadar există şi un alt aspect al globalizării, mai puţin vizibil dar foarte periculos pentru ceea ce înseamnă siguranţa lumii.

Criminalitatea, sub toate formele ei - traficul de armament, de materiale radioactive şi de droguri, imigraţia ilegală, spălarea banilor - dar şi terorismul constituie o ameninţare globală, atât prin amploare, cât şi prin varietatea şi, de ce nu, ingeniozitatea mijloacelor de care dispun şi pe care le utilizează pentru atingerea propriilor obiective.

4. GLOBALIZAREA ŞI TERORISMUL

Globalizarea înseamnă o reţea extinsă şi sofisticată de comunicaţii, ceea ce duce la intensificarea schimbului de informaţii, iar acestea

au ca rezultat negarea culturilor naţionale, care adeseori se realizează – conştient sau nu - prin sacrificarea valorilor identitare şi a tradiţiilor.

Procesul este deseori privit în mod critic şi interpretat în sensul înlocuirii tradiţiilor seculare cu nişte valori externe, străine, care nu exprimă decât consumatorism vulgar, sexualitate strălucitoare şi violenţă.

Acest lucru a făcut ca multe grupuri să susţină reântoarcerea la practicile religioase fundamentaliste, precum utilizarea Shariei sau a promovării învăţămintelor biblice în şcoli.

Când încercărcările lor s-au confruntat cu rezistenţa maselor, aceste grupuri au recurs la diverse forme de violenţă pentru atingerea obiectivelor propuse.

Cauzele acţiunilor teroriste nu se reduc doar la ideea prezentată anterior, în acest context putem vorbi de sărăcie, de grave discrepanţe sociale care de cele mai multe ori îşi află în diverse forme de exploatare de orice fel ar fi, de ordinea mondială apărută la anumite intervale de timp şi care este modelată în primul rând din perspectiva celor care deţin puterea – economică, politică, militară, tehnologică.

Niciuna din cauzele enumerate sau alte cauze generatoare de nemulţumiri majore, nu justifică utilizarea violenţei şi a terorii ca singura şi absoluta cale de rezolvare a divergenţelor apărute precum şi de înlăturare a discrepanţelor, de orice fel.

Toate acestea fac ca terorismul să fie definit într-o multitudine de forme şi variante, adeseori extrem de diferite.

Dacă o organizaţie este catalogată ca fiind un grup terorist, depinde de perspectivele de abordare, de percepţia fiecărui observator.

Ca regulă generală, dacă observatorul aprobă acţiunile violente ale unui individ, atunci acesta va fi perceput ca un vajnic – luptător pentru libertate -, iar dacă acţiunile acestuia sunt dezaprobate, atunci acelaşi individ este perceput ca terorist.

În ciuda tuturor divergenţelor privind modul în care este etichetat terorismul, se poate afirma că terorismul constă în folosirea sistematică şi deliberată a mijloacelor care provoacă teroarea având drept scop final obţinerea dezideratelor, pentru care indivizii respectivi le proclamă şi pentru care au recurs la acte teroriste.

Terorismul promovează interese, ambiţii şi mesaje pe fondul uzului intimidării, ameninţării cu folosirea forţei şi violenţe, reprezentând exploatarea conştientă a terorii, gradul de teamă este generat de însăşi natura actului criminal, de modul de comitere sau de aparenta absurditate şi inutilitate a ei.

Teorismul a devenit internaţional sau transnaţional prin apariţia unor grupuri şi organizaţii care prin metodele folosite, adaptate la procesul de globalizare şi favorizat de acesta, desfăşoară acţiuni care depăşesc cu

mult frontierele statale şi includ indivizi de naţionalităţi diferite.

Internaţionalizarea terorismului este urmată de extinderea zonelor de acţiune, păstrându-se modelele deja consacrate – răpiri, asasinate, atentate cu bombă, atacuri armate.

Dacă până la apariţia fenomenului de globalizare actul terorist avea drept scop obţinerea unor drepturi pentru diverse grupuri de interes, pe plan local sau zonal. La momentul actual dimensiunile acţiunilor grupărilor teroriste s-au modificat.

Se observă o implicare tot mai ridicată a unor structuri politice statale care, în lupta pentru obţinerea de întâietate la conducerea statului, deschiderea unor noi pieţe de desfacere, obţinerea controlului asupra unor zone cu exploatări petroliere, unor zone de influenţă politică, se folosesc de diverse grupări teroriste pentru obţinerea unor rezultate favorabile lor.

În fapt odată cu procesul de globalizare a început în rândul statelor o luptă pentru spaţiul vital .

Această luptă este ierarhizată la rândul său, astfel liderii de putere la nivel mondial încearcă mărirea zonelor de influenţă şi consolidarea acestora, folosidu-se de satele cu o dezvoltare medie şi submedie, fără a se ţine cont de realităţiile geografice şi socio-economice ale acestora.

Statele mediu dezvoltate, la rândul lor încearcă alianţe politice, economice, sociale care să le faciliteze creşterea gradului de dezvoltare, scopul final, accederea la masa decizională a liderilor mondiali.

Statele subdezvoltate sunt cele mai afectate de aceste lupte fiind în fapt incubatorul mişcărilor teroriste.

Terorismul va persista şi este posibil să îmbrace noi forme de manifestare, funcţie de interesul celor care sponsorizează acest fenomen, iar motivele nu vor lipsi niciodată ele fiind într-un amplu proces de adaptare la noile cerinţe impuse de globalizare.

Complexitatea proceselor de integrare, declanşate de globalizare, a tuturor componentelor ce definesc şi asigură viabilitatea statală, sunt generatoare de frustrări speculate de marii jucători care folosesc principiul – *divide et impera* - asigurându-şi liniştea necesară propriei populaţii.

5. CONCLUZII

Pentru a se stopa activitatea mişcărilor teroriste, este necesară o activitate mai intensă din partea tuturor statelor democratice în vederea :

- identificării focarelor declanşatoare de acţiuni teroriste şi anihilării acestora;

- crearea unui cadru legislativ la nivel internaţional care să fie armonizat cu legislaţia statelor parte la aceste acţiuni antiteroriste;

- folosirea tuturor mijloacelor diplomatice pentru izolarea susţinătorilor mişcărilor teroriste;

- impunerea de sancţiuni economice;

- crearea unor structuri interne sub comandă internaţională care să acţioneze strict pentru anihilarea grupurilor teroriste de pe teritoriul intern sau ca sprijin pentru alte misiuni antiteroriste la nivel internaţional;

- folosirea represaliior militare.

Un alt punct care trebuie considerat, scopul fiind acelaşi - anihilarea terorismului - este studierea şi identificarea modalităţiilor prin care un alt flagel, are profită de fenomenul de globalizare şi se dezvoltă deosebit de rapid, criminalitatea organizată, se împleteşte cu terorismul.

B i b l i o g r a f i e

Dinicu A. *„Faţa nedorită a globalizării-crima organizată şi terorismul”*, referat 2007

Dr. Dolghin N. *„Riscuri şi ameninţări la adresa securităţii României”*, Editura Universităţii Naţionale de Apărare, 2004

Văduva G. *„Terorismul contemporan –factor de risc la adresa securităţii şi apărării naţionale, în condiţiile statutului României de membru N. A. T. O.”* , Editura Universităţii Naţionale de Apărare, 2005

Miclea, Damian ***“Hăţişurile crimei organizate”*** – Ed. Libra, Bucureşti, 2001

Toma, Gh; Hedeșiu, E. "*Contracararea crimei organizate transfrontaliere*" – Ed. Universităţii Naţionale de Apărare, Bucureşti 2005

Voicu, C. Ungureanu, G., Voicu, A. "*Globalizarea şi criminalitatea financiar-bancară*", Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2005

Securitate Societală ca Instrument de Întelegere a Conflictelor[11]

Societal Security as Tool for Understanding Conflicts

Ioana Sanda Stancel[12]

Abstract:

Dilema securităţii descrie o situaţie în care acţiunile unui stat care încearcă să-şi întărească securitatea, dau naştere unei percepţii de insecuritate altor state şi generează o reacţie din partea celui lor în încercarea acestora de a balanţa aceasta percepţie. Rezultatul produs este o escaladare a acumulării de mijloace de apărare, de către ambii actori, în încercarea de a umple golul existent între percepţia unei lipse de securitate şi resursele necesare pentru a reduce ameninţările percepute. Aşadar substanţa acestui concept stă în dinamica de escaladare, iar elementele de baza ale acestei escaladări sunt ambiguitatea şi incertitudinea.

Cuvinte cheie: securitate, societate, perceptie, risc, amenintare, identitate, multiculturalism

Security dilemma concept presents the actions a state uses in order to strengthen is security and which generates an insecurity perceptions among other states trying to balance this perception. The result is an escalation of defense means achieved by both actors trying to overcome the gap of insecurity perception and resources needed to reduce the perceived threats. Therefore, the substance of this concept consists in the escalading dynamic based on ambiguity and incertitude.

---

[11] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[12] Doctorand, absolventa a programelor universitare si masterale in domeniul medicinei, relatii internationale si diplomatie, studii de securitate avand specializari printre altele si privind migratia, refugiatii, crize umanitare, studii avansate de securitate si managementul serviciilor de sanatate si sanatatii publice

1. Abordări ale conceptului de securitate. Noua abordare post-modernă utilă în prevenirea și rezolvarea conflictelor

În abordarea originală a securităţii, conţinutul conceptului a fost relativ simplu: **securitatea este condiţia sau starea unei entităţi** (in particular o entitate politică) **care este sigură de supravieţuirea sa[13].** După cum se poate vedea, securitatea şi supravieţuirea au avut diferite înţelesuri la momente diferite în timp pentru ţări diferite. Mai mult, securitatea nu a fost considerată a fi o problemă esenţială a statelor pentru o lungă perioadă de timp, problemele privind puterea şi pacea fiind considerate a fi mult mai importante. Securitatea era considerată a fi parte a dezbaterii privind puterea. În aceste condiţii, a fost considerată a fi un concept subdezvoltat[14].

După Războiul Rece, securitatea a revenit ca un **concept de primă importanţă** în special datorită poziţiei sale ce îl situa între putere şi pace. Dar „epoca de aur" a fost în strânsă legătură cu **realismul,** în care singurii actori pe arena internaţională erau statele, unde securitatea reprezenta studiul ameninţărilor, utilizarea şi controlul puterii militare[15]. În această abordare, securitatea nu era un concept în sine, o condiţie, un status, un atribut, ci mai mult un studiu al factorilor şi deciziilor ce pot conduce către o situaţie[16]. Studiul lui Walt[17] s-a concentrat să definească nevoile studiilor de securitate, în sensul **scopului politic**, precum şi modurile şi mijloacele de a realiza din aceste studii **scopul metodologic**. În prima fază a studiilor de securitate (Al Doilea Război Mondial - 1970) ţinta era exclusiv de natură militară, **echilibrul armelor nucleare** şi dificultăţile dintre Uniunea Sovietică şi Statele Unite ale Americii. În cea de-a doua fază a studiilor, după războiul din Vietnam (1970 - 1989) securitatea nu a mai făcut referire doar la stat şi la capacităţile sale militare ci şi la entităţi politice, economia lor, politicile interne, resursele strategice (ulei, gaz şi apă) şi populaţia. După Războiul Rece conceptul a fost **restructurat** astfel încât securitatea a fost **extinsă** şi **aprofundată**. Această idee teoretică a reprezentat rezultatul nevoilor securităţii după căderea lumii bipolare, o abordare post-modernă unde UE, NATO şi **entităţile politice internaţionale** au jucat un rol mai important, precum şi alte tipuri de actori, substatali şi nonstatali.

Neoliberalismul a introdus prin Lord, Keohane, Wallander şi Haftendorn argumentul **resurselor economice**, introducând primul element al securităţii economice. Se

[13] Luciana Alexandra Ghica, Marian Zulean, The Politics of National Security. Concepts, institutions, processes, Polirom, Iaşi, 2007, pp.77-99

[14] Barry Buzan, People States and Fear, 1991

[15] Stephen Walt, The Renaissance of the Security Studies, International Studies Quaterly, vol.XXXV, nr.2, pp.211-239

[16] Luciana Alexandra Ghica, Marian Zulean, The Politics of National Security. Concepts, institutions, processes, Polirom, Iaşi, 2007, p.80

[17] Stephen Walt, The Renaissance of the Security Studies, International Studies Quaterly, vol.XXXV, nr.2, pp.211-239

concentrează de asemenea asupra costurilor şi beneficiilor conflictelor şi introduc **valoarea adăugată a instituţiilor internaţionale** în rezolvarea conflictelor şi evitarea anumitor ameninţări de securitate, modelul fiind ONU, OSCE dar şi NATO[18]. Ulrich Beck şi Niklas Luhman au introdus conceptul de **societate de risc**, unde riscul este un sistem pentru **managerierea hazardului şi a insecurităţilor** care au apărut în contextul modernizării societăţii[19].

Dar cea mai ambiţioasă a fost reforma agendei de securitate realizată de Barry Buzan, Ole Waver şi Scoala de la Copenhaga[20] (numită şi Scoala Europeană de Securitate) introducând elementul societal în studiul securităţii, în legătură cu conceptele de **stat slab şi stat puternic**, precum şi introducerea celor **cinci aspecte ale securităţii** – militar, politic, economic, societal şi ecologic. Ipotezele de bază proveneau din şcoala britanică de relaţii internaţionale care au introdus ideea de **societate internaţională**, alături de responsabilitatea statelor pentru dezvoltarea şi viitorul acestui tip de societate.

2.Securitatea societală – concept, conţinut, dileme – „Securitatea societală" este termenul ce acoperă eforturile de a face faţă ameninţărilor de securitate moderne la adresa societăţii. Conceptul de „securitate societală" a fost formulat astfel încât să fie reprezentativ pentru fenomenul de identitate societală şi coeziune ca sursă de instabilitate.

Securitatea societală - Ideea cea mai influentă ce a rezultat din lărgirea conceptuală a Studiilor de Securitate din anii `90 de către Scoala de la Copenhaga a fost cea a securităţii societale. Conceptul conduce către ameninţări non-militare cu soluţii non-militare atunci când **subiectul** nu este **statul** (securitatea naţională), nici **populaţia** acestuia (securitatea umană, siguranţă), ci **societatea**[21]. Scoala de la Copenhaga a ajutat conceptul de securitate eliberând disciplina ce se ocupă cu acest lucru – studii de securitate, studii strategice, relaţii internaţionale, analiză de conflict – din **„cămaşa de forţă" a ideii statului ca element central**. Cu acest pas a fost luată în considerare **uciderea politică** a cetăţenilor de către propriul lor guvern sau de către alte secţiuni ale societăţii, precum şi oferirea unei explicaţii morţii indivizilor ca urmare a construcţiei sociale, oricât de abstract şi subiectiv ar părea[22].

„Securitatea societală se referă la abilitatea unei societăţi de a persista în caracterul său esenţial sub condiţii în continuă modificare şi posibile sau

[18] Helga Hafterndorn, Celeste Wallender, Robert O. Keohane, Imperfect Unions: Security Institutions over Time and Space, Oxford University Press, 1999

[19] Ulrich Beck, Risk Society, Towards a New Modernity, Sage, London, 1992

[20] Barry Buzan, People States and Fear, 1991, Weaver, O., Buzan, B., Kelstrup, M. and Lemaitre, P. (1993) Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe, London, Pinter. p.23;

[21] Peter Hough, Understanding Global Security, Routledge, London and New York, 2004

[22] Idem, pp. 106-123

actuale ameninţări."[23]. Această securitate este ameninţată atunci când „societăţile percep o ameninţare în termeni de identitate"[24]. „Securitatea societală este noua dimensiune ce se construieşte. Este menită a reduce discrepanţa dintre securitatea statului şi siguranţa umană."[25].

Termenul **securitate societală** a fost folosit pentru prima oară de către Barry Buzan în lucrarea „People, States and Fear"[26] (Buzan: 1991). Securitatea societală a fost doar unul din cele cinci sectoare în abordarea sa în cinci dimensiuni ale teoriei securităţii, alături de securitatea militară, cea politică, economică şi de mediu. Totuşi, toate cele cinci dimensiuni ale lui Buzan, inclusiv cea societală erau încă sectoare ale securităţii statului: societatea, de exemplu, era doar unul din sectoarele unde statul putea fi ameninţat.

În „Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe"[27] Ole Waever afirmă că abordarea anterioară a lui Buzan a devenit „de neapărat" drept context prezent pentru securitatea societală. Ca rezultat acesta a propus o reconceptualizare a teoriei anterioare a lui Buzan; nu cinci sectoare ale securităţii de stat ci o dualitate a stat-securitate societală. **Securitatea societală** este păstrată încă drept un sector al securităţii de stat dar acum este un **obiect de securitate** în tot dreptul său. Întrucât **securitatea de stat se preocupă de ameninţări la adresa suveranităţii sale** (dacă statul îşi pierde suveranitatea nu va supravieţui ca stat), **securitatea societală are în vedere ameninţările la adresa identităţii unei societăţi** (dacă o societate îşi pierde identitatea nu va supravieţui ca societate)[28]. De aceea, deşi statul este încă un obiect de referinţă pentru sectorul militar, politic, economic societal şi de mediu, 'societatea' este un obiect de referinţă pentru sectoarele militar, politic, economic, societal şi de mediu, „societatea" este un obiect de referinţă pentru **sectorul societal.** Prin definiţie, **societăţile** reprezintă grupuri unite de un simţ al identităţii colective. Practic, se formează atunci când temrnul „noi" este folosit. În studierea aspectelor securităţii, societăţile sunt diferite de alte structuri (statele, organizaţiile internaţionale) sau forme de individualitate. Pot acţiona şi interacţiona în cadrul sistemului internaţional ca unităţi, au o istorie/un trecut comun şi au un viitor comun.

În acest context, societăţile pot include state-naţiune dar acest fapt nu este întotdeauna adevărat, precum şi faptul că nu poate fi limitată o societate la un element singular de definiţie privind identitatea unui grup: etnie, religie, sex, vârstă, etc. De aceea,

[23] Weaver, O., Buzan, B., Kelstrup, M. and Lemaitre, P. (1993) Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe, London, Pinter. p.23

[24] Ibidem

[25] Swedish Emergency Management Agency Societal Security and Crisis Management in the 21st Century Stockholm, Sweden, 2004, p19

[26] Barry Buzan, People States and Fear, 1991

[27] Weaver, O., Buzan, B., Kelstrup, M. and Lemaitre, P. (1993) Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe, London, Pinter. p.23

[28] Ibidem

aplicarea conceptului de securitate la această definiţie a societăţii, **securitatea societală** se confruntă în primul rând cu afirmarea şi conservarea **identităţii societăţii şi a coeziunii membrilor săi**, luând în calcul toate elementele descriptive ale societăţii. Din întâmplare, cele mai utilizate elemente de menţinut sunt identităţile etno-culturale şi religioase. De aceea, pentru a defini ameninţările la adresa securităţii societale este o sarcină dificilă, cadru sub care schimbările (naturale sau externe / create de om) aduse societăţii pot fi văzute ca **ameninţări către schimbarea identităţii grupului**, inclusiv omogenitatea şi coeziunea grupului şi vor fi văzute ca răspunsuri naturale la circumstanţele schimbătoare ale istoriei. Identitatea societală poate fi ameninţată de către un număr mare de factori, de la suprimarea propriei expresii şi până la interferenţa sau lipsa de abilitate în a se reproduce de-a lungul generaţiilor.

Exemple de ameninţări societale pot include: **epurarea culturală** – abordarea sistemică în direcţia distrugerii sau a limitării instituţiilor sau/şi simbolurile culturale importante pentru identitatea grupului şi / sau **epurarea etnică** – hărţuirea deliberată, voluntară, violenţa, crimele şi/sau deportarea de membrii a unei societăţi de către altă societate. Prin urmare, în cele două exemple, adesea, majoritatea sau cel mai puternic grup / stat-naţiune profită de avantajul deţinut în faţa grupului/grupurilor mai slabe.

Din punct de vedere analitic, securitatea societală se confruntă cu ameninţări la adresa identităţii şi coeziune a societăţii, cadru sub care aceste ameninţări pot fi exemplificate:

Identitate: drepturile minorităţilor, extremism/nationalism, identitate culturală, identitate religioasă, limbaj, background istoric

Coeziune: schimbări ale modelelor demografice, regionalism, anarhie, sărăcie / status economic, migraţie, familie şi modele casnice, separatism

În termeni mai simpli, securitate societală se confruntă cu percepţia ameninţărilor şi reacţia societăţii la realitate sau ameninţările percepute la adresa identităţii şi a coeziunii sale. Ambele tipuri de ameninţări ar putea fi reale sau doar percepute, dar atâta vreme cât generează o reacţie sau contrareacţie sunt părţi ale determinanţilor în analizarea securităţii societale. În aceeaşi manieră, determinanţii securităţii societale pot fi **interne** (factori intrasocietali) sau **externe** (factori bilaterali, multinaţionali, subnaţionali sau regionali).

3.Ameniţările la adresa securităţii societale - Aşa cum am observat, **conflictele etnice** în interiorul statelor, **drepturile minorităţilor**, sunt ameninţări la adresa securităţi societale, dincolo de conţinutul securităţii hard şi ameninţările la adresa statului. Problema **imigraţiei** în multe tări vest-europene în anii ’90 poate fi transformată în amenintări la adresa securităţii societale. Ameninţările la adresa **valorilor tradiţionale şi obiceiurilor** pot

reprezenta o ameninţare la adresa societăţii.

Revigorarea **regionalismului sau a separatismului** radical sunt ameninţări la adresa securităţii societale, în special în termeni de **coeziune societală**. **Retorica şi naţionalismul antioccidental**, declaraţiile **anti-creştine** şi acţiunile în unele grupuri şi comunităţi religioase islamice reprezintă de asemenea ameninţări la adresa coeziunii societale.

Ameninţările la adresa s**ecurităţii societale** sunt cele care alterează şi ameninţă **securitatea existenţială a individului**. Probleme precum abandonarea monedei statului în favoarea unei uniuni monetare cu ţările vecine sau dominarea culturală a filmelor străine nu reprezintă ameninţări la adresa societăţii întrucât nu sunt ameninţări la adresa existenţei modului de viaţă al indivizilor în societate şi în stat.

Competiţia verticală ia naştere din integrarea într-o definiţie culturală mai largă sau din dezintegrarea în unităţi culturale mai mici. Acest proces poate fi văzut în acţiune în expansiunea curentă a Uniunii Europene cu un număr de societăţi ce exprimă tema de integrare într-o identitate europeană largă. Unele dintre societăţi au răspuns prin respingerea adoptării monedei europene şi cedarea de putere către instituţiile politice europene.

Sursa insecurităţii societale care a primit cea mai multă atenţie a fost **migraţia**. Migraţia ameninţă identitatea unei societăţi cauzând o schimbare în compoziţia societăţii. Fluxul de imigranţi la scară largă din societăţii diferite pot conduce în ultimă instanţă la transformarea culturii în cultură dominantă.

În cele din urmă, Buzan notează că **depopularea** poate reprezenta o altă sursă de insecuritate pentru societăţi, fie din cauza conflictului, epurării etnice, bolilor sau a unui declin al sporului natural. Mai mult, Scoala de la Copenhaga s-a folosit de securitatea societală pentru a explica reacţia „societăţilor" europene împotriva politicilor de migraţie ale statului şi împotriva lărgirii şi aprofundării integrării în Uniunea Europeană. Problema este că în astfel de cazuri, „societăţile" oglinndesc îndeaproape statul în care se găsesc, umbrind distincţia dintre actorii societali şi actorii statali. Aplicând conceptul „societăţilor" nonstatale nu va testa doar utilitatea conceptului ci va ajuta şi la elucidarea procesului prin care „societăţile" acţionează, fapt ce rămâne neclar datorită faptului că „societăţilor", spre deosebire de state, le lipseşte un actor securizator bine definit.

Aplicarea securităţii societale oferă o pârghie analitică atunci când se afirmă ce dezvoltări pot deveni ameninţări şi cauze potenţiale pentru un conflict violent. Folosirea securităţii societale face posibilă explicarea modului în care migraţia, televiziunea şi transmisiunile radio, rezultatele alegerilor şi educaţia lingvistică pot contribui la un conflict violent între societăţi sau între stat şi societate. Potrivit lui Waever, în sistemul internaţional securitatea

societală priveşte: abilitatea unei societăţi de a persista sub condiţii schimbătoare şi posibile şi ameninţări reale. Mai precis, este vorba de **sustenabilitate**, în condiţii acceptabile pentru evoluţie, **a modelelor tradiţionale de limbă, cultură, asociere şi identitate religioasă şi naţională şi obicei**[29]**.** Luând în considerare arena internaţională curentă şi preocuparea pentru securitatea globală, securitatea societală ar trebui să includă elemente de **incredere mutuală** pe termen lung, **predictibilitate** şi interese comune, alături de **instrumente de diplomaţie publică** adecvate.

Discriminarea ca formă de ameninţare la adresa identităţii societale - Ca diferenţă între conceptul de secol 19 a statului-naţiune şi principiile lui Woodrow Wilson, realităţile de astăzi şi valorile societăţii actuale, postindustriale şi postmoderne se referă mai mult şi mai mult la observarea drepturilor omului, la diversitate şi la **politicile** create de către **observarea regulilor comune, normelor şi comportamentelor.**

Societatea este îmbogăţită **de diversitatea** creată de către minorităţile ei, de către coexistenţa şi respectul faţă de religia şi obiceiurile celuilalt, întrucât există un **principiu clar al coeziunii** societăţii, venind mai mult din valori decât din identitate în sensul strict al etnicităţii sau al principiului naţional exclusiv al coeziunii.

De aceea, **orice formă de discriminare** – chiar şi ca o veche modalitate de reacţie pentru întărirea identităţii şi o proastă reprezentare că acest pas poate oferi un principiu puternic de coeziune – de către statul unei majorităţi de orice fel, este o bază pentru **ameninţarea directă la adresa securităţii societale** şi chiar un prim pas către un conflict violent şi o ameninţare la adresa securităţii naţionale în sine. Lista ameninţărilor la adresa securităţii societale are în frunte următoarele **tipuri de discriminare**: identitatea naţională şi etnică, religie, sex, dizabilitate, alte tipuri de discriminare directă pentru caracteristica unui grup și/ sau politicid – uciderea din motive politice[30].

Alt tip de ameninţări la adresa securităţii societale pot fi crete de către interpretarea extremă a **drepturilor politice ale omului**, când efectele secundare ale aplicării unor asemenea politici reprezintă **discriminări pozitive**, creând grupuri privilegiate prin posibila lor discriminare sau discriminare indirectă a majorităţii populaţiei uni stat[31]. Toate acelea **alterează coeziunea societală** şi nu ajută principiul de creere a unei identităţi de generaţia a treia, o naţiune cultutrală, ci accentuează **segregarea grupurilor minoritare**. Când **drepturile colective** depăşesc autonomia culturală, trecând la autonomie politică, administrativă sau teritorială, fără o bază concretă pentru a susţine o asemenea **administraţie**

[29] Ibidem

[30] Peter Hough, Understanding Global Security, Routledge, London and New York, 2004, p.105

[31] Idem,p.119

alternativă intermediară bazată pe principiile minorităţii dintre stat şi administraţia locală şi indivizi, există o bază clară pentru ameninţări la adresa securităţii societale şi chiar un prim pas în ameninţarea securităţii naţionale.

A abuza de concept precum şi **inconsistenţa în aplicarea regulilor** aflate în legătură cu drepturile omului sunt la fel de periculoase la fel ca orice alt tip de discriminare (fiind o discriminare împotriva majorităţii) şi o ameinţare clară la adresa securităţii societale[32].

Soluţia este **împuternicirea legilor drepturilor omului la nivel internaţional**, ca **valori de bază** pentru comportamnetul democratic şi o **garanţie pentru coeziunea societală**, întrucât oferă **garanţiile pentru minorităţi** că drepturile lor vor fi observate de către stat şi de către ceilalţi şi **elimină baza pentru cererile de segregare, separatism** şi alte forme extreme de drepturi colective, în termeni de separatism teriorial şi segregare politică/etnică.

Globalizarea şi **integrarea** sunt procese obiective şi, în sine, nu sunt o sursă de ameninţare la adresa securităţii societale ci mai degrabă **„schimbări naturale ale mediului"** pentru societăţile noastre. Asta nu înseamnă că acele procese nu creează evoluţii care sunt surse de ameninţare la adresa securităţii societale precum efectele secundare ale acestor procese[33] nu reprezintă probleme de viaţă şi de moarte sau ameninţări fundamentale la adresa **coeziunii societăţii**, chiar dacă reprezintă surse evidente de discontinuitate. Diferenţa dintre **discontinuitate** în probleme culturale şi momentul în care acestea devin ameninţări la adresa **securităţii şi coeziunii societale** este mai mult decât o nuanţă sau o problemă de dimensiune, ci e mai degrabă o problemă de **abordare calitativă** şi **dovezi reale şi palpabile ale divizării fundamentale** din interiorul societăţii, cu un rezultat în dimensiunile coeziunii societăţii. Această diferenţă a fost făcută de către Mc. Sweeney: „societăţile, prin definiţie, evoluează şi identităţile individuale se schimbă cu acestea şi acest proces simplu nu reprezintă o **provocare la problematica identităţii** sau la adresa coeziunii societale"[34]. Pe de altă parte, **ameninţările la adresa securităţii societale** pot fi făcute şi de către **„arbitri vocali ai ameninţărilor la adresa identităţii societale"**, precum Radovan Karadzic, care a ajuns la ideea soluţiei „teritoriului pur etnic". Este aceeaşi idee care derivă din efectele secundare ale securităţii (securitatea societală în acest caz) dată de către **dilema securităţii** (ameninţare dată de către acţiunile de creştere a securităţii societale de către tările vecine) sau cele date de către **o falsă / exagerată percepţie** a ameninţărilor în condiţiile dilemei securităţii.

Diversitate, multiculturalism şi coeziune societală - Diversitatea este o

[32] Idem, p. 119

[33] Idem, p.106

[34] McSweeney, B. (1996) Identity and Security: Buzan and the Copenhagen School, Review of International Studies 22(1): 88-93

valoare unanim acceptată a societăţilor moderne, acolo unde contribuţia particularităţilor minorităţilor naţionale, a culturii, artei, cunoştinţelor tradiţionale, aducând o valoare suplimentară titularului naţional al unui stat. Legea internaţională a reuşit chiar să cuantifice şi să legifereze drepturile speciale ale minorităţilor şi modurile de a proteja diversitatea şi multiculturalismul, fără a afecta coeziunea societală şi identitatea unei populaţii a unui stat internaţional recunoscut. În acest context, am introdus cele două concepte pe care le folosim pe parcursul întregii lucrări: multiculturalismul şi coeziunea societală.

Multiculturalismul este **coexistenţa armonioasă** a câtorva culturi ce se tolerează reciproc, **ajutându-se mutual pentru a promova noi valori** şi să folosească diversitatea ca valoare de a **îmbogăţi societatea** şi a determina respectul unuia faţă de celălalt în cadrul relaţiilor zilnice.

Coeziunea societală reprezintă cealaltă faţă a realităţii şi existenţa comunităţilor şi reprezintă suma **valorilor, normelor, acţiunilor, comportamentelor determinând confluenţa, coexistenţa şi vectorul de unitate** al societăţii[35].

Nici unul dintre cele două concepte sunt, practic în viaţa de zi cu zi, indisolubil conectate la societăţile contemporane, sunt atribute dobândite în timp, bazate pe experienţa coexistenţei, cooperării şi colaborării elementelor unei comunităţi, rezultatul civilizaţiei contemporane şi a **acceptării conştiente** de către toţi, a **regulilor generale ale coexistenţei** şi ale **libertăţilor altora**. Ele sunt rezultate în timp prin **acţiuni şi politici de coeziune** şi în acelaşi timp, **de apărare a drepturilor şi valorilor diversităţii multiculturale** ale compoziţiei societăţii.

Bibiografie selectiva

- Iulian Chifu, Identity and Multiculturalism, Diversity and Societal Cohesion, in From Misunderstanding towards openness and collaboration in multicultural societies, Pontos, Chisinau, 2005,
- Barry Buzan, People States and Fear, 1991
- Peter Hough, Understanding Global Security, Routledge, London and New York, 2004,
- McSweeney, B. (1996) Identity and Security: Buzan and the Copenhagen School, Review of International Studies 22(1):
- Ole Waever, Identity, Integration and Security: Solving the Sovereignty Puzzle in EU Studies, *Journal of International Affairs*, winter 1995, vol.48, no.2,
- Weaver, O., Buzan, B., Kelstrup, M. and Lemaitre, P. (1993) Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe, London, Pinter

[35] Iulian Chifu, Bosnia –Herzegovina: Societal cohesion, the scene of the national reconstruction and the road towards European integration, Europa XXI nr.6, 2008, pp. 17-22

International normative tools for humanitarian intervention in crisis

- Sphere Project - Humanitarian Charter and Minimum Standards in Disaster Response[36]

Ioana Sanda Stâncel [37]

-

Abstract

Carta umanitară Sphere și standardele minime de intervenție în caz de catastrofă reprezintă o inițiativă remarcabilă axată pe îmbunătățirea efectivității și responsabilității a asistenței umanitare. Handbook-ul revizuit este produsul unui efort de colaborare extinsă care reflectă dorința colectivă și împărtășită a comunității umanitare, și determinarea sa de a îmbunătății cunoștințele curente în programele de asistență umanitară.

Cuvinte cheie: dezastre, interventie umanitară, standarde, instrumnete șimijloace umanitare

The Sphere Humanitarian Charter and Minimum Standards in Disaster Response Handbook is a remarkable international initiative aimed at improving the effectiveness and accountability of humanitarian assistance. The revised handbook is the product of an extensive collaborative effort that reflects the collective will and shared experience of the humanitarian community, and its determination to improve on current knowledge in humanitarian assistance programs.

---

[36] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086**

[37] Doctorand, absolventa a programelor universitare de medicina, relatii internationale si diplomatie, studii de securitate avand specializari printre altele si privind migratia, refugiatii, crize umanitare, studii avansate de securitate si managementul serviciilor de sanatate si sanatatii publice

The initiative was launched in 1997 by a group of humanitarian NGOs and the Red Cross and Red Crescent movement, who framed a Humanitarian Charter and identified Minimum Standards to be attained in disaster assistance, in each of five key sectors (water supply and sanitation, nutrition, food aid, shelter and health services). The cornerstone of the handbook is the Humanitarian Charter, which is based on the principles and provisions of international humanitarian law, international human rights law, refugee law and the *Code of Conduct for the International Red Cross and Red Crescent Movement and Non-Governmental Organizations (NGOs) in Disaster Relief*. The Charter describes the core principles that govern humanitarian action and reasserts the right of populations affected by disaster, whether natural or man-made (including armed conflict), to protection and assistance. It also reasserts the right of disaster-affected populations to life with dignity. The Charter points out the legal responsibilities of states and warring parties to guarantee the right to protection and assistance. When the relevant authorities are unable and/or unwilling to fulfill their responsibilities, they are obliged to allow humanitarian organizations to provide humanitarian assistance and protection.

Despite this focus, the information contained in the handbook is not prescriptive. It can be applied flexibly to other situations, such as disaster preparedness and the transition out of disaster relief. It is not designed for use in response to technological disasters, such as those involving transport, industrial, chemical, biological or nuclear calamity. However, while not addressing these types of disaster specifically, it is relevant to situations where population movements or other consequences triggered by such an event create a need for humanitarian assistance.

The timeframe in which the handbook is used depends largely on the context. It may take days, weeks or even months before agencies are able to achieve the Minimum Standards and indicators specified in a particular sector. In some situations, the Minimum Standards may be achieved without the need for external intervention. A timeframe for implementation needs to be agreed in any given situation. Where relevant, guidance notes suggest realistic timescales for the implementation of the standards and indicators.

There are different approaches among humanitarian agencies as to how to carry out relief activities, based on differences in identities, mandates and capabilities. These differences point to the concept of complementarity, which means that humanitarian agencies use different modes of action or techniques in fulfilling their responsibility to provide assistance. In all contexts, disaster response should support and/or complement existing government services in terms of structure, design and long-term sustainability.

The standards are general statements that define the minimum level to be attained in a given context; the indicators act as 'signals' that determine whether or not a standard has been attained; while the guidance notes provide additional information.

The book is organized into an initial chapter that details process standards for the planning and implementation of programs, together with four technical chapters covering water, sanitation and hygiene promotion; food security, nutrition and food aid; shelter, settlement and non-food items; and health services.

Each of the four technical chapters – water supply, sanitation and hygiene promotion; food security, nutrition and food aid; shelter, settlement and non-food items, and health services – has its own set of standards and indicators.

The initial chapter on common standards sets out guidelines for program design and implementation, which are applicable to all sectors. The guidance notes in each chapter relate to specific points and allow flexibility in using the intended standards for each particular situation. They offer advice on priority issues and on tackling practical difficulties, and may also describe dilemmas, controversies or gaps in current knowledge. Guidance notes relate to a specific key indicator, and the link is signaled in the text. Key indicators are always linked with the relevant guidance note.

Each chapter also contains a brief introduction setting out the major issues relevant to that sector and appendices containing select lists of references detailing further sources of technical information, assessment checklists and, where relevant, formulas, tables and examples of report forms. All the chapters are interconnected, and that frequently standards described in one sector need to be addressed in conjunction with standards described in others.

The approach used is mainly concerning individual's needs addressing behaviors and social constructs with direct impact at the individual level. The standards are based on the principle that populations affected by conflict/ disaster have the right to life with dignity. They are qualitative in nature, and are meant to be universal and applicable in any operating environment. The key indicators, as measures to the standards, can be qualitative or quantitative in nature. They function as tools to measure the impact of processes used and programs implemented. Without them, the standards would be little more than statements of good intent, difficult to put into practice. In this respect, the tools can be used as a long distance and long-term impact evaluation methods

The standards for the different sectors do not stand alone: they are interdependent. However, there is inevitably a tension between the formulation of universal standards and the ability to apply them in practice. Every social, geographical, historical, economical, structural/ political, ethnic and religious factor involved in a

conflict, make different context's features requiring adjustments in applying the recommendations of the book. In some instances, local factors may make the realization of all standards and indicators unattainable.

Basically, the authors highlighted the risks for the groups that are already vulnerable at the time of onset. In order to maximize the coping strategies of those affected by disasters, it is important to acknowledge the differing vulnerabilities, needs and capacities of affected groups. The book addresses the individual level factors of risks, such as gender, age, and disability and HIV/AIDS status, affect vulnerability and shape people's ability to cope and survive. In particular, women, children, older people and people living with HIV/AIDS (PLWH/A) may suffer specific disadvantages in coping with a disaster and may face physical, cultural and social barriers in accessing the services, even if they are in place and functionally, and support to which they are entitled. Frequently ethnic origin, religious or political affiliation, or displacement may put certain people at risk who otherwise would not be considered vulnerable.

Failure to recognize the differing needs of vulnerable groups and the barriers they face in gaining equal access to appropriate services and support can result in them being further marginalized, or even denied vital assistance.

Providing information to disaster-affected populations about their right to assistance and the means of accessing this assistance is essential. The provision of such information to vulnerable groups is particularly important as they may be less able to cope and recover than others when faced with the erosion or loss of their assets, and may need more support. For these reasons, it is essential to recognize specific vulnerable groups, to understand how they are affected in different disaster contexts, and to formulate a response accordingly. The book's recommendations and examples pointed out the special care that must be taken to protect and provide for all affected groups in a nondiscriminatory manner and according to their specific needs. This approach is highly and repeatedly mentioned in each special chapter / standard presented as a baseline principle of intervention assuring equal rights and preventing any escalades of potential tensions existing among different fractions involved.

However, conflict/ disaster-affected populations must not be seen as helpless victims, and this includes members of vulnerable groups. They possess, and acquire skills and capacities and have structures to cope with and respond to a disaster situation that need to be recognized and supported. Individuals, families and communities can be remarkably resourceful and resilient in the face of conflict/ disaster, and of course of exterior interventions, and initial assessments should take account of the capacities and skills as much as of the needs and deficiencies/ vulnerabilities

or lack of solutions of the affected population.

Irrespective of whether a disaster is of sudden onset or develops gradually, individuals and communities will be actively coping and recovering from its effects, according to their own priorities. The handbook stresses the importance of participatory interventions that are culturally adapted/ adjusted to the local groups and conditions. Applying practically this principle, any organizations gain the proactive cooperation of the local leading structures and reach out some of post-facto causes of potential tensions and ensure a sustainable intervention.

The children are one example to justify the special-needs-groups vulnerabilities and the adjusted measures that must be taken to ensure the protection from harm of all children and their equitable access to basic services. As children often form the larger part of an affected population, it is crucial that their views and experiences are not only elicited during emergency assessments and planning but that they also influence humanitarian service delivery and its monitoring and evaluation. Although vulnerability in certain specificities (e.g. malnutrition, exploitation, abduction and recruitment into fighting forces, sexual violence and lack of opportunity to participate in decision-making) can also apply to the wider population, the most harmful impact is felt by children and young people. According to the Convention on the Rights of the Child, a child is considered to be an individual below the age of 18. Depending on cultural and social contexts, however, a child may be defined differently amongst some population groups. It is essential that a thorough analysis of how a client community defines children be undertaken, to ensure that no child or young person is excluded from humanitarian services. The same explanatory justifications are provided for all vulnerable groups considered: older people, disabled people, gender, and HIV/AIDS population.

From the structural factors considered to be addressed, the authors choose only the environment. The environment is understood as the physical, chemical and biological surroundings in which disaster-affected and local communities live and develop their livelihoods. It provides the natural resources that sustain individuals, and determines the quality of the surroundings in which they live. It needs protection if these essential functions are to be maintained. The Minimum Standards address the need to prevent over-exploitation, pollution and degradation of environmental conditions. Their proposed minimal preventive actions aim to secure the life-supporting functions of the environment, and seek to introduce mechanisms that foster the adaptability of natural systems for self-recovery.

Agencies' ability to achieve the Minimum Standards will depend on a range of factors, some of which are within their control while others, such

as political and security factors, may lie outside their control. Of particular importance are the extent to which agencies have access to the affected population, whether they have the consent and cooperation of the authorities in charge, and whether they can operate in conditions of reasonable security. Equally critical is the availability of sufficient financial, human and material resources. While the Humanitarian Charter is a general statement of humanitarian principles, this handbook alone cannot constitute a complete evaluation guide or set of criteria for humanitarian action. First, the Minimum Standards do not cover all the possible forms of appropriate humanitarian assistance. Second, there will inevitably be situations where it may be difficult, if not impossible, to meet all of the standards.

There are many factors – including lack of access or insecurity, insufficient resources, the involvement of other actors and noncompliance with international law – that contribute to creating extremely difficult conditions in which to carry out humanitarian work.

In situations where the vulnerability of local populations to disaster is high or where there is widespread poverty or protracted conflicts or multilevel involving conflicts, it can be the case that the Minimum Standards exceed normal everyday living conditions, but they are not sufficient to solve the causes of the conflict, to prevent a future reoccurrence of natural or man made crisis. Since this can give rise to resentment, the books stresses that local conditions must be taken into account, and programs should always be designed with affected and surrounding populations' social, structural and behavioral patterns.

It is recognized that in many cases not all of the indicators and standards will be met – however, users of this book should strive to meet them as well as they can. In the initial phase of a response, for example, providing basic facilities for all the affected population may be more important than reaching the Minimum Standards and indicators for only a proportion of the population. This handbook is not intended to and cannot cover every question or resolve every dilemma. What it can do is serve as a starting point, using standards and indicators based on consensus derived from years of experience and good practice; guidance notes designed to offer practical direction; and the Humanitarian Charter, which suggests a legal framework and a basis for advocacy.

The standards are based on the international human rights legal norms, but it transposes the provision of this system mainly for the track III and track II interventions. On the overall picture, it would be more efficient for track I actors if they use the handbook as preparedness tool, more than just intervention tool. Also, at the track I level and in multi-actors (multinational, international, private/ public, local, etc) interventions, the concepts proposed by book should be used in coordination of interventions

in order to avoid overlapping and to ensure interventional efficiency.

The danger of using this book by persons and institutions lacking practical experience is to create there own interventions framework solely based on the standards presented, ignoring the realities. This approach may lead to a failure, but may endanger the others actors interventions. This is critical especially when we are taking about instable peace pre– or post- conflict when any "humanitarian intended" intervention may refuel the causes for conflict.

As the recent history shown us, the current disasters and conflict are cyclical with a short life-cycle, so the Sphere concept lacks the sustainable approach and ignore the military interventions needed in the recent conflicts and disaster management. These sustainable interventions should start immediately when the filed conditions allows in order to prevent recurrences or new degeneration. Taken as a whole, Sphere book also provides a powerful tool for monitoring and evalaution as well as for coordination and advocacy, particularly in its multisectoral scope and its linkage of principle to practice.

Centrul de Strategii Aplicate

Migraţia - o problemă de securitate[38]

Migtaion – a security problem

Elena Adelina Andrei [39]

Abstract

Migrația este unul dintre cele mai vechi fenomene sociale și rămâne o importantă problemă de securitate. Problema migrației este definită în sensul prezervării bazelor morale ale statului și națiunii. Pe termen mediu și lung, migrația afectează compoziția rasială și etnică a indivizilor în societate, cultura publică, ocuparea locurilor de muncă și ordinea publică.

Cuvinte cheie: migrație, securitate, migrație ilegală

Migration is one of the oldest social phenomena and an important security issue. It defends the moral elements of the state and nation. Also, on long-term, migration affects the racial and ethnic composition of individuals in society, employment occupation, culture and public policy.

[38] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[39] Andrei Elena Adelina este absolventă a Facultății de Sociologie din cadrul Universității din București și doctorand al Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul”. Domeniile sale de interes sunt: sociologia, comportamentul organizațional și analiza rețelelor sociale.

Aspecte introductive

Acest articol pornește de la ipoteza potrivit căreia migrația masivă, în special cea ilegală produce o serie de efecte negative asupra societății, cum ar fi și creșterea actelor de terorism. Prin definiţie, migraţia este un „fenomen ce constă în deplasarea unor mulţimi de persoane dintr-o arie teritorială în alta, urmată de schimbarea domiciliului şi/sau de încadrarea într-o formă de activitate în zona de sosire" (Lazăr Vlăsceanu şi Cătălin Zamfir, *Dicţionar de sociologie online,* disponibil online la http://www.dictsociologie.netfirms.com/M/Termeni/migratie.htm). Fiind un fenomen colectiv, migraţia scoate în evidenţă dezechilibrul şi instabilitatea relaţiilor sociale ce se produc între teritoriile mai dezvoltate şi cele mai sărace din lume. Oamenii migrează din zonele mai sărace către cele mai dezvoltate tocmai pentru că-şi doresc standarde de viaţă mai ridicate.

Motivele pentru care oamenii în general migrează sunt cele de natură financiară, dorind să ocupe un loc de muncă mai bun sau să aibă parte de condiţii de viaţă mai prielnice, astfel calitatea vieţii să fie una mai bună.
Migraţia a început să fie analizată din perspectiva securităţii mai recent, aceasta nefiind tratată de la început sub acest aspect, cu toate că migraţia se numără printre cele mai vechi fenomene sociale.

Migrația și securitatea

Divizia de Populație a Departamentului de Afaceri Economice și Sociale al Secretariatului Națiunilor Unite a publicat la sfârșitul lunii iulie 2015 „The 2015 Revision of World Population Prosprects", o nouă cercetare prin intermediul căreia a lansat o serie de estimări și proiecții oficiale ale populației mondiale, în cadrul căreia au fost incluse rezultatele celor mai recente recensăminte ale populației și sondaje demografice specializate. Conform studiului, alături de scăderea fertilității și creșterea mortalității, migrația este principalul factor care determină tendințele în care va evolua populația mondială.

După cel de-al doilea război mondial, procesul de redefinire socială a Europei de Vest a presupus crearea „statului bunăstării". Acesta a fost creat datorită faptului că societăţile occidentale au dorit să realizeze un nou echilibru social după ce funcţiile externe ale statului fuseseră reduse. Statul bunăstării este unul universal, bazat pe includerea cât mai multor cetăţeni. Printre cele mai importante acţiuni ale acestui stat se numără: libertate civilă, învățământ public gratuit, impozitare redistributivă, negociere colectivă, asistenţă medicală pentru cetăţeni, locuinţe sociale, uniformizarea societăţilor occidentale, participarea cetăţenilor cu scopul de a dezvolta bunăstarea sau egalizarea şanselor sociale. Înfiinţarea acestui stat al bunăstării, dublată de securitatea militară au format baza de dezvoltare pentru politicile publice de a se

îndrepta către securitatea societală şi economică, dar şi către dezvoltarea asistării politice.

Potrivit Agenției pentru Gestionarea Cooperării Operaționale la Frontierele Externe ale Statelor Membre ale Uniunii/ FRONTEX, principalele căi ale migrației ilegale în Uniunea Europeană sunt: central-mediteraneană, vest-balcanică, vest-mediteraneană, est-mediteraneană și circulară din Albania spre Grecia. În plus, Organizația Internațională a Imigrației a semnalat că în perioada 01.01– 24.08.2015 peste 250.000 de migranți au ajuns în Europa (în special având destinațiile: Italia, Grecia, Spania și Malta) traversând Marea Mediterană.

Datorită faptului că tot mai multe persoane au imigrat s-au declanşat o serie de procese negative (violenţele de stradă, criminalitatea, şomajul, problema locuinţelor, mizeria de pe străzi), ce au fost puse pe seama tuturor imigranţilor, atrăgând de la sine dizgrația celorlalți care erau de fapt nativi. S-a ridicat ulterior problema identității oamenilor. Din punct de vedere juridic, acest lucru era posibil, însă era nevoie mai presus de toate să te lege și altceva de comunitatea naţională, precum: religia, cultura, limba, identitatea etnică, lucruri considerate mult mai importante.

Migrația lezează dreptul de a decide securitatea socială şi ordinea publică şi totodată puterea statelor de a-şi domina frontierele, devenind astfel un fenomen de securitate. Principalul aspect care se datorează acestui lucru este dat de adaptarea socială a imigranţilor: se formează tabere de imigranţi, birocraţie locală pentru datele personale ale imigranţilor etc. În acelaşi timp, pe lângă riscurile societale ce pot apărea la adresa securităţii unei ţări, pot apărea şi riscuri militare: terorism, conflicte de grupuri, acţiuni iredentiste. După cum afirmau și Callaghan Jean şi Franz Kernic, „reţelele de terorism, crimă organizată, trafic generalizat şi migraţie ilegală, ce formează actualul puzzle de insecuritate, trebuie combătute prin reţelele de agenţii şi prin cooperarea multi- instituţională" (Callaghan şi Kernic 2004).

Implicații pentru România

O serie de organizații cu atribuții în domeniu au semnalizat importanța fenomenului de migrație ilegală și efectele negative pe care le poate avea asupra întregii populații. Astfel, după cum se precizează și într-un sondaj pe tema crizei migrației – „Percepții publice privind criza imigranților în Europa", publicat de Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES), majoritatea respondenților nu se arată îngrijorați în ceea ce privește un flux mare de migrație, considerând că principalele cauze ale acesteia sunt războiul și sărăcia. Persoanele respondente identifică și o relație cauză-efect între sosirea imigranților și posibila creștere a atacurilor teroriste.

În plus, se remarcă creșterea semnalărilor mediatice referitoare la implicarea cetățenilor în cazuri circumscrise criminalității organizate, precum traficul de persoane. România ocupă a doua poziție în Uniunea Europeană în ceea ce privește acest aspect.

Migrația ilegală este un aspect foarte important aflat pe agenda politică europeană, pe fondul creșterii mari a imigranților și premiselor de menținere sau de amplificare a acestei tendințe. Față de anul 2014, în 2015 s-a înregistrat o majorare cu aproximativ 400% a persoanelor care au imigrat ilegal pe continent, majoritatea provenind din Africa, Asia și Orientul Mijlociu. Potrivit Raportului UNHCR intitulat „The sea route to Europe: The Mediterranean passage in the age of refugees" din iulie 2015, în primele șapte luni ale anului au pătruns ilegal în Europa 250.000 de imigranți.

Concluzii

Menținerea unui ritm de creștere a numărului de migranți ilegali poate conduce la dezvoltarea situațiilor de criză în Europa, statele membre ale Uniunii Europene fiind nevoite să identifice pârghiile gestionării unui număr de două-cinci milioane de solicitări de azil anual. Situația se poate complica inclusiv prin prisma tensiunilor sociale determinate de fluxurile crescute de migranți clandestini.

Bibliografie

1. Bădescu, Ilie și Dungaciu, Dan 1994. *Sociologia şi Geopolitica Frontierei*, vol.2, București: Editura Floare Albastră
2. Callaghan, Jean şi Franz Kernic 2004. *Securitatea internaţională şi forţele armate*. Bucureşti: Tritonic, în Prefaţă de George Cristian Maior.
3. Dicţionar de sociologie online, coordonator Lazăr Vlăsceanu şi Cătălin Zamfir, disponibil online la http://www.dictsociologie.netfirms.com/M/Termeni/migratie.htm
4. Dungaciu, Dan 2002. *Naţiunea şi provocările (post)modernităţii. Istorie şi concepte*. Bucureşti: Editura Albatros.
5. Ghețău, Vasile 2012. *Drama noastră demografică. Populația României la recensământul din octombrie 2011. Reprofesionalizarea României IV*. București: Compania
6. Sava, Ionel Nicu 2005. *Studii de securitate.* București: Centrul Român de Studii Regionale
7. Şerban, Adela 2008. *Securitate societală.* Bucureşti: Editura Valahia
8. United Nations, Department of Economics and Social Affairs, Population Division *2015. World Population Prospects: The 2015 Revision, Key Findings and Advanced Tables.* Working Paper No. ESA/P/WP.241

Convergențe și divergențe privind geopolitica regională – Federația Rusă[40]
Convergent and divergent opinions concerning the regional geopolitics – The Russian Federation

Petrişor Bădică[41]

Abstract

The challenges in this topic are indissolubly tied to the current evolutions within the security environment, which coordinates are dominated by the Ukraine-based hybrid conflict and by the immigrants' crisis coming from the Middle East. All these details generate new perspectives and approaches concerning the deepening of the upcoming centuries' sophisticated threats.

Cuvinte cheie: confruntare internațională, geopolitică, migrație ilegală, factori de risc, sistemul informațional militar

Defying the Military Doctrine, within the context of the global security, which is dominated by the informational confrontation, generates fundaments for the geopolitical relocation of the Russian Federation, where its presence in the "hot spots" of Middle East may determine the escalation of the conflict, with major involvement towards the migration flux to Europe.

[40] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[41] Doctorand în domeniul "Informaţii şi Securitate Naţională", Academia Naţională de Informaţii "Mihai Viteazul", Bucureşti.

Introducere

Spaţiul est- european a înregistrat în anul 2014 convulsii fără precedent, într-o confruntare hibridă, non-liniară, cu o consistentă dimensiune informaţională, în măsură să creeze o falie geopolitică determinată de interese divergente ale actorilor regionali şi pentru a cărei gestionare sunt necesare negocieri după criterii de pace şi cu efecte duale, regionale şi locale, favorizante a unei soluţii contructive şi moderne. În viziunea Kremlinului, militarizarea informaţională, culturală şi financiară reprezintă fundamentele acestui tip de confruntare, iar găsirea unor soluţii regionale, cu respectarea intereselor Federaţiei Ruse, poate fi rezultatul iniţiativelor euro-atlantice şi euro-asiatice din perspectiva modelului de urmat în soluţionarea crizelor actuale şi viitoare, inclusiv a celor aflate actualmente în etape diferite de evoluţie pe spaţiul eurasiatic şi MENA.

În registrul generat de *Strategia de Securitate a Federaţiei Ruse* - 2020, reperele fundamentale privind evoluţia statului rus ţin de dezvoltarea economiei naţionale, îmbunătăţirea calităţii vieţii populaţiei, asigurarea stabilităţii politice în cadrul societăţii, consolidarea apărării naţionale şi abordarea unei politici de securitate eficiente, precum şi de consolidarea competitivităţii şi a statutul internaţional al F. Ruse pe scena mondială. Totul în contextul necesităţii unei noi politici de securitate a statului, reflectată prin nevoia de gestionare a noilor tipuri de riscuri şi ameninţări la nivel individual, al societăţii şi statului, precum şi al proceselor de dezvoltare economică şi de (re)definire a relaţiilor politice internaţionale.

În contextul accentuării confruntării informaţionale şi a noii situaţii geopolitice din Ucraina, perspectiva de percepţie de către Federaţia Rusă a pericolului unor noi ameninţări la adresa securităţii sale este generată de:

- competiţia pentru controlul spaţiului informaţional internaţional şi a sistemelor de telecomunicaţii;
- crearea unui spaţiu informaţional unic al NATO pentru a răspunde exigenţelor confruntării moderne şi a spori gradul de pregătire al ţărilor membre;
- impunerea de sancţiuni economice pe fondul acuzaţiilor de susţinere a conflictului intern din Ucraina şi a furnizării de tehnologie şi echipamente militare către state „eşuate" precum Iran, Siria, Coreea de Nord, Belarus;
- predominanţa susţinerii planurilor de confruntare informaţională ale SUA pe fondul manipulării informaţiilor publice prin intermediul mass-media la scară globală;
- accentuarea acţiunilor de justificare şi susţinere a unor eventuale „independenţe" a unor entităţi teritoriale autonome care beneficiază de o largă autonomie precum Kaliningrad-ul, Caucazul de Nord, Siberia, Extremul-Orient etc.;
- formarea distorsionată în opinia publică globală a imaginii Federaţiei Ruse incapabilă şi inflexibilă în a gestiona un diferend teritorial cu Japonia în problematica Insulelor Kurilelor de Sud, precum şi derularea

unui plan de dezinformare în scopul reducerii rolului Rusiei pe scena internaţională, imprevizibilă în afacerile externe şi insuficient pregătită în rezolvarea provocărilor economice interne şi de securitate a individului şi a societăţii;

- atragerea către o colaborare strânsă a statelor CSI cu ţările occidentale în detrimentul Federaţiei Ruse.

Premergător adoptării Doctrinei Militare a Federaţiei Ruse

Preocupările leadership-ului rus privind asigurarea securităţii naţionale ţin şi de necesitatea reflectării adecvate a noilor ameninţări de securitate în noua doctrină militară şi în doctrina de politică externă, care includ extinderea NATO, planurile SUA de instalare a scutului antirachetă sau criza politică din Ucraina, într-un context critic, în opinia specialiştilor ruşi, legat de „... *expansiunea geopolitică a SUA*"[42]. În viziunea acestora, o nouă ordine globală este în curs de dezvoltare, alternativă, în antiteză cu Vestul şi, decuplată de la sistemul capitalist occidental aflat în declin, bazată pe reţele şi informaţii, o lume „bipolară" şi nu „multipolară" în care ciocnirea civilizaţiilor creează un nou sens.

Premergător aprobării noii Doctrine Militare a Federaţiei Ruse, participanţii la *Conferinţa MISC 2014* au iterat o serie de fundamente care conduc la noi abordări geopolitice în relaţiile internaţionale şi pregătesc terenul afirmării Federaţiei Ruse într-o nouă poziţie globală:

- definirea „*civilizaţiei ruse / eurasiatice*" ce se contrapune „*agresiunii civilizaţiei atlantice dirijate de SUA*" în contextul unei diversităţi de „*revoluţii colorate*[43]" la nivel global. Ideologia adoptată depăşeşte cadrul ideologiei liberalismului, „*promovând o putere post-neo-liberalism-conservatoare, pentru lume multipolară care apără tradiţia, valorile conservatoare şi adevărata libertate*. Civilizaţia aurasiatică rusă se opune civilizaţiei atlantice, iar Rusia reprezintă *marea civilizaţie de Nord* care speră să obţină susţinerea ţărilor aflate la periferia sa"[44] ;
- ONG-urile, în speţă companiile private de securitate sunt utilizate în cadrul unei forţe militare a SUA în scopul propagandei, subversiunii şi agresiunii, a incitării populare, creării haosului şi schimbării ordinii politice.

[42] Dr. Theodore Karasik , Dr. Heinrich Matthee, *Russia's Emerging Defense and Security Doctrine: Impact on Europe and the Near East*, publicat în data de 09.06.2014 şi accesat pe adresa http://therealnews.com/t2/component/ content/ article/371-dr-theodore-karasik-and-dr-heinrich-matthee/2097--russias-emerging-defense-and-security-doctrine-impact-on-europe-and-the-near-east, în data de 02.01.2015

[43] Reprezentanţii şcolii de gândire geopolitică ruse sunt Igor Panarin – care prezice prăbuşirea Americii și Aleksandr Dughin – mentorul creării unei identităţi eurasiatice care elimină democraţia liberală, marxismul şi fascismul. Conceptul corespunde doctrinei gopolitice care aşează SUA în centrul unui joc periculos în care utilizează informaţia, intelligence-ul, operaţiunile speciale şi firmele private de securitate, precumşi lupta de reţea sau alte forme de luptă informaţională (psihologic, război cibernetic) pentru atingerea obiectivelor sale în olitica internaţională / regională / naţională şi obţinerea unor avantaje geopolitice.

[44] Dr. Theodore Karasik , Dr. Heinrich Matthee (op.cit)

Rezultatele vizibile ţin provocarea instabilităţii pe termen lung şi sunt amintite situaţia din Ucraina, Venezuela, ţările cuprinse de „Primăvara arabă", Libia şi Mali, Africa Occidentală, întoarcerea jihad-iştilor în Europa în cadrul unor campanii globale;

- translatarea revoluţiilor colorate în abordări tradiţionale (d.e. noul concept SUA „*utilizarea adaptativă a forţei*") după modelul Irak, Afganistan, Iugoslavia şi Haiti, se traduce prin pregătirea militară a rebelilor, aprovizionarea şi furnizarea de combatanţi străini şi care permite decidenţilor occidentali să lanseze „*revoluţii colorate*" bazate pe intervenţii umanitare sau presupuse deţineri de WMD, cu participarea forţelor speciale şi companiilor private de securitate;
- în opinia teoreticienilor militari ruşi, intervenţiile gen „revoluţii colorate" conduc la creşterea neo-nazismului şi consolidarea partidelor de extremă dreapta în Ucraina, precum şi a susceptibilităţii dezvoltării acestora şi în alte zone europene[45]. Totodată, din perspectiva contracarării revoluţiilor colorate la nivel global – promotoare de ostilităţi de reţea, război civil şi teroare, diminuarea statutului de ţară, pierderi teritoriale, regres economic şi de dezvoltare pe perioade de 15-20 ani, Federaţia Rusă va dezvolta sistemul de alianţe, inclusiv în cadrul organizaţiilor internaţionale, sau de configuraţie regională, respectiv de apărare aeriană comună (Rusia, Belarus, Armenia, Kazahstan, Iran şi China);
- nevoia de o nouă strategie este legată indisolubil de noul context european, marcat de evoluţiile din Ucraina şi apropierea lentă a NATO de graniţele Rusiei sau de derularea de exerciţii militare în proximitate, percepute ca ameninţări directe, şi a nevoii de răspuns, inclusiv prin utilizarea social media, a confruntării informaţionale, valorificarea euroscepticismului şi a instrumentelor politice şi economice în raport cu principalii pivoţi geopolitici europeni. Calea haotică urmată de Ucraina poate conduce la intervenţia Moscovei pentru a proteja regiunile filo-ruse din Ucraina (regiunile Donetsk, Lougansk, oportunităţile pentru zona Odessei sau ţărmurile nordine şi vestice ale Mării Negre) utilizând instrumente specifice de intelligence şi război informaţional;
- perspectivele geopolitice ale Federaţiei Ruse se vor reflecta şi în intensificarea relaţiilor cu statele din spaţiul MENA în special cu Algeria, Egiptul, Bahreinul şi Arabia Saudită[46], în

[45] Potrivit abordărilor prezentate în cadrul *Conferinţa MISC 2014* sunt 4 raţiuni care justifică intervenţia SUA:eficienţa scăzutăa acţiunilor ONU în prevenirea conflictelor militare; importanţa asigurării securităţii armamentelor,; este colapsul sistemului internațional de control al activității militae în cazul în care apar zone gri în care militanții și companiile de securitate prosperă sau se luptă reciproc; confuntarea informaţională şi câştigarea acesteia, în în contextul pericolului creşterii naţionalismului şi xenofobiei.

[46] Debutul unei noi strategii privind ţările prezentate vine pe fondul evoluţiilor imprevizibile din Egipt, al prezenţei Lukoil în Arabia Saudită cu care deşi are puncte de vedere diferite legate de Siria are şi puncte comune legate de evoluţia situaţiei din Egipt, precum şi de respect pentru regele Arabiei Saudite. Totodată sunt găsite puncte de interferenţă privind pregătirea forţelor de

detrimentul politicilor promovate de SUA, mizând pe o conştientizare a statelor MENA privind rolul negativ jucat de SUA în generarea şi gestionarea situaţiilor din Siria, Irak şi Egipt.

Doctrina Militară a Federației Ruse – riscuri, ameninţări şi măsuri de implementare

Adoptarea Doctrinei Militare[47] în *Consiliul de Securitate al Federaţiei Ruse* previzionează conduita acesteia într-o dinamică geopolitică cu noi riscuri şi ameninţări sofisticate şi în care fundamentul îl reprezintă confruntarea informaţională care, alături de alte concepte tradiţionale, girează sensul utilizării informaţiilor ca instrument de atingere a obiectivelor geopolitice. În contextul accentuării tensiunilor la nivel interstatal şi în cooperarea inter-regională, al afirmării unor noi modele de rivalitate şi procese de instabilitate în dezvoltarea globală şi regională respectiv al redistribuţiei influenţei în favoarea unor noi centre de creştere economică şi atracţie politică, pe fondul activării unor conflicte îngheţate / nesoluţionate, Federaţia Rusă percepe o serie tendințe de pericole, inclusiv în spaţiul informaţional, de natură externă, internă şi ameninţări militare, între care amintim:

- abordarea infrastructurii militare a ţărilor membre NATO de la frontierele Federaţiei Ruse, inclusiv extinderea blocului militar;
- desfăşurarea de contingente militare ale statelor străine pe teritoriile învecinate cu F.Rusă şi aliaţii săi, precum şi în zonele adiacente, inclusiv presiunea politică și militară;
- crearea și implementarea sistemelor strategice de apărare antirachetă care subminează stabilitatea globală și încalcă echilibrul de forțe în domeniul rachetelor nucleare, intenția de a plasa arme în spațiu, precum și implementarea sistemelor strategice de arme de precizie nonnucleare;
- proliferarea armelor de distrugere în masă, rachetelor și tehnologiilor pentru acestea;
- folosirea forței militare în teritoriile statelor riverane Federației Ruse și aliaților săi, cu încălcarea Cartei ONU și a altor norme de drept internațional, respectiv prezența (apariția) focarelor și escaladarea conflictelor armate pe teritoriul acestora;
- amenințarea tot mai mare de extremismului la nivel mondial (terorism) și a noilor sale forme, în lipsa unei cooperări internaționale eficiente, extinderea criminalității transnaționale organizate, a traficului în special ilicit de arme și de droguri;
- prezenţa / apariția focarelor de tensiuni etnice și religioase, activitatea grupurilor internaționale armate radicale, companii militare străine private în zonele adiacente frontierei de stat a Federației Ruse și cele ale aliaților

ordine publică din Bahrein, precum şi despre vânzărilede arme în Peninsulă.

[47] Doctrina militară se raliază conceptului de bază pentru dezvoltarea socio-economică pe termen lung a Federației Ruse pentru perioada de până în 2020, Strategia de Securitate Națională a Federației Ruse până în 2020, precum și dispozițiile relevante ale Concepției politicii externe a Federației Ruse, Strategia de dezvoltare a regiunii arctice ruse și de securitate națională pentru perioada de până în 2020 și alte documente de planificare strategică.

săi, precum și prezența conflictelor regionale, creșterea separatismului și extremismului în unele regiuni ale lumii;

⚜ utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor în scopuri militare şi politice pentru acțiuni contrare dreptului internațional, împotriva suveranității, independenței politice, integrităţii teritoriale a statelor, amenințării la adresa păcii internaționale, a securității, globale și stabilităţii regionale;

⚜ activitățile subversive ale serviciilor speciale și organizațiilor statelor străine și acoaliților lor împotriva Federației Ruse.

Revizuirea doctrinei militare este explicată de analiştii militari din perspectiva unor schimbări bruşte asituaţiei geopolitice şi apariţia unor noi ameninţări de natură militară, de genul instalării unor elemente ale scutului antirachetă al SUA, al apropierii infrastructurii NATO de graniţele Federaţiei Ruse, precum şi al noilor evoluţii, cu o consistentă componentă militară şi informaţională, din Ucraina, Siria – Irak (ISIL) şi al „Primăverii Arabe". În contextul identificării NATO – ca ameninţare fundamentală la adresa securităţii ţării din prisma întăririi capacităţilor ofensive la frontierele Rusiei, alte pericole completează o listă care cuprinde: revendicări teritoriale; ingerinţa în afacerile interne până la prezenţa contingentelor militare străine în statele limitrofe Rusiei – percepute ca mijloace de presiune politică şi militară etc.

Erodată masiv printr-o confruntare informaţională ce a vizat subminarea imaginii sale în plan internaţional, în mod deosebit în contextul evenimentelor din Ucraina anului 2014, Federaţia Rusă mizează pe o politică „*soft power*" în afirmarea poziţiei sale pe scena globală, considerând puterea de influenţă drept o „*componentă indispensabilă a relaţiilor internaţionale moderne*" şi exprimând hotărârea de a dezvolta o abordare suplă a politicii externe „*bazate mai puţin pe constrângere dar cu nn mesaj dur în ceea ce priveşte apărarea intereselor sale în străinătate*" "(Tsygankov, 2013). În plan intern, potrivit planurilor operative, o atenţie deosebită este acordată constituirii de structuri de intelligence în Crimeea şi Sevastopol care să împiedice accederea în structurile puterii a reprezentanţilor unor curente radicale / extremiste, precum şi contracarării acţiunilor forţelor armate ilegale şi a grupărilor radicale extremiste care au drept obiectiv provocarea de conflicte interetnice şi interconfesionale prin propagandăagresivă în rândul tinerilor utilizând reţele şi tehnologii informaţionale.

Perspectivele de evoluţie a relaţiilor internaţionale pe termene mediu şi lung reprezintă provocări ale noilor concepte adoptate de Kremlin şi pot fi caracterizate prin:

- exercitarea unei „influenţe diferite", concentrice, în raport cu ţările europene, SUA, Orientul Mijlociu şi ţările Americii de Sud, prin amplificarea diferendelor existente, distragerea SUA, subminarea rolului şi acţiunilor instituţiilor internaţionale, crearea unei forme de autoritarism bazat pe corupţie, agresivitate energetică în raport cu ţările est-

europene şi sporire a încrederii cu ţările vest-europene sau din spaţiul MENA unde interesele SUA şi a ţărilor occidentale sunt amplu contestate;

- valorificarea „capetelor de pod" create în spaţiul european, în special, prin influenţarea politicilor economice a acestor state sau operaţiuni economice de amploare, aflate la limita legislaţiei internaţionale[48];
- sprijinirea, pe fondul anti-americanismului în relaţiile internaţionale, a mişcărilor naţionaliste / secesioniste[49] sau extremiste prin acţiuni de propagandă şi dezinformare - cu utilizarea unui important arsenal new media, precum şi a unor campanii de lobby pe lângă marile capitale europene care să conducă la limitarea / anularea sancţiunilor aplicate Federaţiei Ruse în urma ocupării Crimeii şi sprijinului insurgenţilor din Ucraina;
- aplicarea unor poziţii rigide, împreună cu China, la nivelul ONU,în scopul blocării prin veto a adoptării unor soluţii la probleme globale, precum şi susţinerea controlului utilizării Internet-ului (alături de China şi Iran) de către organisme interguvernamentale din întreaga lume. Totodată, sunt avute în vedere instituirea de norme autoritare în cadrul OSC şi Uniunii Vamale Euroasiatice, inclusiv elaborarea unei „*liste negre internaţionale*" la nivelul OSC şi al Consiliului de cooperare din Golf;
- înfiinţarea unei instituţii financiare în cadrul BRICS ca alternatică la Banca Mondială, consolidând poziţia şi sprijinul Braziliei, Indiei şi Africii de Sud, precum şi resentimentele anti-occidentale;
- valorificarea lobby-ului promovat de mediul de bussines european (edificator lobby-ul german promovat de Siemens) şi american (Camera de Comerţ şi Asociaţia Naţională a Producătorilor) împotriva sancţiunilor, în contextul în care preşedintele Obama şi secretarul de stat Kerry au catalogat ocuparea Crimeii un semn de „ *slăbiciune specifică unei puteri regionale*" adecvată „*unei vechi maniere de a face lucrurile*";
- exploatarea deschiderii democraţiei liberale prin utilizarea Bisericii Ortodoxe şi a ONG-urilor din străinătate în vederea realizării scopurilor politice;

[48] Potrivit Peter Pomerantsev şi Michael Weiss, *The Menace of Unreality: How the Kremlin Weaponizes Information, Culture and Money*, pp. 24-29, pot fi menţionate: dezbaterea Cipru – Grecia pe fondul politicilor UE în Caucaz şi reglementarea pieţelor de energie; „relaţia specială" a Moscovei cu Grecia privind asigurarea resurselor energetice şi disponibilitatea de a-i furniza armament Greciei în disputa cu Turcia; aservirea politică şi economică a Bulgariei – „calul troian" al Rusiei în UE; susţinerea financiară a unor planuri de salvare în Serbia şi Republica Srbska; rolul de principal investitor în Muntenegru (32%) sau asocierea cu partide politice care împărtăşesc valori culturale şi religioase comune, achizia pachetului de control al acţiunilor Volksbank Austria; cotarea şi negocierea acţiunilor societăţilor ruseşti pe bursa din Londra (estimate la 82,5 miliarde dolari în ultimele două decade); acceptarea unor niveluri ridicate a fluxurilor financiare provenite din offshor-uri.

[49] Un exemplu este oferit de mişcarea de extremă-dreapta din Franţa, ale cărei poziţii publice evidenţiază rolul fundamental jucat de Rusia în războiul din Siria împotriva rebelilor.

Pe fondul sancţiunilor economice impuse de SUA şi Europa, perspectiva de evitare a acestora a condus la revitalizarea acordurilor comerciale ale Federaţiei Ruse cu stalele ale căror industrii sunt compatibile cu sectoarele economice cheie din ţări din Africa, Asia, America Latină şi Orientul Mijlociu, respectiv cu statele de origine ale unor companii internaţionale care operează pe teritoriul Rusiei sau cu ţările BRISC - ţări cu interese comune, cu un anumit grad de antipatie faţă de SUA şi din afara spaţiului euro – atlantic. Dezvoltarea relaţiilor cuTurcia tinde să asigure Rusiei un atuu în confruntarea cu cei doi actori implicaţi în ecuaţia ucraineană – SUA şi UE, *„...un prieten în interiorul taberei adverse*", context în care este previzibilă specularea frustrării acesteia faţă de stagnarea procesului de aderare la UE. Deşi poziţia Turciei faţă de conflictul din Siria este diferită puternic faţă de cea a Rusiei, ambele state au propriile interese istorice în Crimeea şi Ucraina[50]. Atenţia Federaţiei Ruse este orientată deopotrivă şi în zona georgiană ale cărei interese vizează integrarea în NATO şi UE, context în care depune eforturi pentru o prezenţă militară consistentă în teritoriile separatiste Abhazia şi Osetia de Sud, nefiind exclusă o accentuare a tensiunilor cu Georgia şi NATO.

Republica Moldova reprezintă subiectul unei competiţii geostrategice, Rusia utilizând instrumente de tip *„soft power*" pentru a bloca accesul acestei ţări în cadrul UE[51]: susţinerea totală a candidaţilor pro-ruşi la alegerile parlamentare, utilizarea unui arsenal important pentru influenţarea mass-media din state membre şi non-membre ale UE, ameninţărişi imixtiuni. La acestea se adaugă, susţinerea Transnistriei şi Găgăuziei (locuită de apx. 2.000.000 cetăţeni de origine turcă), cu speranţe de mai multă autonomie şi chiar independenţă faţă de Republica Moldova.

Bibliografie selectivă:

*** - Doctrina Militară a Federaţiei Ruse, Moscova, 2014 (traducere);

Filimonov, G. (2010) „Russia's Soft Power Potential", Russian in Global Affairs, December, http://eng.globalaffairs.ru/number/Russias-Soft-Power-Potential-15086;

Tsygankov, A. (2013) „*Moscow's Soft Power Strategy*", Current History, October, Volume 122, http://www.currenthistory.com/Article.php?ID=1082;

[50]Brookings Institute – Fiona Hill – *Putin`s Turkish and Indian gambits* / 12.12.2014

[51] Relevantă este campania acerbă derulată în Moldova înainte de semnarea Acordului de Aosicere cu UE, precum şi impunerea mai multor embargouri comerciale - pe fondul dependenţei masive de Rusia în sectorul energetic, comercial şi al pieţei forţei de muncă., parte din ele fiind materializate.

Migrația ilegală – Abordare Multidisciplinară[52]
Illegal migration – a multidisciplinary approach
Petrişor Bădică[53]

Abstract

Noua abordare asupra realității geopolitice, la nivel național sau în cadrul operațiunilor de cooperare/sau create între aparatele de securitate clectivă, realizate prin eforturi integrate, creează premizele unei cunoașteri inteligente și prin aprofundarea vechilor amenințări și noilor riscuri (hibride, asimetrice, complexe sau cu valențe transnaționale), subliniind relevanța cunoașterii strategice. Migrația ilegală, problemă activă pe ordinea de zi a instituțiilor de intelligence, are ca rădăcini – în contextul geopolitic actual – perspective întunecate, care sunt generate de ascensiunea procesului de globalizare – care vine cu deschiderea frontierelor, contrabanda diverselor resurse, diferențe economice, odată cu dezatrele naturale (inundații, foamete, cutremure, erupții vulcanice, poluare sau exploatarea irațională a resurselor - cu implicații majore în modificarea ecosistemelor naturale).

Cuvinte cheie: crimă organizată, cunoaștere, instabilitate politică, intelligence, migrație ilegală,

The approach of the new geopolitical reality, at national level or within cooperation operations / or created between the collective security apparatus,conducted through integrated efforts, creates the premises of intelligent nowledge[54] *and by deepening the old threats and the new sophisticated risks (hybrid, asymmetric, complex with transnational valences), stressing the relevance of strategic knowledge. The illegal migration, active matter on the agenda of the modern intelligence institutions, has as grounds – in the current geopolitical context – dark*

52 Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086

53 Doctorand în domeniul "Informaţii şi Securitate Națională", Academia Națională de Informaţii "Mihai Viteazul", Bucureşti.

54 Knowledge – within the cognitive hierachy – represents the trace results of the intelligence used to make sense and give value or to assess the involvement of the intelligence operations (reviewed word which has as ground the difinition in FM 6-0 Commander and Staff Organization and Operations May 2014 /USA in 02May2011)

perspectives that are generated by regional ethnic or religious conflicts, by the development of the globalization process – that comes with the opened borders, by smuggling various resources, by economic differences, as well as by climatic changes and natural disasters (drought, starvation, flooding, earthquakes, volcanic eruptions, pollution or irrational exploitation of resources etc – with implications in modifying the natural ecosystems).

Introducere

Migraţia ilegală – flagel al modernităţii societăţii actuale şi unul din instrumentele facile a implementării formelor de conflictualitate sofisticată specifice secolului XXI cu preponderenţă activă din zona MENA (Nordul Africii şi Orientul Mijlociu), determină o angajare convergentă a statelor naţiune, în special a celor europene, spre o soluţie comună născută, pe de-o parte, în jurul sentimentelor de umanitate şi bazată pe ideea şi valorile specifice societăţii democratice şi prospere, stabilă şi dezirabilă, iar pe de altă parte, de nevoia asigurării consolidate a securităţii naţionale în contextul unor dinamici previzionabile a fenomenelor favorizante de „*insecuritate*" într-o lume alternativă[55]„ identificaţi în domeniile criminalităţii organizate transfrontaliere, respectiv a grupărilor jihadiste fundamentalist- islamice. Acest lucru impune disponibilitatea cooperării în gestionarea ameninţării prin noi tipuri de solidaritate internaţională, mecanisme şi proceduri eficiente de combatere, precum şi creşterea rolului comunităţii internaţionale în prevenirea acestora, managementul crizelor şi extinderea proceselor de democratizare.

Caracterul transfrontalier este dat de riscul creării unor breşe pentru expansiune în cadrul sistemelor statale ale ţărilor vizate, inclusiv prin implicarea vectorilor de criminalitate organizată în gestionarea fenomenului infracţional, pe un trend operaţional a cărui fundament este determinat de slaba dezvoltare economică, instabilitatea politică şi corupţia din ţările de origine sau al situaţiei de insecuritate generată de diferite tipuri de conflictualitate.

Privită multidisciplinar prin lupa securităţii internaţionale – ca şi construct social, Lohrmann (2000) identifică patru modalităţi în care migranţii sunt percepuţi ca ameninţări la adresa ţărilor occidentale[56], iar Myron Weiner (1992), cinci tipuri de situaţii în care migranţii pot crea probleme de securitate la adresa ţării gazdă:

[55]Nuanţarea acestora se impune pe fondul mutaţiilor geopolitice actuale generate de criza din Ucraina, pericolulului determinat de mutaţiile politice din Orientul Mijlociu, Africa de Nord şi regiunea Sahel, a intereselor economice şi de securitate ale comunităţii transatlantice în Asia.

[56] Migranţii sunt percepuţi ca: *ameninţări la adresa ordinii publice* - activităţi criminale precum trafic de droguri, trafic de fiinţe umane, furturi sau terorism; *ameninţare pentru identitatea şi „securitatea societală" a ţării gazdă*; suficient de influenţi pentru politicile interne şi externe ale ţării gazdă, care poate favoriza tensiuni politice între ţara gazdă şi ţara de origine; reprezentanţi, prin excelenţă, a tendinţei de regularizare şi securizare a migraţiei.

- contradicţii între refugiaţi şi migranţi care se opun regimului politic din ţara de origine;
- migranţii sunt percepuţi ca ameninţare politică sau risc de securitate pentru ţara gazdă;
- migranţii sunt percepuţi ca ameninţări la adresa culturii ţării gazdă;
- migranţii sunt percepuţi ca problemă socială sau economică în ţara gazdă;
- ţara gazdă poate utiliza migranţii ca instrument de ameninţare la adresa ţării de origine a acestora.

Din această perspectivă, preponderenţa efectelor migraţiei ilegale se întrevăd preponderent în domeniul economic prin dereglarea pieţei locurilor de muncă sau în domeniul criminalităţii prin dezvoltarea economiei subterane şi creşterea activităţilor infracţionale.

Posibile evoluţii ale situaţiei de insecuritate din zona MENA

Perspectivele de evoluţie a situaţiei de securitate a statelor din zona MENA vor rămâne diferite, de la parcurgerea traseului către democraţie, la perpetuarea politicilor care limitează abordarea reală a problemelor sociale, educaţionale, politice sau economice. Caracteristicile situaţionale prezentate de Marwan Muasher – vicepreşedinte pentru studii, Carnegie Endowment for International Peace, surprind perspectivele evoluţioniste ale spaţiului, două dintre acestea fiind următoarele:

- islamul politic îşi va menţine rolul de driver important;
- confruntările interne vor influenţa tranziţia (între mişcările extremiste şi grupări salafiste, şiiţi şi sunniţi).

Nemulţumirile etnice / sectare sau tensiunile teritoriale au devenit cauza a numeroare ameninţări emergente generatoare de conflicte, într-o paradigmă în care epicentrele acestora s-au deplasat major, formându-se aşa-zisul fenomen de „efect de balon", al cărui cauze le reprezintă dificultatea creării normelor paşnice şi competiţia politică, respectiv oportunismul violent al unor antreprenori care exploatează nemulţumirile grupurilor marginalizate.

Riscurile generate de conflictul sirian precum creşterea regională a islamismului extremist sau viitorul relaţiilor între sunniţi şi şiiţi demonstrează o mobilitate transnaţională şi o deschidere a media pentru conflictul asimetric, precum şi inexistenţa unui acord de negociere, cu excepţia acceptabilităţii minimale asupra inutilizării armelor chimice şi a accesului umanitar limitat. Echilibrul fragil din zona Orientului Mijlociu înregistrează contextul dificil generat de conflictul civil sirian şi ascensiunea Statului Islamic (SI), chestiunile legate de rutele de aprovizionare ale grupării militante Hezbollah, pe un fond complicat al relaţiilor dintre Iran şi SUA.

Începând cu luna iulie 2014, Statul Islamic[57] a devenit un actor

[57] Ascensiunea ISIL, în previziunile SUA încă din anul 2013, a vizat sprijinul din partea Arabiei Saudite, Qatarului şi Turciei, cu finanţare principală din partea Emiratelor Arabe Unite, iar ulterior consolidarea poziţiei prin finanţarea, antrenarea şi echiparea de către SUA, Marea Britanie şi Franţa a rebelilor moderaţi împotriva regimului sirian, care ulterior s-au alăturat grupării. Perspectiva recrutării de luptători din Europa, Australia, SUA sau alte ţări musulmane a devenit certitudine.

regional, pretinzând controlul asupra unor regiuni extinse din Irak şi Siria şi favorizând ameninţarea configurării actuale a statului irakian (prin încurajarea Kurdistanului de a se transforma într-o entitate mărită), iar proclamarea unui califat şi avansul / susţinerea obiectivelor din ce în ce mai importante asigură perspectiva unor ameninţări cu magnitudini diferite pentru Irak, Siria, Iordania şi Turcia, precum şi pentru Occident, în cazul în care SI:

- îşi menţine prezenţa teritorială şi-şi asigură capabilităţile militare, determinând apariţia unui nou adversar al cărui comportament se bazează pe concepte religioase extreme, orientate spre eliminarea statelor preexistente în regiunile dominate;
- va reuşi să coopteze, îndoctrineze şi formeze luptători din Magreb, Europa de Vest, Rusia şi America de Nord, în baza unui concept religios absolutist, creând un nou tip de „*jihadişti cosmopoliţi*", care ar putea mobiliza şi recruta tineri musulmani pentru forţe ostile.

Astfel se prefigurează o nouă ordine regională cu un rol sporit al kurzilor[58] şi Iranului şi o diminuare a influenţelor puterii sunnite în regiune. În context, cooperarea cu Iranul este fundamentală pentru găsirea unor soluţii stabile pentru Irak şi Siria şi, de ce nu, pentru conflictul israeliano – palestinian şi în Liban.

Gruparea jihadistă îşi va menţine capacitatea prezenţei dominante în Irak şi Siria, concomitent cu polarizarea altor mişcări jihadiste din state precum Algeria, Filipine, Libia şi Pakistan, contributoare la capabilităţile SI prin finanţare şi activităţi de recrutare, în ciuda demersurilor punctuale ale statelor occidentale de limitare a capacităţilor operaţionale ale acesteia. Cel mai probabil, modul de operare se va schimba pe fondul unor tendinţe de schimbare în organizarea SI (*viitorul lider, scăderea preţului petrolului, revitalizarea Frontului Jabhat al-Nusra*) şi a provocărilor în administrarea SI, însă fără implicaţii majore. Potrivit analistului Lina Khatib – director of the Carnegie Middle East Center / Beirut, „*SI îşi va schimba probabil modul în care acţionează - de la organizarea centralizată, la una în sistem franciză, fiind produsul eşecului în găsirea unei rezolvări a conflictului sirian. Toate evoluţiile demonstrează că factorul cheie din spatele continuării existenţei SI este supravieţuirea regimului Assad care profită din plin de această organizaţie*".

Mobilitatea foştilor luptători SI şi emergenţa grupărilor simpatizante, coroborate cu activităţile de recrutare de luptători străini şi de facilitare a reîntoarcerii acestora în ţările de origine pentru a crea grupări militante

[58] Potrivit fostului ministru de externe german,Joscka Fischer, occidentul va fi nevoit să-i înarmeze nu doar pe miliţiile Peshmerga din nordul Irakului, ci şi alte grupări kurde – cu tehnologii militare avansate, demers care nu va conveni Turciei şi Iranului. Această susţinere riscă să intre în conflict cu viziunea „un Irak unic" promovat de Occident, în contextul vizibilităţii dorinţei guvernului regional kurd de a înfiinţa un stat independent, demers care duce la disoluţia Irakului şi la consolidarea iniţiativei de dobândire a independenţei.

comparabile cu combativitatea specifică SI sau a produce atentate, configurează cadrul ameninţării distribuite, în principal la nivelul ţărilor în care gruparea este prezentă. Smail Chergui, *comisar pentru pace şi securitate a Uniunii Africane,* a nominalizat Libia ca statul responsabil pentru agravarea situaţiei din Sahel, context în care, legăturile între mişcările teroriste tind să se consolidaze, din Cornul Africii până în Nigeria, unde gruparea Boko Haram îşi instalează tabere de antrenament şi uzitează abuziv de resurse. Pe fond, soluţiile trebuie abordate global, rămânând problematice pentru ţările sărace din zonă, valurile de refugiaţi din zonele de conflict, precum şi întoarcerea celor aproximativ 4000 de luptători africani din Siria. Pe fondul dezvoltării economice şi a guvernanţei în ţări africane precum Maroc,Tunisia, Botswana, Rwanda,Senegal, Coasta de Fildeş, Mauritania şi Uganda, prezenţa teroristă rămâne activă în Nigeria, Libia, Somalia şi Sahel.

O viziune pesimistă privind lupta împotriva SI a fost exprimată de James M. Dorsey (*senior fellow în cadrul S.Rajaratnam School of International Studies şi co-director al Institutului fur Fankultur din cadrul Universităţii din Wurrzburg*), din perspectiva căruia campania SUA nu va conduce decât la „încolţirea" şi dezvoltarea altor mişcări extremiste, precum şi la apariţia unor forme violente de militarism islamic. *Certer for American Progres*[59] apreciază că atacurile aeriene au reprezentat un pas important în demersul de contracarare a grupării extremiste, însă acţiunile trebuie să constituie parte a unei strategii[60] politice şi de securitate multinaţionale, pe termen lung, destinate regiunii, cu implicaţii geostrategice şi geopolitice. Există o marjă de optimism moderat privind acţiunile împotriva SI din Irak şi Siria, unde eventuale progrese sunt mai puţin probabile.

O situaţie aparte este înregistrată în Tunisia, unde pe fondul aplicării principiilor justiţiei şi solidarităţii islamiste, partidul islamist moderat Ennahda – câştigător al alegerilor prezidenţiale (23.11.2014) şi al majorităţii mandatelor de laTunis, a procedat la implementarea primelor măsuri între care[61]:

- eliberarea a mii de susţinători islamişti, care şi-au folosit libertatea pentru a mobiliza susţinătorii salafişti;
- acordarea permisiunii ca predicatorii salafişti să folosească moscheile de pe teritoriul ţării drept platforme de propagandă, cu o consistentă racolare a tinerilor marginalizaţi de vechiul regim.

În acest context, autorităţile nu au putut stopa creşterea accentuată a jihadismului salafist, însă sunt

[59] Think-tank al progresiştilot / democraţilor SUA – laborator de idei şi strategii al actualei Administraţii a SUA

[60] Strategia trebuie definită de 3 obiective cheie: stoparea şi, ulterior, eliminarea ameninţării generate de către SI la adresa Orientului Mijlociu şi la adresa securităţii globale; atenuarea efectelor crizei umanitare care afectează populaţia siriană şi irakiană; restabilirea itegrităţii teritoriale al Irakului şi Siriei.

[61] Carnegie Middle East Center – Lina Khatib – *Tunnisia`s Security Challenge* / 26.11.2014

orientate peaşteptările populaţiei legate de stabilizarea ţării, îmbunătăţirea situaţiei economice, consolidarea încrederii cetăţenilor în autorităţile statului şi în democratizare, respectiv restaurarea identităţii naţionale.

În ceea ce priveşte spaţiul Orientului Mijlociu, în Afganistan este preconizată amplificarea ameninţării talibane pe fondul retragerii forţelor coaliţiei, iar în Pakistan, atitudinea guvernamentală împotriva grupărilor extremiste este pusă în balanţă de prezenţa nucleului dur al acestora.

Pe acest fond, este de aşteptat ca, pe fondul accentuării conflictului din Siria, a prezenţei militare ruse în sprijinul regimului sirian, respectiv a intervenţiei unor state occidentale împotriva SI, fenomenul migraţionist să ia amploare, principalele ţări de destinaţie fiind cele europene.

Perspective privind evoluţia fenomenului migraţiei ilegale către Europa. Posibile implicaţii asupra securităţii europene

Abordarea europeană a fenomenului migraţiei din arealul MENA cuprinde alternative şi abordări politice diferite, persistând şi accentuându-se necesitatea unor acţiuni solide prin utilizarea instrumentelor şi cooperării existente privind gestionarea fluxurilor migraţioniste (priorităţi comune, creşterea alocării resurselor, solidaritate reală, o mai bună partajare a

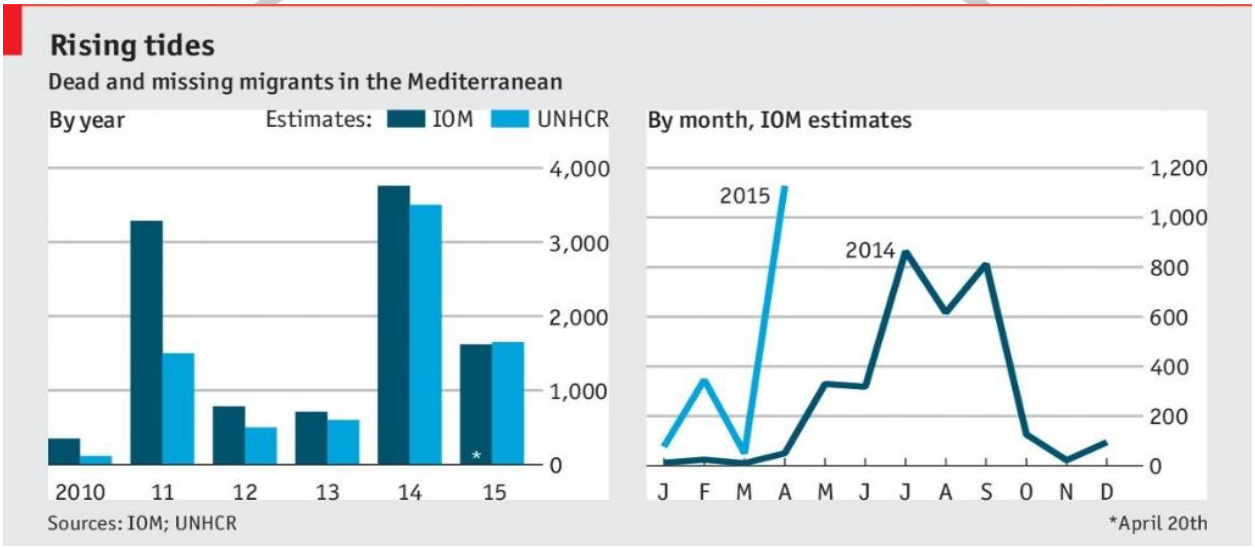

responsabilităţilor etc.), precum şi intensificarea guvernanţei în consolidarea sistemului comun de azil, favorizant pentru garantarea crescută a securităţii frontierelor. Din aceste perspective, agenda europeană pe probleme de imigraţie vizează patru domenii principale: un sistem comun de azil politic, o noua politica europeana privind migraţia legala, combaterea cu mai multa fermitate a migratiei ilegale si a traficului de persoane si securizarea frontierelor externe ale Europei.

Provocările de securitate vor domina spaţiul informaţional public cu o diversitate de problematici convengente sau divergente în problematica migraţiei ilegale, de o

complexitate şi intercondiţionare fără precedent şi care evidenţiază un spaţiu de confruntare informaţională sofisticat în care serviciile de informaţii vor juca un rol strategic consolidat, având ca principale fundamente:

- creşterea pericolului terorist în Europa pe fondul infuziei de vectori radicalizaţi şi a propagandei jihadiste susţinute prin reţelele de socializare, concomitent cu derularea unor atacuri cibernetice de amploare coordonate de grupărilee hacktiviste afiliate mişcărilor jihadiste fundamentalist – islamice;
- accentuarea presiunii jihadiste şi a acţiunilor SI asupra populaţiei din zonele de conflict aflate sub control, sporind fluxurile migraţioniste către Turcia şi ţările europene situate de-a lungul coastelor mediteraneene, cu o posibilă schimbare de direcţie a acestora către zona est-europeană în contextul implementării măsurilor de securizare a graniţelor şi intervenţiei, în anumite situaţii, cu trupe, pentru restabilirea stării de securitate;
- întărirea prezenţei militare a unor state în zona de conflict şi a sprijinului militar acordat regimului sirian, alimentând starea de insecuritate regională şi menţinând astfel confruntarea la cote alarmante dar suficiente pentru abaterea opiniei publice de la conflictul hibrid pe care îl susţine în estul european al continentului;
- activarea *adversarului inteligent* – indivizi, grupuri, state sau actori transnaţionali capabili să genereze ameninţări hibride, respectiv un mix de ameninţări prin utilizarea de metode, tactici şi tehnologii performante, acţionabile combinat sau independent;
- *conectarea intereselor actorilor non-statali de ideologie extremistă / teroristă cu cele ale grupărilor de criminalitate transfrontaliere*, pe fondul permisivităţii frontierelor naţionale, accesului la capacităţi şi tehnologii militare, precum şi exploatării inovative a vulnerabilităţilor interne în securitatea statelor;
- apariţia unor convulsii cu potenţionalitate crescută de degenerare în conflicte interne datorate eşecului politicilor publice, fenemonelor economice regresive sau acţiunilor în forţă ale autorităţilor pentru combaterea mişcărilor anti-imigraţie.

În contextul sporirii măsurilor de securitate de către UE în sudul continentului, întărirea cooperării transfrontaliere reprezintă o oportunitate pentru menţinerea sub control a fenomenului, România putând reprezenta o ţintă pentru tranzitul migranţilor din Orientul Mijlociu. Noile tehnologii şi progresul tehnologice actual vor asigura suficiente resurse pentru geolocalizarea fluxurilor migraţioniste ilegale, precum şi pentru susţinerea acestora alimentând new media cu suficiente dovezi care să sensibilizeze opinia publică în exercitarea presiunilor necesare integrării migranţilor în ţările ţintă ale acestora.

Bibliografie selectivă:

*** - Strategia naţională privind imigraţia pentru perioada 2015-2018, Bucureşti
*** - Regulamentul (UE) nr. 562/2006 al Parlamentului European şi al Consiliului

din 15.03. 2006 de instituire a unui Cod comunitar privind regimul de trecere a frontierelor de către
persoane (Codul frontierelor Schengen);

Drucker, Peter, (2002), *Managing in the next society*, St. Martin's Press.

Weiner, M. (1992). „*Security, Stability, and International Migration*", International Security, vol. 17, no. 3

Imigrația ilegală. Forța de muncă[62]

Illegal immigration - workforce

Christian Ciocan [63]

Abstract

Creșterea economică și dezvoltarea tehnologiei au avut ca și dezavantaj deficitul locurilor de muncă. În momentul în care nevoile au depășit disponibilitatea forței de muncă, ideea importării acesteia din alte state a servit drept o idee excelentă. Au fost implementate noi programe care urmăreau satisfacerea deficitului pieții și crearea mai multor oportunități pentru statele care aveau nevoie de locuri de muncă.

Cuvinte cheie: migrație, cetățenie, imigrație ilegală

The economical growth and the development of the technology have had as a downside the job shortage. When the needs surpassed the availability of the work force, the idea of importing work force from the other countries came on as an excellent idea. There were new programs that took place in order to satisfy the labor shortage and create more opportunities for the countries that needed jobs.

[62] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[63] Bursier doctorand

Imigrația ilegală în SUA a început în 1940 dupa terminarea celui de-al Doilea Război Mondial, când America avea nevoie de forță de muncă. Datorită acestei nevoi, Guvernul American din 1942 a început un program prin care muncitori din toate țările, în special din America de Sud, puteau să vină și să lucreze temporar în anumite condiții. Hubert Howe Bankroft, un mare istoric din California anunța primitor:"Ne dorim ca acești muncitori să vină aici și să lucreze, iar la sfârșitul programului să meargă înapoi în țările de unde au venit și să aștepte până când vor fi rechemați".(Roger Daniels, "Guarding the Golden Door", 2004, pagina179). Programul a fost numit Bracero Program și a adus aproape 5 milioane de muncitori din Mexico care lucrau numai pe timp de vară în agricultură. Programul era pus în funcțiune numai atunci când forța de muncă valabilă nu acoperea nevoile. În 1864, John F. Kennedy a desființat acest program, dar cei aflați în nevoie au continuat să importe imigranți, ilegal, în afara programului. Astfel, în 1980, numărul imigranților ilegali ajunsese la aproape 200.000 pe an. În 1886, Congresul American a încercat să controleze fenomenul imigrației ilegale, punând bazele primei reforme prin care cei ce angajau imigranți ilegali puteau fi pedepsiți.

În 1868, la 9 Iulie, apare și al XIV-lea amendament din Constituție, prin care orice persoană născută pe teritoriul SUA primește automat cetățenie. Acest amendament era menit să răstoarne decizii mai vechi prin care sclavii deveniți liberi nu puteau fi cetățeni americani. În prezent, amendamentul este încă dezbătut, Curtea Supremă de Justiție neputând clarifica exact dacă acești ilegali sunt sau nu "subiect de jurisdicție".

Dupa adoptarea acestui amendament, SUA au început confruntările cu problemele legate de "nașterile turistice", copiii "anchor" și migrația în lanț. "Nașterile turistice" sunt întâlnite nu numai în cazurile femeilor din America Latina, ci și a celor din Asia. Astfel, s-au înregistrat cazuri numeroase de femei gravide din Coreea de Sud care năsteau în SUA numai pentru că în aceste cazuri, copiii lor de sex masculin arau scutiți de armată în țara lor.

Obținerea cetățeniei prin naștere își are rădăcinile în English Common Law, care este parte a regulii "jus soli", prin care unei persoane i se acordă cetățenia țării în care a fost nascută. Deși era o regulă extinsă în Europa, din cauza abuzurilor, anumite țări au renunțat sau modificat dreptul la cetățenie. Astfel, Anglia (1983), Australia (1986) și Irlanda (2005) au adăugat modificări prin care numai copiii celor cu un status legal în țara respectivă au dreptul la cetățenie.

Mexicul este una dintre țările care au adoptat regula "jus soli", dar nu oferă cetățenie copiilor născuți îm familiile de imigranți ilegali.

Din cauza abuzurilor repetate, țări precum Elveția, Germania și Italia funcționează după regula "jus sanguis", prin care copiii obțin cetățenia părinților.

În SUA, numărul copiilor născuți în familiile de imigranți ilegali crește exponențial. Granițele, deși securizate, au mari probleme în a stopa femomenul de imigrație ilegală.

În Decembrie 2004, președintele National Border Patrol Council, T.J. Bonner, încerca să explice acest fenomen: "În momentul acesta, în care noi stam aici, în jur de 10.000 de imigranți ilegali traversează granițele SUA. În general, suntem capabili să reținem numai 3.000 dintre acești oameni. Suntem în mijlocul unei crize fără precedent." (Daniel Sheehy, "Fighting Immigration Anarchy", 2006, pagina 11).

O altă problemă, care depășește nevoia forței de muncă, o constituie creșterea populației, care se estimează că se va dubla în următorul deceniu.

"Imigranții ilegali din Mexico și America Latină, de exemplu, aparțin religiei catolice, religie ce încurajează familiile numeroase." (Debra Miller, "Illegal Immigration", 2007, pagina 39). Deși numărul departamentelor și al instituțiilor menite să stopeze acest fenomen s-a înmulțit, imigrația ilegală rămâne una dintre cele mai mari probleme ale SUA la momentul de față.

Bibliografie:

Daniel Sheehy, "Fighting Immigration Anarchy", 2006;

Roger Daniel, "Guarding the Golden Door", 2004;

Debra Miller, "Illegal Immigration", 2007.

Centrul de Strategii Aplicate

Imigrația ilegală. Drepturile cetățeniei prin naștere[64]

Illegal immigration – citizenship rights by birth

Christian Ciocan [65]

Abstract

Imigrația ilegală a reprezentat o problemă la nivel global, o problemă pentru economia și societatea statelor aflate în curs de dezvoltare. Această situație s-a agravat în momentul în caregranițele dintre statele dezvoltate și cele subdezvoltate deveneau din ce în ce mai evidente. În acest moment, SUA, una dintre cele mai mari puteri ale lumii, are o problemă in ceea ce privește imigrația ilegală dinspre Mexic, un stat sărac și corupt.

Cuvinte cheie: imigrație ilegală, probleme sociale, sănătate, educație

The illegal immigration had been an issue worldwide as a problem for the economy and social life in the developed countries. This situation became worse where there was a border between a very rich and a very poor country. At this moment, USA, one of the biggest power in the world, has an illegal immigration problem with Mexic, a poor and corrupted country.

Centrul de Strategii Aplicate

[64] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[65] Bursier doctorand in proiect

În ultimii ani, creșterea exponențială a imigranților ilegali a provocat și continuă să provoace ample dezbateri asupra dreptului de obținere a cetățeniei în Statele Unite ale Americii.

În fiecare an, în baza Constituției SUA, se oferă automat cetățenie americană tuturor copiilor născuți în această țară prin simplul fapt că au fost născuți pe pământ american. Acest lucru nu este afectat de statusul legal al părinților, cetățenia mamei sau a tatălui, singura excepție constituind-o opiii diplomaților străini. În concordanță cu US Census Data, în fiecare an, aproape 350.000 de copii sunt născuți în familii de imigranți ilegali. Mai mult, mii de femei gravide traverseaza granițele Americii pentru ca nou-născuții să primească automat cetățenia americană. Acești copii, numiți și "anchor babies", sunt cei care în timp, ancoreaza întreaga familie și familii apropiate lor în SUA, proces ce se numește și "migrație în lanț". Acordarea cetățeniei prin naștere este numai primul pas în obținerea de avantaje. După naștere, acești copii beneficiari de certificate de naștere și pașapoarte, se califică automat pentru alte beneficii: educație, asistență socială și ajutoare sociale.

Multe organizații dovedesc cum acești copii aglomerează școlile, distrug sistemul de sănătate și abuzează de drepturile federale și statale. Michael Huffington, fost membru al U. S. House of Representatives din California explica: "Cheltuielile în privința imigrației ilegale au scapat de mult de sub control". (Linda A. Mooney, David Knox. Caroline Schacht, "Understanding Social Problems," 2005, pagina 152). În aceeași idee, senatorul Elton Gallegly susține: "Cu cât națiunea noastră primește mai mulți imigranți ilegali, cu atât decade mai tare în anarhie". (Linda A. Mooney, David Knox, Caroline Schacht, "Understanding Social Problems", 2005, pagina 156).

În ultimii ani, SUA arăta o creștere majoră în costurile privind acceptarea imigranților ilegali ca parte a sistemului social, educativ și de sănătate. Cea mai mare problemă în acest sens, o constituie faptul că mamele acestor copii, având un status ilegal, nu au asigurare socială. Printr-o lege emisă în 1985, EMTALA (Emergency Medical Treatment and Active Labor), spitalele se obligă a trata orice pacient asigurat sau neasigurat pentru a nu exista discriminări.

EMTALA obligă orice spital să trateze orice persoană are o "urgență". Termenul "urgență" este vag, astfel încât o femeie gravidă în contracții trebuie admisă și tratată în orice spital, indiferent de statusul pe care îl are. (www.law.cornell.edu/cosman)

Este foarte dificil să se știe exact câți imigranți ilegali trăiesc în SUA, în momentul de față. În 1996, The Department of Homeland Security estima un număr de 5 milioane de imigranți ilegali. În 2015, numărul se ridica undeva la 10-20 de milioane. Cei mai mulți imigranți sunt din Mexic, Guatemala, Honduras și Republica Dominicană. Ceilalți sunt numiți OTM (other than Mexicans), unde mexicanii se referă la toți hispanicii. Acest grup este format din Asiatici: Afganistan, Pakistan, Taiwan.

"Americanii își văd comunitățile transformate în mase de imigranți din țările lumii a treia, își văd copiii forțați să învețe în școli supra-aglomerate, de multe ori bilingve. Spitalele intră în faliment și sunt închise pentru neplata facturilor, boli care fuseseă eradicate sunt readuse în țară" (Daniel Sheehy, "Fighting Immigration Anarchy", 2006, pagina13).

Jow Guzzardi, professor și gazetar, a încercat să explice, de asemenea, impactul imigrației ilegale asupra sistemului de învățământ: "Profesorii nu își pot respecta programele școlare din cauza faptului că peste 1,5 milioane de elevi nu vorbesc engleza, deoarece acești copii trăiesc în familii în care se vorbește numai limba vorbita acasa de parintii acestora. " (Roger Daniels, "Guarding the Golden Door", 2004, pagina 200.)

De la îngrijorarea privind sistemul de sănătate și educație și până la posibilitatea de a ajunge o societate bilingvă, imigrația ilegală este o problemă care trebuie abordată și rezolvată rapid.

Bibliografie:

1. Linda A. Mooney, David Know, Caroline Schacht, "Understanding Social Problems", 2005;
2. Daniel Sheehy, "Fighting Immigration Anarchy", 2006;
3. www.law.cornell.edu ;
4. Roger Daniels, "Guarding the Golden Door", 2004.

Centrul de Strategii Aplicate

Imigrația ilegală. Organisme de sprijin[66]

Illegal immigration – supporting institutions

Christian Ciocan[67]

Abstract

Situația imigrației ilegale, a fost văzută în ultima vreme, ca fiind nu doar o sursă a problemelor, dar și ca metodă de îmbunătățire a anumitor arii. De la scăderea prețurilor și menținerea forței de muncă între granițele țării la diversitatea culturală, adepții imigrației ilegale au încercat să evidențieze și aspectele favorabiler ale acestui fenomen.

Cuvinte cheie: imigrație ilegală, drepturi sociale, cetățenie

The illegal immigration situation, lately, has been seen not only as a source of problems but also a way to improve certain areas. From keeping the prices low and the workforce inside the country to the cultural diversity, the supporters of the illegal immigration have tried to show the good part of it.

[66] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[67] Bursier doctorand in proiect

Dreptul la cetățenie prin naștere nu are numai critici, ci și suporteri. Aceștia susțin că prin Amendamentul 14, se explică dreptul la cetățenie americană a oricărei persoane născute pe tărâm American, drept legal și constituțional care nu poate fi negat de nimeni din cei care respectă legea.

Atâta timp cât Constituția nu modifică acest amendament, toți copiii născuți în SUA trebuie să fie tratați la fel, indiferent de statusul părinților și al familiilor acestora.

În concordanță cu Federation for American Immigration Reform, costul educației în SUA este în jur de 12 miliarde de dolari anual, care se dublează la 28 miliarde când sunt adăugati și acești copii."

Fără îndoială că educarea acestor copii este un pas extrem de important în asimilarea lor în societatea americană și prin aceasta se îndepărtează riscul cazurilor de cetățeni americani care nu vorbesc engleza. (www.fair.org)

Un alt argument în susținerea acordării cetățeniei prin naștere îl constituie asistența medicală. Fiind legali, acești copii pot fi înregistrați, vaccinați și tratați, ceea ce ajută la prevenirea diverselor boli care în alte condiții ar rămâne nedepistate și ar afecta grav populația americană.

Deși ilegali, mulți dintre acești imigranți sunt în posesia unor carduri false de rezidență permanentă, carduri ce le dau dreptul de a munci și a plăti taxe.

Deși se platesc taxe către sistemul de sănătate, de pensionare și de asistență socială, aceste persoane nu pot beneficia de sistemul de pensionare, fiind în posesia unor acte false.

Tim Wise, autorul cărtii "Marea păcăleală albă", susține că, în realitate, problema imigrației ilegale nu este nici pe departe atât de amplă pe cât se arată și că, de fapt, există anumite avantaje în a folosi imigrația ilegală.

"Aceștia preiau meseriile în care nu există suficientă forță de muncă și acceptă un salariu mai mic, prin aceasta marile firme de producție reușind să mențină un preț scăzut și o calitate acceptabilă, fără a muta producția în afara granițelor Americii" (Tim Wise, " Great White Hoax" , 2006. Pagina76).

Tot în această carte, el demonstreaza cum numărul imigranților ilegali păgubesc sistemul mult mai puțin decât o fac americanii care abuzeaza sistemul prin diverse alte cai.

Senatorul Huchabee, in Ianuarie 2008, înaintea alegerilor prezidențiale, a declarat deschis intenția sa de a nu aduce modificări Amendamentului 14: "Nu o să susțin nicio modificare a Amendamentului 14 care ar modifica dreptul la cetățenie al copiilor născuți pe teritoriul țării noastre." (www. Usatoday.com, July 23, 2001, "USA just wouldn't work today without immigrant labor".

Președintele Statelor Unite ale Americii în 2004, George W. Bush, a încercat sprijinirea unui program "musafir-muncitor" pentru că acești imigranți sunt "muncitori", au "inima bună" și "fac munca pe care noi nu o facem". (Daniel Sheeby, "Fighting Immigration Anarchy", 2006, pagina 12).

Problema imigrației ilegale, a dreptului la cetățenie prin naștere și a consecințelor acestora, continuă să stârnească dezbateri în cadrul congreselor, programelor și alegerilor prezidențiale.

Bibliografie:

1. www.fair.org. Federation for American Immigration Reform, "The cost to local payers for illegal or "guest workers".

2. Tim Wise, " Great White Hoax", 2006.

3. Daniel Sheeby, "Fighting Immigration Anarchy", 2006.

4. www.Usatoday.com " USA just would't work without immigrant labor", USA Today, July 23, 2001

Centrul de Strategii Aplicate

Evaluarea fenomenului migrației – Soluții pastorale și sociale ale Bisericii Ortodoxe Române[68]

Evaluation of the migration phenomenon -pastoral and social solutions of the Romanian Orthodox Church

Drd. Cristian Vlad Irimia[69]

Abstract

Biserica are un rol de primă însemnătate în viaţa poporului român. Ea îşi îndeplineşte cu jertfelnicie şi înţelepciune misiunea ei spirituală în mijlocul comunităţilor de credincioşi din întreg spaţiul românesc, fiind, cu adevărat, Mama spirituală a poporului român, după cum o numea Mihai Eminescu. [70]

Cuvinte cheie: identitate nationala prin credinta ortodoxă

The Church has an essential role in the life of the Romanian people. It fulfills its spiritual mission with sacrifice and wisdom in the midst of the Christian communities of the entire Romanian space, being truly spiritual mother of the Romanian people, as Mihai Eminescu called it.

[68] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[69] Preot la Parohia Ortodoxă Covasna Staţiune, Doctorand al Academiei Naţionale de Informaţii "Mihai Viteazul" din Bucureşti

[70] Daniel Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „Misiune pentru mântuire", Editura Basilica a Patriarhiei Române, Bucureşti, 2009, p. 521-522

Introducere

Pilonii ce stau la baza ideeii centrale a studiului pe care ni l-am propus să-l facem îl constituie: responsabilitatea şi iubirea Bisericii faţă de românii aflaţi în străinătate, realitatea că Biserica Ortodoxă reprezintă un factor determinant în definirea comunităţilor româneşti, este instituţia cea mai puternică din diaspora românească şi luptă cu însufleţire şi dragoste de neam pentru păstrarea identităţii româneşti [71].

Motivaţia personală a începerii acestei cercetări îl reprezintă faptul că, în zilele de 3 şi 4 iunie 2015, sub preşedinţia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-au desfăşurat lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, reunit în şedinţă de lucru la Reşedinţa patriarhală, hotărându-se aprofundarea studiului privind "Evaluarea fenomenului migraţiei şi adoptarea unor soluţii pastorale și sociale cu scopul diminuării impactului negativ al acestui fenomen asupra familiilor din ţară şi străinătate aflate în această situaţie." [72]Demersul ştiinţific pe care îl întreprindem nu are pretenţia de a fi un studiu exhaustiv, ci se doreşte a fi un material de reflecţie asupra temei.

1. Definirea termenilor, mediul în care identificăm problematica, stadiul cercetărilor

În conformitate cu primul articol din Statutul său de organizare şi funcţionare, Biserica Ortodoxă Română este comunitatea creştinilor ortodocşi, clerici, monahi şi mireni, constituiţi canonic în parohii şi mânăstiri din eparhiile Patriarhiei Române aflate în interiorul şi în afara graniţelor României. [73]

În duhul sfintelor canoane şi al tradiţiei bisericeşti, precum şi al prevederilor art. 5, alin 1, art. 6, alin. 2, şi articolul 8, alin.1, din Statutul Bisericii Ortodoxe Române, care reglementează dreptul de jurisdicţie asupra diasporei ortodoxe române, Biserica noastră îşi manifestată grija pentru fiii ei care trăiesc în afara hotarelor ţării. [74]

După Patriarhia Ecumenică şi Patriarhia Moscovei, Biserica Ortodoxă Română are cea mai numeroasă diaspora, peste 4 milioane de ortodocşi, între care sunt incluşi românii din jurul actualelor graniţe ale României. [75]

Regulamentul (CE) nr. 862/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului privind statisticile comunitare din domeniul migraţiei şi protecţiei internaţionale, prevede ca

[71] Părintele profesor Theodor Damian, directorul Institutului de Teologie şi Spiritualitate Ortodoxă din New York (SUA), cit. de Cristina Roman, „Român ortodox în străinătate, misiune creştină cu Evanghelia în geamantan", http://poruncaiubirii.agaton.ro

[72] http://patriarhia.ro/intensificarea-misiunii-sociale-si-apararea-unitatii-bisericesti-8065.html

[73] Pr. Ioan Armaşi –Vartan, Rezumat al Tezei de doctorat „Biserica Ortodoxă Română în diaspora; Scurt istoric şi organizare actuală", Bucureşti, 2011

[74] Ibidem,

[75] Ibidem,

numărul de emigranţi dintr-un stat membru, să fie determinat în funcţie de noţiunea de reşedinţă obişnuită şi de pragul de 12 luni. Astfel că, emigrantul, conform acestei prevederi este persoana care a avut anterior reşedinţa obişnuită pe teritoriul unui stat membru şi încetează să mai aibă reşedinţa obişnuită pe teritoriul statului membru în cauză pentru o perioadă care este sau se aşteaptă să fie de cel puţin 12 luni. [76]

În ceea ce ne priveşte ne vom referi la atât la românii din diaspora, cât şi la cei din afara graniţelor României.

O categorie distinctă o constituie emigranţii care au plecat în străinătate cu mai bine de 20 de ani în urmă. Aceştia, purtând în sufletele lor amprenta dorului de ţară, au încercat să-şi păstreze identitatea naţională şi culturală prin legătură cu Biserica Ortodoxă Română, ce le oferea reperele duhovniceşti atât de necesare în această societate. [77]

Emigranţii care au părăsit ţara în ultimii 10 ani, reprezintă românii ce nu s-au desprins cu totul de casa părintească, de locurile în care au crescut şi s-au format. Aceştia reprezintă segmentul cel mai puternic în comunităţile româneşti, implicat activ în toate activităţile pastorale, culturale şi misionare ale parohiilor ortodoxe.[78]

Este foarte important faptul că, acolo, departe de ţară, românii din diaspora îşi împărtăşesc tristeţile, bucuriile şi dorul într-un loc pe care cei mai mulţi îl consideră „acasă" - biserica, pe care, oriunde se duc, „o iau cu ei, pentru că Biserica este neamul". [79]

Diaspora ortodoxă română este alcătuită din toţi credincioşii ortodocşi români care, din diferite motive, s-au stabilit în afara României şi s-au constituit în comunităţi prin acţiunea misionară a Bisericii Ortodoxe Române, sau au aderat la acesta prin convertire. [80]

În sens juridic, prin Diaspora Ortodoxă Română înţelegem acea comunitate bisericească organizată în afara teritoriului Bisericii autonome sau autocefale din România, care, din punct de vedere canonic, depinde de Biserica Mamă. [81]

În ceea ce priveşte diaspora ortodoxă românească, ce ţine de Biserica Ortodoxă Română, aceasta este organizată în trei mitropolii (Mitropolia Basarabiei, Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale şi Meridionale şi Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale şi de Nord), o arhiepiscopie (Arhiepiscopia Ortodoxă Română a celor două

[76] http://www.insse.ro/cms/files/publicatii/pliante, Migratia internationala a Romaniei.pdf

[77] Cristina Roman, „Român ortodox în străinătate, misiune creştină cu Evanghelia în geamantan", http://poruncaiubirii.agaton.ro

[78] Ibidem,

[79] Ibidem,

[80] Pr. Ioan Armaşi –Vartan, op. cit.

[81] Ibidem,

Americi), şase episcopii (Episcopia Daciei Felix, Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, Episcopia Ortodoxă Română a Australiei şi Noii Zeelande, Episcopia Ortodoxă Română a Italiei, Episcopia Ortodoxă Română a Spaniei şi Portugaliei, Episcopia Ortodoxă a Europei de Nord), precum şi alte trei eparhii reînfiinţate în Republica Moldova fiind încă nefuncţionale.

În afara acestora, există şi alte structuri bisericeşti ale comunităţilor româneşti din afara graniţelor ţării, aflate în jurisdicţia directă a Patriarhiei Române precum: Aşezămintele Româneşti de la Locurile Sfinte - Ierusalim, Iordan şi Ierihon, parohia ortodoxă română de la Sofia-Bulgaria, parohia ortodoxă română de la Tokyo şi parohia ortodoxă română de la Osaka-Nagoya, Japonia), sau care se află în alte jurisdicţii canonice dar păstrează legături culturale şi spirituale cu Biserica Mamă: Aşezămintele Româneşti din Sfântul Munte Athos - Podromu, Lacu, Comunitatea românească din Cipru, parohia ortodoxă română din Istanbul, parohia ortodoxă română din Johannesburg-Africa de Sud, parohia ortodoxă română de la Damasc, Siria, parohia ortodoxă română de la Brno, Cehia. Astfel, în prezent, diaspora Bisericii Ortodoxe Române cuprinde 13 eparhii, deservite de peste 600 de clerici. [82]

În ceea ce priveşte stadiul cercetărilor este meritul Părintelui Patriarh Daniel, care, cu prilejul împlinirii a 125 de ani de Autocefalie și a 75 de ani de Patriarhat al Bisericii Ortodoxe Române, a avut inițiativa întocmirii și publicării a trei volume, cuprinzând activitatea rodnică a Bisericii noastre în țară și străinătate.[83]

Importante date despre istoricul și activitățile eparhiilor din străinătate, aflăm din volumul doi, intitulat „Autocefalie şi responsabilitate", în care sunt prezentate date istorice şi de actualitate cu privire la eparhiile româneşti din cadrul Patriarhiei Române.[84]

În volumul al treilea, intitulat „Autocefalie și comuniune; Biserica Ortodoxă Română în dialog și cooperare externă (1885-2010)", apărut la editura Basilica a Patriarhiei Române, în anul 2010, sunt publicate studii cu privire la comunitățile ortodoxe românești din jurul granițelor actuale ale României și din Diaspora.[85]

Poziția oficială a Bisericii Ortodoxe Române cu referire la Diaspora ortodoxă a fost expusă de canoniștii de renume ai Bisericii noastre, profesorul Liviu Stan și arhidiacon profesor Ion Floca, precum și de reprezentanții Patriarhiei Române la Comisiile și Conferințele Panortodoxe Presinodale, în special, mitropolitul Antonie al Ardealului și părintele profesor Viorel Ioniță. Această temă s-a aflat şi este în permanenta atenţie a Sectorului Relații bisericești și interreligioase, între ale cărui atribuţii se află elaborarea documentației necesare pentru

[82] Ibidem,

[83] Ibidem,

[84] Ibidem,

[85] Ibidem,

fundamentarea hotărârilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care privesc activitatea structurilor din Diaspora. [86]

2. Aspecte canonice privind poziţia Bisericii Ortodoxe Române asupra diasporei ortodoxe

În ceea ce priveşte diaspora ortodoxă, au existat controverse şi dezbateri între diferitele Biserici Ortodoxe şi Patriarhia Ecumenică, în legătură cu problema jurisdicţiei şi a autorităţii bisericeşti. Dezbaterile au avut ca bază canonul 28 al Sinodului IV Ecumenic (451), unde Sfinţii Părinţi sinodali au hotărât ca diaspora să depindă în mod direct de Patriarhia de Constantinopol. [87]

Potrivit acestui canon, Patriarhia Ecumenică înţelege că toată diaspora ortodoxă ar trebui să se afle sub jurisdicţia ei, deşi este cunoscut faptul că, abia în anul 1921 Patriarhul Meletios IV Metaxakis a elaborat o teorie a jurisdicţiei universale pentru Constantinopol, până în acel moment Patriarhia Ecumenică neexercitând, de facto, nicio autoritate asupra diasporei ortodoxe.[88]

Patriarhia Română s-a implicat constructiv în dezbaterile panortodoxe cu privire la administrarea diasporei ortodoxe, considerând aceasta ca un drept şi ca o obligaţia faţă de credincioşii români de pretutindeni. [89]

Există două mari curente cu privire la modul de înţelegere şi administrare a diasporei, bazate pe înţelegerea diferită a aceloraşi canoane ale Sinoadelor Ecumenice.

Pe de o parte, Patriarhia Ecumenică şi celelalte Biserici Autocefale de limbă greacă, bazându-se pe interpretarea simplistă a canonului 28 al Sinodului IV Ecumenic de la Calcedon (451), consideră că toţi creştinii ortodocşi din afara ţărilor lor de baştină trebuie să fie în jurisdicţia canonică a Bisericii Mamă a Constantinopolului, argumentul principal fiind primatul de onoare al Scaunului Ecumenic. Dintr-un alt punct de vedere se poate interpreta că, textul canonului 28 face referire exclusivă la dreptul Constantinopolului asupra diocezelor Asia, Pont şi Tracia, nu asupra diasporei Bisericii întregi.[90]

De o altă concepţie şi mai adaptate la realităţile contemporane,, Patriarhia Română, Patriarhia Moscovei şi alte Biserici autocefale, consideră că naţionalitatea şi misiunea sunt criterii acceptate canonic pentru ca să-şi depăşească limitele jurisdicţionale naţionale şi să-şi organizeze propria diasporă, „iar Bisericile lui Dumnezeu cele ce sunt între popoarele barbare, trebuie să se administreze după obiceiul părinţilor, care s-a ţinut" (canonul 2 al Sinodului II Ecumenic de la Constantinopol, 381). De asemenea, potrivit canonului 34 Apostolic, episcopii unui neam se organizează şi

[86] Ibidem,
[87] Ibidem,
[88] Ibidem,
[89] Ibidem,
[90] Ibidem,

se conduc prin sinod propriu, independent de ierarhia altei Biserici. [91]

Responsabilitatea solemnă a Bisericii Ortodoxe Române de a se îngriji de propria diasporă au fost împărtăşite de toţi delegaţii Bisericii noastre la întrunirile panortodoxe, au fost argumentate istoric, canonic şi ecclesiologic de teologii români şi acceptate de fraţii noştri ortodocşi români din străinătate. [92]

3. Obiectivele cercetării

Obiectivele ce ni le-am propus a le atinge în acest studiu sunt următoarele:

a) Conştientizarea fenomenului migraţiei – o provocare actuală adresată misiunii Bisericii Ortodoxe Române
b) Monitorizarea problemelor sociale create de migraţie
c) Identificarea resurselor şi a valorilor BOR în vederea formării unei strategii misionar-pastorale pentru gestionarea şi minimalizarea efectelor negative ale fenomenului migraţiei
d) Formularea unor propuneri ce au menirea să performeze cadrul organizatoric-misionar privind relaţia BOR cu credincioşii români din afara teritoriului României şi găsirea de soluţii pentru prevenirea sau lichidarea efectelor negative asociate fenomenului migraţiei

4. Conştientizarea fenomenului migraţiei – o provocare actuală adresată misiunii Bisericii Ortodoxe Române

În ceea ce priveşte conştientizarea fenomenului migraţiei putem spune că s-au scris câteva studii, s-au prezentat de către preoţii de peste hotare numeroase rapoarte, o parte din imigranţii români au relatat în scris prin articole, forumuri de comunicare şi prin viu grai ce se întâmplă atunci când emigrezi într-o altă ţară, dar nu există un studiu amplu care să fi cercetat efectele şi implicaţiile majore ale migraţiei românilor şi mai ales despre modul gestionării ei de către Patriarhia Română.

Biserica Ortodoxă Română este implicată în rezolvarea problemelor legate de migraţie datorită faptului că, criza de identitate, ce îi afectează într-o mai mare măsură pe românii aflaţi în afara graniţelor ţării, îşi găseşte o alinare în lăcaşurile de cult ortodoxe. Departe de ţară, românii din diaspora îşi împărtăşesc tristeţile, bucuriile şi dorul într-un loc pe care cei mai mulţi îl consideră „acasă"- biserica, pe care, oriunde se duc, „o iau cu ei, pentru că Biserica este neamul". elementele identitare şi căldura de acasă se regăsesc aici într-un firesc sincer şi binecuvântat. [93]

5. Monitorizarea problemelor sociale generate de migraţie

Biserica Ortodoxă Română are înfiinţate la nivelul tuturor eparhiilor din cuprinsul Patriarhiei Române, departamente conduse de consilieri şi inspectori sociali, care monitorizează problemele sociale, dar şi organizează

[91] Ibidem,
[92] Ibidem,
[93] Cristina Roman, op. cit.

şi promovează implementarea programelor sociale în colaborare cu toţi preoţii de parohie, în vederea gestionării în duhul iubirii evanghelice şi a responsabilităţii părinteşti, a tuturor cazurilor sociale. (despărţirea părinţilor de copii datorită plecării în străinătate, lipsa resurselor materiale de întreţinere a unui mod decent de trai, probleme legate de accesul tinerilor la educaţie, etc.)

Printre problemele legate de fenomenul migraţiei enumerăm următoarele:

a) Migraţia produce o restructurare socială în localităţile de origine. Pe teritoriul României există sate întregi depopulate, localnicii practic, şi-au întemeiat alte sate în ţările de adopţie (Spania şi Italia, etc. în care exodul românilor, a fost mai mare)

b) Prezenţa unor clerici români care slujesc sub alte jurisdicţii, sau a clericilor necanonici, în mijlocul comunităţilor româneşti din străinătate provoacă neorânduială canonică, tulburare şi confuzie între credincioşii români.

c) Migraţia produce o „cultură a migraţiei", şi un comportament social orientat către migraţie.

d) Remiterile financiare producând sau accentuând clivajele sociale dintre familiile de migranţi şi cele de ne-migranţi, duce la influenţarea plecării celor din urmă în străinătate.

e) Migraţia produce efecte diferenţiate şi noi clivaje sociale în funcţie de diversitatea etnică şi religioasă. [94]

f) Cel mai adesea, preotul român din străinătate împreună cu membrii comunității sale, nu au un spaţiu propriu pentru desfăşurarea cultului.

g) Efortul românilor din diaspora de a participa la slujbele ortodoxe este uneori destul de mare. Adeseori distanțele dintre locuință și cea mai apropiată biserică ortodoxă sunt de zeci și sute de kilometri.

6. Identificarea resurselor şi a valorilor BOR în vederea formării unei strategii misionar-pastorale pentru gestionarea şi minimalizarea efectelor negative ale fenomenului migraţiei

Una dintre cele mai esenţiale resurse a poporului român şi implicit a BOR îl constiutie legătura profundă dintre spiritul naţional şi tradiţia ortodoxă ce este o realitate ontologică a poporului nostru. Ea constituie pârghia de susţinere şi promovare a valorilor culturale peste timp şi tot-odată garanţia unei mărturisiri ortodoxe a Adevărului înomenit. Reprezintă un adevăr istoric faptul că această continuitate identitară a fost perpetuă în afirmarea poporului român peste veacuri, ca naţiune binecuvântată de Dumnezeu, ale cărei valori perene au fost aşezate tot timpul sub stindardul credinţei creştine. [95] Aşadar „Biserica a avut un rol de primă însemnătate în viaţa poporului român. Ea şi-a îndeplinit cu jertfelnicie şi înţelepciune misiunea ei spirituală în mijlocul comunităţilor de credincioşi

[94] Remus Gabriel Anghel, http://www.criticatac.ro/11966/note-despre-consecinte-ale-migratiei-din-romania/

[95] Arhid. Ioniţă Apostolache - http://www.ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/spiritualitatea-romaneasca-nu-poate-fi-conceputa-fara-ortodoxie - 20.04.2015

din întreg spaţiul românesc, fiind, cu adevărat, Mama spirituală a poporului român, după cum o numea Mihai Eminescu. Ierarhii, preoţii, vieţuitorii obştilor monahale şi, în general, mulţimea credincioşilor Bisericii strămoşeşti, au contribuit substanţial, atât la păstrarea şi cultivarea valorilor româneşti creştine, cât şi la realizarea unităţii naţionale, în întreg spaţiul carpato-dunărean, al celor trei Ţări Române, în planul limbii, spiritualităţii şi culturii." [96]

O altă resursă, de o valoare inestimabilă o reprezintă contribuţia majoră pe care a avut-o Biserica Ortodoxă Română, „la păstrarea conştiinţei unităţii spirituale a neamului. Ea a cultivat în sufletele credincioşilor români conştiinţa treză că ei au aceeaşi obârşie, ca neam, aceeaşi credinţă şi aceeaşi limbă care-i uneşte." [97]

7. Propuneri ce au menirea să îmbunătăţească cadrul organizatoric-misionar privind relaţia BOR cu credincioşii români din afara teritoriului României şi găsirea de soluţii pentru prevenirea sau lichidarea aspectelor negative asociate fenomenului migraţiei

Iată câteva propuneri ce pot duce la îndeplinirea dezideratului unei pastoraţii îmbucurătoare a românilor din diaspora, precum şi a păstrării identităţii acestora:

a) - perfecţionarea cadrului de colaborare dintre reprezentanţii Patriarhiei Române şi personalul reprezentanţelor diplomatice, ambasade şi consulate,

b) - necesitatea existenţei spaţiului pentru desfăşurarea cultului în limba română pentru toate comunităţile de români din afara graniţelor ţării,

c) - importanţa educării tinerilor în spiritualitatea ortodoxă, în cultura, obiceiurile şi tradiţiile româneşti,

d) - evidenţierea activităţilor asociaţiilor culturale (fundaţii) în viaţa comunităţii româneşti, în colaborare cu slujitorii parohiilor, în vederea păstrării identităţii naţionale,

e) - încurajarea publicaţiilor în limba română, precum şi a emisiunilor cu specific românesc,

f) - instruirea personalului clerical în ceea ce priveşte legislaţia specifică, care reglementează regimul juridic al cultelor, condiţiile de îndeplinit pentru edificarea unor construcţii cu destinaţie religioasă, fondurile care pot fi accesate pentru îndeplinirea scopurilor religioase, umanitare şi sociale, [98]

g) - susţinerea de către Eparhiile Patriarhiei Române, din punct de vedere financiar, logistic şi al resurselor umane, misiunile pastoral misionare pentru românii de peste hotare,

h) - promovarea activă, atât în rândul membrilor comunităţilor, cât şi în spaţiul public din statele gazdă, a tuturor elementelor de simbolistică naţională

[96] Daniel Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, op. cit., p. 521-522

[97] Ibidem, p. 531

[98] http://www.mae.ro/node/26399

i) - intensificarea demersurilor de extindere a accesului tinerei generaţii din diaspora la formatele educaţionale de limbă, cultură şi civilizaţie românească, în raport cu numărul real al copiilor din cadrul comunităţilor româneşti. [99]

j) - promovarea în spaţiul public din statele de reşedinţă a modelelor de bună integrare sau de reuşită socio-profesională a românilor,

k) - valorificarea tinerelor talente, a studenţilor şi a absolvenţilor de studii superioare româneşti, prin consacrarea acestora drept purtători de mesaj identitar românesc în ţările de reşedinţă,

l) - utilizarea tuturor oportunităţilor oferite de manifestările multiculturale organizate în statele de reşedinţă şi asumarea, de către centrele eparhiale şi parohiile din străinătate în colaborare cu misiunile diplomatice ale României, a valorilor diversităţii şi ale dialogului intercultural, prin utilizarea propriului capital de prestigiu, în beneficiul comunităţii româneşti,

m) - încurajarea şi susţinerea, de către misiunile diplomatice, a promovării membrilor reprezentativi ai comunităţilor româneşti, de preferinţă epitropi şi consilieri bisericeşti în structurile administrative şi politice din statele de reşedinţă, pentru asigurarea reprezentării în procesul de luare a deciziilor la nivel local, regional sau central în statul gazdă,

n) - marcarea, conform legislaţiei în vigoare, a tuturor elementelor de simbolistică naţională consacrate prin legi interne în viaţa parohială a comunităţii de români: 1 decembrie - Ziua Naţională a României, 15 ianuarie - Ziua Culturii Naţionale, 26 iunie – Ziua Drapelului, 29 iulie – Ziua Imnului Naţional, 31 august – Ziua Limbii Române, 30 noiembrie – Ziua Românilor de Pretutinden,

o) - organizarea sau susţinerea de către clerul ortodox din diaspora a manifestărilor ce contribuie la consolidarea identităţii etnice, prin marcarea sărbătorilor naţionale şi tradiţionale româneşti importante: 24 ianuarie - Unirea Principatelor, Sfintele Paşti, Ziua Eroilor, Rusaliile, 15 august – Adormirea Maicii Domnului, 6 decembrie – Sfântul Nicolae, Crăciunul,

p) - organizarea de către BOR a evenimentelor de tipul: conferinţe, mese rotunde sau expoziţii referitoare la personalităţi cultural-ştiinţifice reprezentative pentru contribuţia românească la dezvoltarea patrimoniului umanităţii; seri filocalice şi de catehează, spectacole cu valorificarea potenţialului artistic al comunităţii româneşti locale; prezentarea elementelor de artă populară românească; prezentarea de filme documentare sau artistice româneşti,

q) - stimularea parteneriatelor între parohii, misiuni diplomatice, mediul asociativ românesc şi instituţiile locale (autorităţi locale, teatre, universităţi, şcoli, muzee etc.), în vederea organizării manifestărilor identitare româneşti în spaţii publice consacrate din statul de reşedinţă,

r) - valorificarea programelor de promovare a limbii materne puse la dispoziţie de autorităţile statului

[99] Idem,

gazdă, acolo unde există, şi stimularea participării la acestea a copiilor din familiile de români, [100]

s) - informarea prin intermediul misiunii parohiale, a membrilor comunităţii de români privind posibilitatea înscrierii tinerei generaţii la studii în România, pe baza ofertei Ministerului român al Educaţiei Naţionale, comunicată anual prin Metodologia de şcolarizare a tinerilor români de pretutindeni, [101]

t) - organizarea periodică, la sediul misiunilor sau în spaţiul locaşurilor de cult ortodoxe, a unor manifestări de prezentare şi promovare a personalităţilor din cadrul comunităţii, a românilor care au avut reuşite în domeniile lor de activitate, destinate împărtăşirii experienţelor pozitive şi a realizărilor personale. Sprijinirea organizării, în şcoli, în spaţiile publice şi în sfintele locaşuri, acţiunilor de tipul: „Să cunoaştem România", concursuri de cunoştinţe generale, serbări tradiţionale româneşti, [102]

u) - este recomandată promovarea unor acţiuni de evidenţiere a contribuţiei româneşti la patrimoniul cultural internaţional, la cultura şi civilizaţia europeană şi mondială (în medicină, aviaţie, spiritualitate, etc.) [103]

v) - atragerea sprijinului mediatic cu prilejul acestor manifestări de prezentare, a multiplicatorilor de opinie (autorităţi, personalităţi locale, mass-media locale etc.), în vederea promovării, în rândul societăţii gazdă, a imaginii pozitive proiectate de membrii comunităţii cu realizări deosebite. [104]

Concluzii

Biserica Ortodoxă Română, ca Biserică-Mamă, dă dovadă de responsabilitate şi de profundă sensibilitate pentru nevoile pastorale ale credincioşilor ortodocşi români stabiliţi temporar sau definitiv în ţări care nu sunt considerate ca fiind tradiţional ortodoxe, organizând în spaţiile respective noi eparhii şi noi parohii ortodoxe române, pentru a asigura credincioşilor noştri o pastoraţie adecvată. [105]

Se poate considera că până la o reglementare definitivă şi unanim acceptată a temei privind organizarea diasporei ortodoxe, de către Sfântul şi Marele Sinod, în duhul unităţii şi al păcii, este bine să persiste respectarea organizării bisericeşti de astăzi, bazată pe principiul autocefaliei şi pe realităţile timpului. [106]

Biserica Ortodoxă Română, la începutul celui de-al treilea mileniu trebuie să promoveze o misiune adecvată provocărilor contemporane şi trebuie să găsească cele mai bune mijloace pentru o cât mai eficientă mărturie ortodoxă chiar şi în cadrul extrateritorialităţii României, [107] în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe, Institutul Cultural Român, cu toate fundaţiile şi organizaţiile

[100] Idem,
[101] Idem,
[102] Idem,
[103] Idem,
[104] Idem,
[105] Pr. Ioan Armaşi –Vartan, op. cit.,
[106] Ibidem,
[107] Ibidem

culturale ce au inițiative menite să consolideze spiritualitatea ortodoxă şi identitatea comunității românești din afara granițelor României.

Bibliografie:

1.Anghel, Remus Gabriel, http://www.criticatac.ro/11966/*note-despre-consecinte-ale-migratiei-din-romania/*

2. Apostolache, Arhid. Ioniță - http://www.ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/*spiritualitatea-romaneasca-nu-poate-fi-conceputa-fara-ortodoxie* - 20.04.2015

3. Armaşi Pr. Ioan –Vartan, Rezumat al Tezei de doctorat „*Biserica Ortodoxă Română în diaspora; Scurt istoric şi organizare actuală*", Bucureşti, 2011

4. Daniel Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „*Misiune pentru mântuire*", Editura Basilica a Patriarhiei Române, Bucureşti, 2009

5. Roman, Cristina „*Român ortodox în străinătate, misiune creștină cu Evanghelia în geamantan*", http://poruncaiubirii.agaton.ro

6. http://www.mae.ro/node/26399

Centrul de Strategii Aplicate

Situația refugiaților afgani în Tadjikistan[108]

Afghan refugees' situation in Tadjikistan

Conf. univ. dr. Veronica Mihalache [109]

Abstract

Înrăutățirea acută a situației din Afganistan, mai ales în contextul retragerii misiunii ISAF a NATO, poate provoca un nou val de migrație a afganilor în Tadjikistan. Afganii caută în Tadjikistan protecție socială și o viață mai bună, dar nu le găsesc mereu.

Cuvinte cheie: migrație, NATO, conflict, riscuri, refugiați

The acute worsening of the situation in Afganistan, especially in the context of ISAF withdrawl (Nato mission), may cause a new wave of migration from afganistan to Tadjikistan. Afghans seeks there social protection and a better life but they do not always fiind it.

Centrul de Strategii Aplicate

[108] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[109] Academia Națională de Informații Mihai Viteazul

În fiecare an, în Tadjikistan sosesc sute de refugiați afgani. Dar în ultimii zece ani s-au întors înapoi în Afganistan doar câțiva, și doar cei care au fost nevoiți, din varii motive, să se întoarcă în țară sau au fost expulzați. Dintre țările Asiei Centrale, numai Tadjikistanul și Kîrgîzstanul îi primesc deocamdată, necondiționat am putea spune, pe cei care caută un adăpost, pe când în Turkmenistan și în Uzbekistan intrarea în țară a refugiaților este limitată.

Tadjikistanul este printre cele mai sărace țări post-sovietice care a supraviețuit unui război civil de șase ani, suportă consecințele unei crize economice, iar situația socială este destul de tensionată. Conform datelor oficiale, peste 40% (aproximativ un milion și jumătate din populația de opt milioane a Tadjikistanului) din populația activă a republicii este emigrantă pentru un loc de muncă, iar peste o jumătate din cetățenii tadjici locuiesc sub limita de sărăcie, iar nivelul veniturilor în țară este scăzut, salariul minim fiind de aproximativ 80 de dolari pe lună. În condițiile șomajului în masă și ale sărăciei, primirea unui număr mare de refugiați afgani poate fi pentru Dușanbe o povară. Nu se știe dacă vor putea autoritățile din Tadjikistan să-i primească pe toți refugiații din Afganistan, mai concret, dacă le pot asigura acestora întregul pachet de servicii sociale, prevăzute de lege.

Impactul situației din Afganistan asupra economiei tadjice

Economia Tadjikistanului pierde milioane de dolari din cauza prelungirii crizei politice din Afganistan, consideră politologul tadjik Abdullo Rahiamo. Realizarea celor mai importante proiecte în domeniul comunicațiilor, transporturilor și ale celor energetice transnaționale depinde în mare măsură de aceasta. Totodată, conform opiniei expertului, situația geopolitică mondială schimbată va duce la schimbarea planurilor NATO privind retragerea trupelor din Afganistan, respectiv nu exclude posibilitatea ca forțele coaliției internaționale să fie dislocate pe teritoriul unui stat din Asia Centrală, după retragerea din Afganistan. „*Unul din proiectele cele mai importante – CASA-1000, care presupune construirea unei linii de comunicații electronice care să unească Asia Centrală de Asia de Sud. Proiectul TAPI (Turkmenistan –Afganistan – Pakistan – India) - proiectul unei conducte de gaze, prin intermediul căreia Turkmenistanul intenționează să exporte gaz în Pakistan și în India. Toate aceste proiecte sunt legate de Afganistan. Fără pace în această țară nu este posibilă realizarea proiectelor respective. Pentru Tadjikistan, Turkmenistan, Kîrgîzstanstabilitatea din Afganistan este o prioritate națională*", spune Abdullo Rahiamo.

În acest context, Dușanbe accentuează importanța evenimentelor politice care au loc în Afganistan, de care depinde viitoarea organizare a societății afgane. „*Pentru Tadjikistan problema nu este cine va veni la putere, ci dacă noua putere va fi capabilă să ducă la stabilitate. Importantă este existența unei autorități centrale, cu care să putem lucra. Realizarea proiectelor internaționale nu este posibilă cu un oarecare comandant de*

front sau cu liderul unui trib, ci doar cu o autoritate centrală puternică", subliniază politologul.

Tadjikistanul are una din cele mai mari granițe cu Afganistanul, aproximativ 1500 kilometri. Situația la granița afgano-tadjikă rămâne tensionată din cauza încercărilor de penetrare din partea grupărilor înarmate și a traficanților de stupefiante. Din această cauză Dușanbe nu-și ascunde îngrijorarea cu privire la retragerea trupelor NATO din această țară, deși nu pot fi realizate prognoze clare, referitoare la cum se va schimba situația în această țară după 2014. Conform opiniei politologului, problema Afganistanului, în prezent, constă în lipsa autorității care să fie recunoscută de toți, pe fondul căreia talibanii (sau orice altă opoziție înarmată) se vor activiza și va începe o nouă etapă a escaladării conflictului. „*Toate acestea pot schimba planurile de retragere a trupelor NATO din Afganistan. În prezent, relațiile dintre statele puternice ale lumii sunt încordate. Situația geopolitică s-a schimbat, de aceea condițiile de retragere se pot schimba în ceea ce privește numărul trupelor și perioada de retragere*".

Planuri de reacție în așteptarea refugiaților

Autoritățile tadjice împreună cu Direcția ONU privind problemele refugiaților și cu organizațiile non-guvernamentale lucrează la elaborarea unui plan de reacție la situația legată de exodul masiv al refugiaților spre granița tadjiko-afgană, deși iau în calcul și faptul că nu se așteaptă la fluxuri masive de refugiați. Se apreciază că exodul masiv de refugiați spre granițele țărilor din Asia Centrală și Iran este posibil în situația în care talibanii vor începe un atac masiv din sud și vor ocupa întreaga țară, iar această variantă este puțin probabilă

Conform datelor datelor puse la dispoziție de UNHCR, în Tadjikistan sunt în prezent aproximativ patru mii și jumătate de refugiați din Afganistan, care provin în principal din rândul locuitorilor situați în nordul țării și încearcă să se salveze de atacurile luptătorilor, speră să găsească un loc de muncă și să asigure educație pentru copiii lor, dar în Tadjikistan sunt într-o situație de incertitudine din punct de vedere economic și juridic. „*Recunoaștem că situația din Afganistan este complicată, având în vedere schimbările ce au loc în politică, economie și securitatea statului. Sperăm că situația din țară va intra în normalitate și nu va exista o creștere a fluxului de refugiați la granița cu Tadjikistanul. Totuși suntem preocupați de planificarea activităților noastre viitoare, să fim pregătiți dacă evenimentele nu vor evolua pozitiv, așa cum ne dorim. În prezent nu există nici scădere, nici creștere a numărului persoanelor care se refugiază. Acest număr este relativ stabil în ultimii ani*", a afirmat pentru Serviciul rus BBC Kevin Allen, șeful reprezentanței UNHCR pentru problemele refugiaților în Tadjikistan.

Mulți dintre ei sunt în realitate lipsiți de accesul la serviciile medicale, nu au un loc de muncă, nu pot să învețe, de multe ori suferă de foame. „*Fiul meu a lucrat pe un șantier local, a căzut, și-a rupt mâna și piciorul. Acum nu mai poate să lucreze în construcții. Iar o altă alternativă de muncă nu există pentru*

afgani. Mai poate să-și câștige traiul cu ricșa, dar nu poate căra greutăți, din cauza accidentului. Eu sunt bolnavă, soțul, de asemenea, iar bani pentru tratament nu avem", povestește o refugiată, Narghis Mehrojon. Narghis a ajuns în Tadjikistan în urmă cu trei ani împreună cu soțul și cu șase copii din Mazar-e-Sharif. Au fost nevoiți să emigreze din cauza pericolului vecinilor-talibani. Tânăra femeie s-a adresat de mai multe ori autorităților de stat din Tadjikistan cu rugămintea de a-i găsi ei și soțului un loc de muncă, dar salariul în sectorul de stat era atât de mic, încât nu le ajungea să plătească pentru un mic apartament închiriat în orașul Vahdat, aflat la 30 de kilometri de Dușanbe. „*Visez uneori să mănânc niște carne, fructe, dar nu avem bani. Deseori mă gândesc la sinucidere ca la ultima posibilitate de rezolvare a problemelor. Mă ajută rudele să supraviețuiesc, trimițându-mi bani din Afganistan*", povestește, în continuare, refugiata.

Refugiații afgani fac apel la autoritățile tadjice și UNHCR să acorde atenție problemelor emigranților, recunoscut fiind faptul că bugetele acestora nu permit acordarea ajutoarelor pentru toți săracii. „*Ajutorul financiar nu se acordă tuturor refugiaților, doar celor mai vulnerabili și celor mai nevoiași. Bugetul nostru este limitat. Avem familii cu câte 10-12 persoane, lor le acordăm ajutor lunar în valoare de 220 de dolari. În prezent, funcționează un program de instruire a refugiaților. Sunt deschise cursuri de croitori, cofetari, frizeri*", remarcă Shahina Turaeva, specialist pe problemele de comunicare cu comunitățile de refugiați din UNHCR Tadjikistan. Alocația lunară pentru familiile cele mai nevoiașe este de 46 de dolari pentru capul familiei, câte 26 de dolari sunt alocați pentru membrii familiei care nu au un loc de muncă. Acești bani nu le ajung refugiaților, având în vedere că trebuie să plătească chiria pentru locuință, care este de aproximativ 120-200 de dolari pe lună, apoi mai trebuie să cumpere alimente, îmbrăcăminte și medicamente.

Ibrahim Siavush de 18 ani este unul din cei patru mii și jumătate de refugiați care locuiesc în Tadjikistan. Familia lui a plecat din Kabul cu trei luni în urmă. „*Trecem prin multe greutăți în Tadjikistan. Problema principală este șomajul. Ne-am părăsit țara din cauza traiului greu. Familia mea este săracă și nu poate să-mi plătească studiile. Banii pe care îi avem abia ne ajung pentru traiul zilnic*", - spune tânărul afgan. Afganii nu doresc să se întoarcă în țară, nu cred în promisiunile autorităților afgan, după cum nici nu planifică să rămână în Tadjikistan, căutând posibilități de a se refugia în Vest.

Nazribibi Valadi Muhammadiosuf locuiește cu copii într-un apartament de o cameră în orășelul Vahdat. Femeia face comerț cu dulciuri, iar câștigul ei este singura sursă de venit pentru familie. „*Locuim aici de șase ani. Soțul meu s-a căsătorit în Afganistan cu o tânără (în Afganistan este răspândită poligamia), care era logodnica unui luptător. Logodnicul a promis să se răzbune pe soțul meu și a amenințat că mă va viola pe mine și pe fiica mea. Apoi am fugit din Afganistan, salvându-mi copiii. Iar aici ne-am confruntat cu probleme mari. Fiului meu i-au căzut unghiile din*

cauza muncii grele, apoi a avut un accident de mașină, iar acum copilul meu este invalid. Și mie și copiilor ne este greu, dar nu avem altă soluție. Ajutați-ne", roagă Nazribibi, în vârstă de 38 de ani.

Refugiații nu pot să se mute în centrul țării. În urmă cu câțiva ani autoritățile tadjice le-au interzis cetățenilor din Afganistan să locuiască în anumite raioane, cele de graniță și cele urbane. Dușanbe și-a explicat acțiunile prin prisma securității. Interdicțiile se aplică și obținerii unui loc de muncă – afganii nu au voie să lucreze în instituții de stat, pentru a lucra în asemenea instituții au nevoie de anumite documente, pe care mulți dintre refugiați nu le au. Această lege le-a complicat viața multor refugiați, care se ocupă cu comerțul în cea mai mare parte. Șomajul are caracter de masă în Tadjikistan, iar refugiații își găsesc greu de lucru.

„*Am asigurat un loc de muncă pentru aproximativ 200 de refugiați. Este foarte puțin, dar ne străduim să le acordăm granturi pentru dezvoltarea unei afaceri proprii. Am căzut de acord cu autoritățile tadjice în legătură cu instruirea afganilor în centre din cadrul Ministerului Muncii, care le acordă certificate. Acestea îi ajută să-și găsească un loc de muncă*", spune Mavdjuda Rahmanova, director al organizației sociale „Copiii, refugiații și cetățenii vulnerabili". Apărătorii drepturilor omului consideră că statul nu vrea să-și asume o povară în plus. Asigurarea statutului de refugiat presupune respectarea de către stat a unor obligații sociale, garanții. Concret, statul trebuie să le asigure refugiaților o locuință, un loc de muncă sau ajutoare financiare, iar bugetul țării nu suportă așa ceva, de aceea funcționarii nu se grăbesc să le asigure statutul de refugiat. În prezent, cetățenilor Afganistanului le este mult mai greu să obțină statutul de refugiat decât înainte.

De asemenea, mulți refugiați afgani s-au plâns în legătură cu abuzurile miliției din Tadjikistan. Din cauză că nu au documentele necesare, nu se pot înregistra, așa cum se întâmplă cu toți străinii și cei nou veniți, sunt nevoiți să plătească mită. „*Avem în mod constant probleme cu miliția tadjikă. Speriați de expulzare, amenzi sau deportări, mulți refugiați sunt nevoiți să-i plătească pe milițieni, pentru a evita verificări nedorite și controale permanente. Dacă Tadjikistanul nu poate să ne ofere condiții normale, să ne ajute să plecăm în Vest*", a declarat refugiata Fatima Radjab. De partea cealaltă, sunt rugați să declare toate aceste abuzuri. „Ne sunt cunoscute problemele cu organele de apărare a legii. Îi rugăm pe refugiați să ni se adreseze oficial cu declarații pentru a putea să analizăm aceste fapte, dar în toți acești ani am primit foarte puține plângeri. Refugiaților le este teamă să vorbească deschis despre acest lucru, iar noi nu putem să facem demersuri despre abateri masive și pedepse corespunzătoare, fără declarații oficiale", explică Shahina Turaeva, specialist pe problemele de comunicare cu comunitățile de refugiați din UNHCR Tadjikistan.

Și, nu în ultimul rând, se mai confruntă și cu obligația de a învăța să scrie cu alfabet chirilic, alfabetul tadjik oficial aprobat, unica școală afgană aflându-se la Dushanbe. „*Mi-am pierdut soțul și fiul în Afganistan. Au fost uciși.*

Am fugit în Tadjikistan pentru a-i salva pe ceilalți copii. Copiii mei lucrează cu ricșele și ca salahori, dar eu visez să aibă parte de educație. Îmi doresc să trăiască mai bine decât mine. Fiecare mamă dorește pentru copilul ei o viață mai bună, dar deocamdată viitorul nostru înseamnă sărăcia, pribegia și nici un drept la speranță", declară o refugiată din Herat, Zaragul Amirmuhammad.

La ambasada Afganistanului la Dushanbe afganilor care solicită ajutor li se recomandă să se întoarcă în țară. Ei nu speră la un ajutor din partea diplomaților și se bazează pe propriile puteri și posibilități. În Afganistan este cel mai mare procent de cetățeni nevoiți să caute adăpost în străinătate.

În loc de concluzii

Cu certitudine, statele central-asiatice sunt preocupate să dezvolte nu numai soluții de prevenire și combatere a amenințărilor transfrontaliere, ci și măsuri de protecție a refugiaților afgani, în condițiile în care UNHCR avertizează asupra problemelor privind azilul și migrația în contextul unui posibil aflux de refugiați din Afganistan. Cu sprijinul acestei agenții ONU, ele și-au îmbunătățit sistemele naționale de azil referitoare atât la aranjamente alternative de ședere și integrare locală a unui număr mai mic sau mai mare, după caz, de refugiați afgani, cât și la eliberarea documentelor de identificare și de călătorie necesare acestora, în conformitate cu standardele internaționale, dar, așa cum am evidențiat prin intermediul acestor mărturii de viață și declarații oficiale, situația în teren pare a fi destul de îngrijorătoare. Aici, sunt binevenite constitui soluțiile care îmbunătățesc dialogul dintre guverne și comunități și, de ce nu, dintre civilizații, promovând și consolidând pacea într-o regiune mai degrabă afectată de conflict și violență inter-etnică.

Referințe bibliografice

Kazakhstan prepares for a new influx of refugees from Kyrgyzstan. [Online] Disponibil la http://news.nur.kz/149366.html [Accesat la 27.04.2015].

Most of the refugees living in Tajikistan are from Afghanistan. [Online] Disponibil la http://www.afghanistan.ru/doc/52153.html [Accesat la 27.04.2015].

Experts point increase in the number of Afghan refugees. [Online] Disponibil la http://www.pressa.tj/news/eksperty-otmechayut-rost-chisla-afganskih-bezhencev [Accesat la 27.04.2015].

ОДКБ мобилизуется для ответа на «афганские» вызовы безопасности Центральной Азии, 2014. [Online] Disponibil la http://eurazvitiye.org/publication/20141001-0 [Accesat la 06.08.2015].

Как живут афганские беженцы в Таджикистане, 2014. [Online] Disponibil la http://www.bbc.co.uk/russian/institutional/2014/07/140703_tadjikistan_refugees [Accesat la 04.08.2015].

UNHCR Global appeal 2015 Update, Afghanistan. [Online] Disponibil la http://www.unhcr.org/5461e6090.html [Accesat la 22.04.2015].

Declaraţia de la Alma-Ata (Kazahstan) adoptată în 20011 la Conferinţa Regională privind Protecţia

Refugiaţilor şi Migraţia Internaţională. [Online] Disponibilă la http://www.unhcr.org/4ddfb7cd6.pdf. [Accesat la 03.07.2014].

Planul de Acţiune Regională agreat la nivelul guvernelor statelor central-asiatice. [Online] Disponibil la http://www.unhcr.kz/eng/mixedmigration/TheRegionalActionPlan/ [Accesat la 03.07.2014].

Concluziile Consiliului Uniunii Europene privind Strategia UE pentru Asia Centrală, document adoptat la 22 iunie 2015. Disponibil la http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10191-2015-INIT/ro/pdf [Accesat la 23.08.2015].

Proiect de Raport referitor la actuala situație politică din Afganistan (2014/2230INI) [Online] Disponibil la http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/afet/pr/1052/1052801/1052801ro.pdf. [Accesat la 22.08.2015].

Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților (1951).

Protocolul privind statutul refugiaților (1967).

Centrul de Strategii Aplicate

Creștinism versus Islamism în contextul actual al migrației și securității[110]

Cristian Vasile Petcu [111]

Abstract

În contextul în care pluralismul religios şi libertatea religioasă sunt valori democratice, într-o Europă multiculturală şi multietnică, guvernele au datoria să sprijine pluralismul religios și libertatea religioasă.

Cuvinte cheie: creștinism, islamism, migrație, securitate, cultura

Religious pluralism and religious freedom are democratic values of a multicultural and multiethnic Europe, therefore, Governments have the duty to support them in their respective member states.

Centrul de Strategii Aplicate

[110] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[111] Doctorand

În contextul în care pluralismul religios şi libertatea religioasă sunt valori democratice, într-o Europă multiculturală şi multietnică, guvernele au datoria să sprijine pluralismul religios și libertatea religioasă. Din această perspectivă construirea unei catedrale sau a unei moschei într-o capitală cum este Bucureștiul reprezintă un gest care în principiu nu ar trebui să fie de factură discriminatorie din partea statului român. În acest sens secretariatul de stat pentru culte prin vocea d-lui Victor Opaschi a subliniat faptul că în „privința construirii unei moschei, nu a unei mari moschei, în primul rând are o valoare simbolică. E un simbol al recunoașterii statului român față de loiala comunitate musulmană și turco-tătară. Islamismul în țară are o tradiție de 900 de ani și n-are nicio legătură cu extremismele și fundamentalismele care îngrozesc opinia publică.

Extremismele sunt o negare a valorii oricărei religii”[112]. Astfel că potrivit hotărârii de guvern nr 372 din 27 mai 2015[113], statul român a acordat un teren de peste 11.000 de metri pătraţi pentru construirea unei moschei de mari dimensiuni în Bucureşti, cu o capacitate de 2.000 de persoane, în condițiile în care în România sunt 65.000 de musulmani, dintre care doar 10.000 în capitală.[114]

Din acest spectru creionat mai sus se ridică o serie de întrebări care sunt menite să puncteze atât viziunea poporului roman cu privire la posibilitatea unui pericol la atentarea propriei credințe din partea confesiunii musulmane, dar și poziția oficială a Bisericii Ortodoxe Române în legătură cu această speță.

Astfel, se pune firesc întrebarea în ce măsură se va plia construirea unei moschei în capitala României în condițiile în care tradiția istorică ne arată că divergențele și războaiele cu Imperiul Otoman au fost înrădăcinate adânc în conștiința poporului român? Este de luat în seamă faptul că creștinismul s-a aflat în poziție de apărare împotriva tendințelor de islamizare a Europei pe parcursul a câtorva sute de ani. Apoi trebuie luată în considerare și atitudinea voievozilor români, care în urma câștigării bătăliilor împotriva Imperiului Otoman ridicau câte o Biserică. Toate aceste aspecte s-au impregnat în mentalitatea poporului român, fapt pentru care în situația de astăzi trebuie multă răbdare pentru a înțelege principiile adoptate de Europa actuală. Paradoxal Europa de azi se vrea în opoziție chiar cu propriile convingeri religioase care practic au fundamentat-o.

În acest sens pe lângă faptul că sunt unii dintre români care adoptă o atitudine extremă, de ură împotriva islamului, sunt și români care nu uită

[112]http://www.digi24.ro/Stiri/Digi24/Special/Reportaj/Povestea+marii+moschei+de+la+Bucuresti+25+de+ani+de+negocieri+si

[113]http://www.monitoruloficial.ro/index.php?page=acts&action=search&term=&nr=&date=&date_end=&pg=21

[114]http://www.mediafax.ro/social/protocolul-pentru-construirea-moscheii-din-bucuresti-a-fost-semnat-video-14648867

niciodată că creştinismul nu poate accepta să fie un fel de „ingredient" în actualul „cocktail" cultural european. Pe bună dreptate, se poate spune că în ,,agenda Europei trebuie să revenim şi să înscriem tema rădăcinilor creştine, pentru că în felul acesta putem afirma şi aborda nodul identităţii noastre europene, dar şi perspectivele unui univers religios care revine cu putere (...) Tema rădăcinilor aduce în prim-plan tema unui creştinism care nu e nostalgie faţă de trecut, ci gândire (realitate) vie. Un creştinism care, punând cu Papa Wojtyla tema drepturilor şi cu Papa Ratzinger tema libertăţii drept cale de dialog, este parte constitutivă a acestei promisiuni, a acestui vis european şi deci a viitorului nostru.''[115] Nu trebuie uitat faptul că migrația islamică atinge cote alrmante la nivelul Europei.[116] Apoi trebuie tras un semnal de alarmă în privința statului islamic care ucide sute de mii de creștini doar pentru propriile convingeri religioase. În acest context Biserica Ortodoxă Română trebuie să supravegheze și să sancționeze atunci când vede pericolul islamizării brutale. Mai mult decât atât, ar fi necesar un acord prin care Bisericile din cadrul Consiliului Mondial al Bisericilor să coalizeze cu Religia musulmană împotriva acestor grupări ale ISIS.[117] Iar în ceea ce privește construirea moscheii la București, Patriarhia Română are datoria să informeze credincioșii în legătură cu aceste demersuri și conform pricipiului reciprocității să facă tot posibilul pentru construirea unei Biserici Ortodoxe la Istanbul.[118]

[115]F. FRATTINI, *„Discorso al Congresso della COMECE peri 50 anni dei Trattati di Roma"*, în http://www.ZENIT.org

[116] ,, În anul 1950, în Europa Occidentală trăiau aprox. 800.000 de musulmani. În anul 2000, existau 15 milioane, iar în 2006 numărul lor a ajuns la 20 de milioane. Analiştii estimează că, până în anul 2035, numărul acestora va atinge cota de aprox. 40 de milioane, dacă nu chiar mai mult, în eventualitatea în care în spaţiul mediteranean vor apare anumite momente de criză. Aşadar, „geografic", islamul, ca Dar al-Islam („casă a islamului"), se află deja în interiorul Europei, chiar dacă din punct de vedere al mentalităţii nu sunt încă în Europa, fiindcă, până acum, integrarea lor a eşuat." Prof.Univ. Dr. Nicolae Achimescu *Între Islamizarea Europei și Europenizarea Islamului* în Ziarullumina ed. Electronică din data de 21.07.2007

[117] Ar fi mai mult decât necesară o intensificare ale dialogului inter-religios dintre ortodocși și musulmani, un dialog început cu un interes crescând în 1986, în urma colaborării Centrului Ortodox al Patriarhiei Ecumenice (Chambésy, Geneva) şi al Academiei Regale de Studii a Culturii Islamice (Al Albait Foundation, Amman, Iordania). Vezi: Anastasios Yannoulatos, Arhiepiscop al Tiranei şi a toată Albania, *Ortodoxia şi problemele lumii contemporane*, Traducere de Drd. Gabriel Mândrilă, Pr. prof. dr. Constantin Coman, Ed. Bizantină, Bucureşti, pp. 167-184.

[118] "Încă din 2005, Patriarhia Română a fost informată de către autorităţi în legătură cu construirea, în România, a unui lăcaş de cult pentru comunitatea musulmană. Patriarhia Română a spus, încă de atunci, că nu are nimic împotrivă pentru construirea lăcaşului de cult, dar că trebuie respectat principiul reciprocităţii, respectiv să primească un teren în Istanbul, în condiţii similare", a spus părintele Constantin Stoica.Purtătorul de cuvânt al Patriarhiei Române a precizat că, în prezent, există dialog între autorităţile române şi cele turce pentru obţinerea unui teren în Istanbul. "Negocierile privirea atribuirea unui teren în Istanbul se poartă între state, aşa cum s-a întâmplat şi cu terenul din Bucureşti. Pe terenul care va fi obţinut în Istanbul se

Concluzii

Așadar nu numai Biserica, dar și Statul trebuie să ofere lumii de astăzi din ce în ce mai secularizate, un curiculum formativ complet[119], deoarece omul are nevoie nu numai de mărturisirea credinței sale, ci și de cadrul legislativ care să îi ofere oportunitatea manifestării sale religioase. În acest sens clerul este dator întâi de toate să cunoască legile în vigoare cu privire la desfășurarea activităților bisericești, pentru că nu doar canoanele ne pot ajuta în revalorficarea bunurilor spirituale ci și maniera în care înțelegem legile, protocoalele și parteneriatele cu alte instituții ale statului menite să confere echilibru social și educațional. Mai mult decât atât, preotul și teologul are menirea de a redescoperi credincioșilor rădăcinile adânc creștine ale Europei conștentizând că echlibrul moral al unei societăți se bazează în primul rând pe o modelare de către creștin a societății și nu invers.

Având în vedere că Biserica se manifestă în societate, o societate care funcționează după principii juridice și instituționale, dreptul canonic are menirea de a face legătura între spiritual și temporal. Dreptul canonic este o disciplină teologică, folosește instrumentele juridice de care are nevoie pentru a putea sprijini manifestarea Bisericii în societate.

Așadar, caracterul teologico-juridic al Dreptului canonic nu trebuie să exerseze o presiune juridică asupra eclesiologiei. Elementul juridic este un instrument de lucru indispensabil, dar trebuie să fim atenți pentru a nu juridiza excesiv disciplina noastră.

Biblografie

1. *** *Adevărul literar şi artistic,* nr. 853, din 10 ianuarie 2007,

2. *** *Legea* nr. 489/2006 *privind libertatea religioasă şi regimul general al cultelor*. Publicată în Monitorul oficial Partea I, nr. 11/8.01.2007.

3. *** *Proiect de* tratat de instituire a unei Constituţii pentru Europa - adoptai prin consens de Convenţia Europeană la 13 iunie şi 10 iulie 2003, *ed. Convenţia Europeană, Luxenbourg, 2003, p. 265.*

4. Aagaard, Johannes *New Religious Movements in Europe,* Aaharus University Press, 1997,

5. Achimescu, Prof.Univ. Dr. Nicolae Între Islamizarea Europei și Europenizarea Islamului în Ziarullumina ed. Electronică din data de 21.07.2007

6. Ciucuc, Constantin *Religii noi în Romania*, Ed. Gnosis 1996,

7. *Lemeni, Lect. dr. Adrian Raportul dintre Stat şi Biserică în România în perspectiva integrării în Uniunea*

intenţionează construirea unui centru de pelerinaj, cu o capelă, pentru pelerinii care ajung în Istanbul", a mai spus părintele Constantin Stoica. El a precizat că, în anul 2004, Patriarhia Ecumenică a dat în folosinţă Patriarhiei Române o ctitorie a lui Constantin Brâncoveanu, respectiv Biserica Sfânta Muceniţă Parascheva, pentru românii care locuiesc în Istanbul şi în zonele apropiate."*http://www.digi24.ro/Stiri/Digi24/Actualitate/Social/Reactia+Patriarhiei+Romane+dupa+ce+a+fost+semnat+protocolul+pent*

[119] Radu, Preda, *Amnezia unui continent. Raportul Biserică-stat între laicism şi relativism,* în Miruna Tătaru Cazaban (coord), *Teologie şi politică de la Sfinţii Părinţi la Europa Unită,* Editura Anastasia, Bucureşti, 2004. p.339

Europeană, în Biserica Ortodoxă în Uniunea Europeană, Contribuţii necesare la securitatea şi stabilitatea europeană, Editura Universităţii Bucureşti, Bucureşti, 2006,

8. *Preda, Radu*, Amnezia unui continent. Raportul Biserică-stat între laicism şi relativism, *în Miruna Tătaru Cazaban (coord),* Teologie şi politică de la Sfinţii Părinţi la Europa Unită, *Editura Anastasia, Bucureşti, 2004.*

9. Idem, *Libertatea religioasă şi duşmanii ei,* Institutul INTER, Cluj-Napoca, 2007,

10. Robbers, Prof. Dr. Gerhard *Stat şi Biserici în Uniunea Europeană* t.n. Editura Nomos Verlagsgesellschaft, Baden, Germania, 2005,

11. Stan, Pr. Prof. Liviu "*Despre principiile canonice fundamentale ale Ortodoxiei*", Revista Teologica, nr.3/2010, p.176

12. Vemette, Jean *Sectele*, trad. Cleopatra-Sava, Ed. Meridiane, Bucureşti, 1996,

13. Yannoulatos, Anastasios Arhiepiscop al Tiranei şi a toată Albania, *Ortodoxia şi problemele lumii contemporane,* Traducere de Drd. Gabriel Mândrilă, Pr. prof. dr. Constantin Coman, Ed. Bizantină, Bucureşti, 2003

14. *http://basilica.ro/stiri/societatea-civila-crestina-saluta-protocolul-incheiat-intre-ministerul-educatiei-nationale-si-patriarhia-romana_17674.html*

15. *http://www.culte.gov.ro/detaliu-legislatie/vrs/IDleg/18*

16. *http://www.digi24.ro/Stiri/Digi24/Special/Reportaj/Povestea+marii+moschei+de+la+Bucuresti+25+de+ani+de+negocieri+si*

17. F. Frattini, „Discorso al Congresso della COMECE peri 50 anni dei Trattati di Roma", *în http://www.ZENIT.org*

18. *http://www.mediafax.ro/social/protocolul-pentru-construirea-moscheii-din-bucuresti-a-fost-semnat-video-14648867*

19. *http://www.monitoruloficial.ro/index.php?page=acts&action=search&term=&nr=&date=&date_end=&pg=21*

Poziția ambivalentă a imigrantului în România: nici dușman, nici prieten[120]

Ambivalent position of immigrants in Romania: not enemy, nor friend

Mihai Sofonea [121]

Abstract

Criza imigrației reprezintă un factor destabilizant în Europa, ca urmare a conflictelor recente din Africa de Nord și din Orientul Mijlociu și un factor de polarizare a opiniei publice. Din ce în ce mai mult, se încearcă găsirea unui consens cu privire la repartizarea/integrarea imigranților pe teritoriul Comunității Europene însă controversele sunt principalul impediment. Coagularea în grupuri de dezbatere a specialiștilor în migrație, a mediului academic și a instituțiilor statului reprezintă urgența de grad zero în găsirea unor soluții la imigranții care sunt văzuți ca factori de destabilizare a securității dar și ca resurse potențiale în statul de destinație.

Cuvinte cheie: imigrație, securitate, criza imigrației, abordare multiculturală

The immigration crisis represents a insecurity factor in Europe following the conflicts in North Africa and the Middle East and a factor of public opinion polarisation. More and more, a consensus regarding the relocation/integration of immigrants in the European Union is beeing demanded by Europe itself, but the controversy is the main obstacle in finding a solution. The coagulation in work groups of migration specialists, academics and public institutions represents the priority in finding solutions to the migrants that ar beeing seen as a factor of destabilising security but also as potential human capital for the final destination states.

---

[120] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.**

[121] Stud. Drd., Academia Națională de Informații "Mihai Viteazul", Romania

Anul 2015 a adus pe agenda Europei o chestiune care ar fi trebuit previzionată demult: creșterea fluxului de imigranți (refugiați) extracomunitari. Astfel, migraţia este o problemă ce se află astăzi pe prima pagină a agendelor politice internaționale sensibilizând, chiar polarizând opinii în cele mai diverse medii.

Până mai ieri, problematica Europei înstărite era reprezentată de accesul la bunăstare a cetățenilor din Polonia, România sau Bulgaria, episodul românului așteptat pe aeroport în Londra (2007) de presa britanică fiind reprezentativ în acest sens. „Invazia" românilor în Regatul Unit s-a lăsat așteptată, însă nu și invazia imigranților/refugiaților extracomunitari.

Lipsa de viziune a Europei în a înțelege migrația nu este deloc nouă. Discrepanțe între Nord (- ul bogat) și Sud (-ul sărac) apar și atunci când vine vorba de cercetarea fenomenului migrației în sine. Există o provocare constantă din partea unor reprezentanți ai mediului academic din Nord și Sud în a reuși un schimb de bune practici în cercetarea migrației datorate, cu precădere, unor limitări lingvistice (de exemplu, publicațile în spaniolă nefiind atât de răspândite). Cu toate acestea, în ultimul deceniu, s-au făcut eforturi serioase în a se stabili un dialog între cercetărorii care provin din spații "sudice" și "nordice" cu scopul de a înțelege punctele de vedere, condițiile și perspectivele care conduc la generarea de cunoaștere în acest domeniu (Rivera-Sanchez, Lozano-Ascencio, 2014, p. 2). Așezarea, sau mai bine spus, reașezarea specialiștilor (puțini cât sunt ei) pe probleme de migrație la masa dialogului în găsirea unor soluții legale și etice la criza imigrației reprezintă o prioritate de rang zero la momentul de față.

Migranţii care se mişcă într-o manieră ilegală îşi părăsesc ţările de origine din aceleaşi motive ca oricare alţi migranţi. Motivul principal pentru care un număr tot mai mare de migranţi aleg calea ilegală este creşterea restricţiilor asupra mişcărilor de migraţie, îndeosebi în ţările de destinaţie. Mai mulţi oameni ca niciodată îşi doresc să se mute, însă numărul oportunităţilor legale este invers proporţional. Pe baza acestor dorinţe, în ultimii ani s-a dezvoltat o „industrie" de miliarde de euro, industrie manifestată sub forma traficului de carne vie sau a aducerii ilegale a imigranţilor în unele ţări, România fiind un spațiu de tranzit ca urmare a poziționării pe Ruta Balcanică a migrației.

România se află astăzi în poziția de stat membru al Comunității Europene dar totodată, nu este parte a Spațiului Scehngen. Astfel, trebuie să gândim în perspectivă pentru a putea răspunde dacă, prin stabilizarea parțială a fluxurilor migratorii ce au ca destinaţie ţările europene nordice şi vestice, România se va confrunta cu o creștere a numărului de imigranți odată membră a Spațiului Schengen. Cu toate acestea, realitatea a demonstrat

că organizațiile se întăresc în contextul unor crize, fapt care ne îndreptățește să credem în forța și capacitatea administrativă de care au dat dovadă instituțiile abilitate în gestionarea migrației de-a lungul timpului. Este de prisos să precizăm că România asigură în condiții de profesionalism securitatea uneia dintre cele mai mari granite ale Uniunii Europene (2070 de kilometri).

Totodată, capacitatea României de a gestiona cote suprimentare de migranți (peste cele deja convenite la reuniunea din mai 2015) este una limitată, responsabilitatea asumată fiind strict dependentă de posibilitățile reale existente în acest moment din punct de vedere al infrastructurii și capitalului uman angrenat în acest proiect. Astfel, în contextul ședinței JAI, din data de 14.09.2015, se remarcă, în fața Comisiei Europene, poziția unitară și consolidată a României de a participa la mecanismul de relocare, prin preluarea unui număr de 1705 solicitanți de azil din Italia și Grecia, precum și a încă 80 de persoane din afara Uniunii Europene și de respingere a cotelor obligatorii impuse statelor member de către Comisia Europeană.

Într-un mod cvasi-alternativ constatăm, în medii din ce în ce mai diferite, o creștere a sentimentului de frică și insecuritate insuflat de anumite simboluri religioase ca bastioane de influență a unei identități locale care se constituie în elemente de construct al unui potențial inamic. Imigrantul, în sine, este un element distinct al oricărei comunități locale, un dezechilibru între cumulul de drepturi și obligații bazate pe descrierea lui Simmel (Simmel, 1925) ca ”individul care rămâne și astăzi și mâine”, dar care poate decide să plece. Străinul, imigrantul, cel puțin în teorie, își alocă dreptul de a pleca când dorește. Această poziție ambivalentă crează o relație distinctă cu populația statului gazdă. Imigrantul se află în ecuația de a se implica sau de a rămâne indiferent, de a fi detașat sau de a fi participativ la viața civică a respectivei societăți. Astfel, se ajunge la paradigma în care dedicația și loialitate declarată a străinului față de statul gazdă să fie percepută ca lipsită de încredere (La Barbera, 2015, p. 42).

Cunoașterea, acceptarea, comunicarea non-verbală, contactul cu mediul, raportarea la timpul celuilalt, reprezintă etapele procesului de inserție într-o altă cultură, proces ce are loc treptat. Atunci când un individ se situează între două culturi, există riscul apariției unui dezechilibru identitar, astfel că individul are nevoie de o perioadă de acomodare pentru a descoperi și a diferenția valorile noii culturi (Ward, Bochner, Furnam, 2001, p. 320).

Percepția publică recentă referitoare la escaladarea criminalității și terorismului s-a reflectat în plan statal într-o sporire a eforturilor transnaționale din partea instituțiilor de apărare al legii, ceea ce se traduce printr-un control care poate fi aplicat la diferite niveluri de către o gamă largă de actori mai cu seamă la frontierele statelor naționale suverane. În ceea ce privește parteneriatele instituționale transnaționale privitoare la controlul

asupra fenomenelor de criminalitate organizată, imigrație ilegală și terorism se observă că pilonul principal de acțiune este dat de nivelul administrativ (poliție de frontieră, poliție de stat, servicii de informații etc.).

Imigrația, la rândul său, poate genera riscuri de securitate în țările de tranzit, în țările furnizoare și cele care primesc imigranții. Fenomenul migrației afectează cele mai multe paliere ale securității. Dincolo de securitatea națională privită în ansamblul ei, cele mai vulnerabile componente securitare în fața migrației sunt securitatea societală și securitatea individuală. Migrația este pe de-o parte efectul unor amenințări și riscuri la adresa securității societale și individuale dar pe de altă parte se poate constitui într-o sursă de riscuri și amenințări atunci când nu este controlată și strict reglementată, provocând astfel accentuarea criminalității organizate, a violenței xenofobe și urii rasiale etc., deoarece prin modul lor de configurare, sistemele de securitate socială sunt extrem de vulnerabile în fața schimbărilor demografice.

Migrația poate afecta dimensiunea socială a securității, în special pe componente care privesc stabilitatea socială (identitatea culturală, caracteristicile demografice, nivelul de trai, respectarea drepturilor omului).

În loc de concluzii...

În ultimele decenii, în abordările din câmul politicilor sociale, privind grupurile dezavantajate și mai ales vulnerabile, se remarcă includerea în documentele oficiale a unor noi termeni precum, excluziune socială și incluziune socială, termeni ce vin să înglobeze problemele umanității prin extindere multidimensională a analizei şi înțelegerii asupra unor aspecte ale calității vieții, concepte care nu țin doar de sărăcia și problemele financiare cât și de dezvoltarea precară a omului într-o societate.

Multiculturalismul implică toleranță și diversitate dar și încredere reciprocă în ciuda diferențelor rasiale sau etnice. În zilele de astăzi, asistăm la o erodare a funcției politice de bază, așa cum a fost definită de sociologul Talcot Parsons de colectare și redistribuire a resurselor.

Totodată, se remarcă în rândul utilizatorilor de internet războiul „dublu-asimetric" purtat în on-line, pe forumuri și rețele de socializare, între opiniile utilizatorilor de web 2.0 pe probleme de imigrație și tendința de a polariza „opinia internauților" în tabere pro și contra imigrației, lucru care va face și mai dificilă găsirea unei soluții imediate la criza imigrației.

Deschiderea față de imigrație se conturează ca o situație foarte delicată. Dincolo de necesitatea găsirii unei soluții unitare la nivelul Uniunii Europene, în plan național o astfel de problemă nu se poate rezolva decât printr-o abordare coerentă la nivel sistemic (structuri guvernamentale, ONG-uri, patronate, societate civilă și mediu academic).

Bibliografie:

Ward, A. C., Bochner, S., Furnham, A (2001)., *The Psychology of Culture Shock*, Routledge, Philadelphia

Simmel, G. (1925), *Il conflitto della civiltá moderna*, Bocca, Torino

La Barbera M. C. (2015) *Identity and Migration in Europe: Multidisciplinary Perspectives*, Springer, London

Rivera-Sánchez L., Lozano-Ascencio F. (2014), *The Practice of Research on Migration and Mobilities*, Springer, New York

Centrul de Strategii Aplicate

Un nou actor pe arena geopolictică internațională – Statul Islamic[122] -

A new actor in the international geopolitical arena - Islamic State – An overview

Ioana Sanda Stâncel[123]

Abstract:

Noul mileniu, secolul XXI, a adus provocari noi și diferite la adresa securității internaționale. Unele din ele au extins tendințele din ultimul deceniu, dar printre ele, combaterea extremismului violent și a terorismului au devenit un interes major. În plus, transformarea continuă a Ordinii Mondiale permite extremiștilor să profite de noile evoluții geopolitice și de noile progrese tehnologice. În același timp, cadrul politic și de secuitate a fost transformat pentru actori majori în Orientul Mijlociu și Regiunea Africii de Nord datorită noilor evenimente teroriste, dar de asemenea și datorită schimbărilor politice și sociale și a condițiilor naturale ce au avut loc în regiune, afectând populația locală. Cu toate acestea, contextul internațional a permis diferitelor ideologii și grupări să capete avantaje, teren și credibilitate. Un grup a evoluat de la cadrul aspirațiilor islamiste pentru Califat și, folosind asemenea aspirații, a unit alte ideologii extremiste și violente și pretendenți loiali ale acestora. Statul Islamic s-a dezvoltat de la ideologie și indivizi la un actor violent și armat într-un timp scurt și în cursul unei metamorfoze paticulare permisă de parametrii cadrului local, regional și economic, social, politic și de securitate analizat în această lucrare.

Key words: Islam, Islamic, state, foreign fighters, terrorism, extremism, geopolitics, Syria, Iraq, Middle East Nord Africa, international security, international relations

The new Millennium, the 21st Century, brought along new and different challenges to the international security. Some of them extended the trends from the

---

[122] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086**

[123] Doctorand, absolventa a programelor universitare de medicina, relatii internationale si diplomatie, studii de securitate avand specializari printre altele si privind migratia, refugiatii, crize umanitare, studii avansate de securitate si managementul serviciilor de sanatate si sanatatii publice

last decade, but among them, countering violent extremism and terrorism became a major interest. Moreover, the continue transformation in the World Order allows the extremists to take advantage of the new geopolitical evolutions and the new technological advancements. Simultaneously, political and security framework has been transformed for major actors in Middle East and Nord Africa Region due to the new terrorist events, but also due to the political and social changes and natural conditions occurred in the region and affecting local populations. Nevertheless, the international context and its interventions, or the lack of timely effective interventions, allowed different ideologies and groups to gain advantages, terrain and credibility. One group evolved from within the Islamists aspirations for the Caliphate and, using such aspirations, agglutinated other extremist and violent ideologies and loyal followers of them. Islamic State went from ideology and persons to the violent, armed and geo-security actor in very short time and undergoing particular metamorphosis allowed by the local, regional and global economic, social, political and security parameters and framework analyzed in this paper.

Introduction

Over the recent years, there has been no major news edition without reporting about Islamic State or its actions under the different labels used by different parties. But what is or who is the Islamic State? Is it a real state? Yes or not? Either way, understanding its vision of the World helps us to understand its objectives and subsequent actions. Is the Islamic State a real new state? How it occurred and how it evolved into what we see as topic of the news? Therefore, this paper intends to describe useful elements toward understanding the circumstances allowing the metamorphosis form violent individuals with religious motivations to a complex security actor. Meantime, clarifying its status within the international system helps us to determine which jurisdiction is incidental to the inhuman acts members of the Islamic State (IS) perpetrate and helps us to choose the adequate sets of law in dealing with them.

Approach and operational definition

Different analysts gave a large scale of definitions of what Islamic State is or was over the last years. The multitude and the diversity of definitions are explained not only by the approach analysts used, but mainly by the changing nature of the group and its own internal metamorphosis.

Based on the background researches, from the beginning will consider Islamic State as group, but not as a member of the international system of states as it was not recognized based on the international public law criteria. Lately, different sections will highlight elements supporting the group theory as well as those supporting the state theory, both with pros and cons.

In fall 2014, Professor Daniel Byman, the Georgetown University, used a core definition considering *"The Islamic State of Iraq and Syria (often referred to as ISIS, ISIL, or the Islamic State), is a Sunni jihadist group that controls swaths of territory in Iraq and Syria. The group emerged out Al-Qaeda in Iraq. It is currently being led by Abu Bakr al-Baghdadi and rejects Al-Qaeda's leadership."*[124]

Just weeks later, this definition became obsolete at least for two major reasons: Firstly, allegedly[125], al-Baghdadi was wounded in a 18 March 2015 Coalition airstrike at the al-Baaj District, in the Nineveh Governorate, in Iran near the Syrian border and was reported that his wounds were so serious that the top ISIL leaders had a meeting to discuss who would replace him if he died[126] and until now despite sporadic news about his difficult recovery from allegedly vegetative status, he continued to don't be able to lead the group and has been replaced as selfcalled Caliph by his selfproclaimed deputy, Abu Alaa Afri[127]. Secondly, since march 2015, I.S. has significant manifestations in different Houthis areas of Yemen[128], crossing border of its traditional territory from Iraq and Syria (Annex – Map of the ISIS presence in Yemen March 2015).

This small and very recent example of sudden changes about what I.S. supports my approach considering it as a self-proclaimed Islamic State that behaves as a militant movement based on Sunni foundamentalist Islamic ideology fighting to expand its conquered territories in western Iraq and eastern Syria in order to extablish is envisioned Caliphate. (Annex – Map of the IS in the Arab Peninsula presence spring 2015).

The role of religious fundamentalism - Religious and historical context

Despite hearing almost daily about the Islamic State, it cannot be considered without understanding how it is deep rooted into the history of the Islam itself. As the current ideology and public narrative of the Islamic State is based on the Islam's history of the last centuries, in order to weight in its strategic and security role, its religious fundamentalism sources have to be clarified.

---

[124] Byman, Daniel – Definition of terms, working material for the Terrorism and Counterterrorism course at the Georgetown Universisty Fall 2014.

[125]"Islamic State chief Abu Bakr al-Baghdadi seriously injured after US-led air strike in Iran". *Firstpost*. Accesed on March 21st 2015 at http://www.firstpost.com/world/islamic-state-chief-abu-bakr-al-baghdadi-seriously-injured-after-us-led-air-strike-in-iran-2206502.html accessed on March 21st 2015

[126] "Conflicting reports on IS head Abu Bakr al-Baghdadi's fate". BBC News. 21 April 2015. Retrieved 21 April 2015.

[127] Moore, Jack – „ISIS Replace Injured Leader Baghdadi With Former Physics Teacher" accesed at http://europe.newsweek.com/isis-replace-injured-leader-baghdadi-former-physics-teacher-324082

[128]

Started as a monotheist new religion in the VII Century, Islam was a new faith developed based on the Prophet Mohamed revelation. In 610, in Mecca, Mohammed unveiled a new faith to the people. Known as Islam, or submission to God, this monotheistic religion incorporated some Jewish and Christian traditions and expanded with a set of laws that governed most aspects of life, including political authority. By the time of his death in 632, Mohammed had consolidated power in Arabia. His followers subsequently built an empire that over the time stretch from Central Asia to Spain in less than a century after his death. But a debate over succession split the people, with some arguing that leadership should be awarded to qualified individuals and others, insisting that the only legitimate ruler must come through Mohammed's bloodline.

Shia identity is rooted in victimhood over the killing of Husayn, the Prophet Mohammed's grandson, in the seventh century, and a long history of marginalization by the Sunni majority. Islam's dominant sect, which roughly 85 percent of the world's 1.6 billion Muslims followers, viewed Shia Islam with suspicion, and extremist Sunnis have portrayed Shias as heretics and apostates. In early ages, was a political split on who should be the Prophet's successor. The choice was between his closest lieutenant, Abu Bakr, and his cousin and son-in-law, Ali. Those who agreed on the latter went on to be known as Shia, and those who were in favor of the former became the Sunnis. In essence, Sunnis believe in the caliph, who is decided upon by consensus of Muslims, while the Shiites believe in the imam, who is divinely ordained and has to be from the family of the Prophet. Since then (and after the founding of Iran), Sunni Saudi Arabia and Shia Iran have been locked in a competition for the leadership in the Middle East. The struggle is not purely religious but also geopolitical, and in the middle is the United States trying to keep a balance in the region.

Despite those long term ideological differencies, Sunni and Shia Muslims have lived peacefully together for centuries. In many secular countries with muslim population, it has become common for members of the two sects to intermarry and pray at the same mosques. They share faith in the Quran and the Prophet Mohammed's sayings and perform similar prayers, although they differ in rituals and interpretation of Islamic law.

The transition from the XIX Century to the XX Century, brougth historical events including the disolution of colonialism in Arab Peninsula and North Africa converted to the protectorate for some decades and leading later to new states with muslim majority population and Israel established as Jewish state in Eretz Israel and the discovery of large oil resources in region (1938 in Saudi Arabia) are the major events leading to the root fueling competion among regional actors. Regionally two main rivals based on the ideology they follow: Saudi Arabia as the holder off

the Sunni legacy and custodian of the two holly sites in Islam (Mecca and Medinah), and, respectively, Iran, as the Shia's main supporting actor.

After the Second World War, intraconfesional competition sparkled by the early ages Karbala fight (680 dC) between the Shias and Sunnies continued despite political modernism: Iraq (secular republic led by Sadam Hussein, a shia political leader) and Iran (islamic republic lead by a Sunni leader Ruhollah Khomeini) war being just an example of the complexity of the local context and the the way how intraconfesional religious rivalry became a political one.

International led coalition against Sadam Hussein

The group is known in Arabic as *ad-Dawlah al-Islāmiyah fīl-ʿIrāq wash-Shām*, leading to the acronym Da'ish, Da'eesh, or DAESH (داعش, Arabic pronunciation: [ˈdaːʕiʃ]), the Arabic equivalent of "ISIL"[31]) On 29 June 2014, the group proclaimed itself to be a worldwide caliphate, with Abu Bakr al-Baghdadi being named its caliph,[35] and renamed itself "Islamic State" (الدولة الإسلامية, *ad-Dawlah al-Islāmiyah*). The new name and the idea of a caliphate has been widely criticised and condemned, with the UN, various governments, and mainstream Muslim groups all refusing to acknowledge it.[36] As caliphate, it claims religious, political and military authority over all Muslims worldwide and that "the legality of all emirates, groups, states, and organisations, becomes null by the expansion of the khilāfah's [caliphate's] authority and arrival of its troops to their areas".[37][38] Many Islamic and non-Islamic communities judge the group unrepresentative of Islam.

Annex 1 – Map of the IS in the Arab Peninsula presence spring 2015

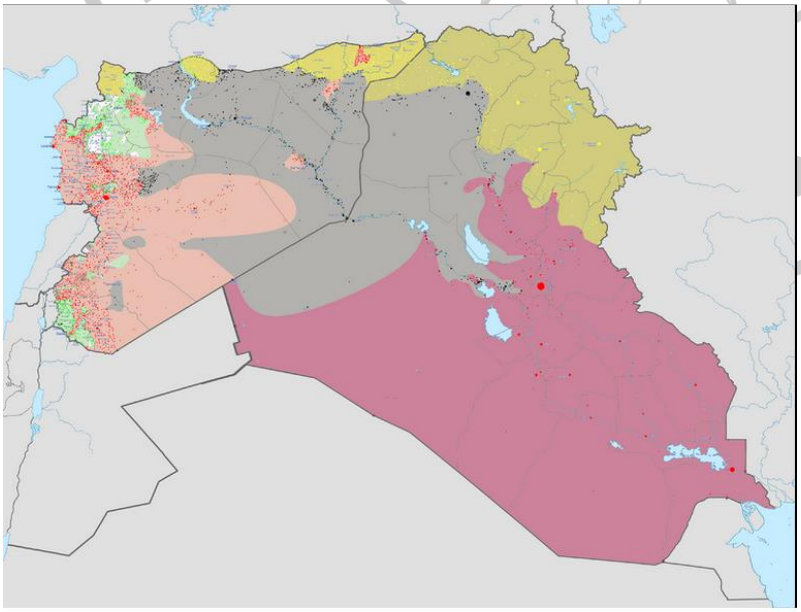

Source: Haghal Jagul - Own work w:en:Template:Syrian and Iraqi insurgency detailed map accesed on April5 th 2015

Annex 2 - Map of ISIS presence in Yemen – march – april 2015

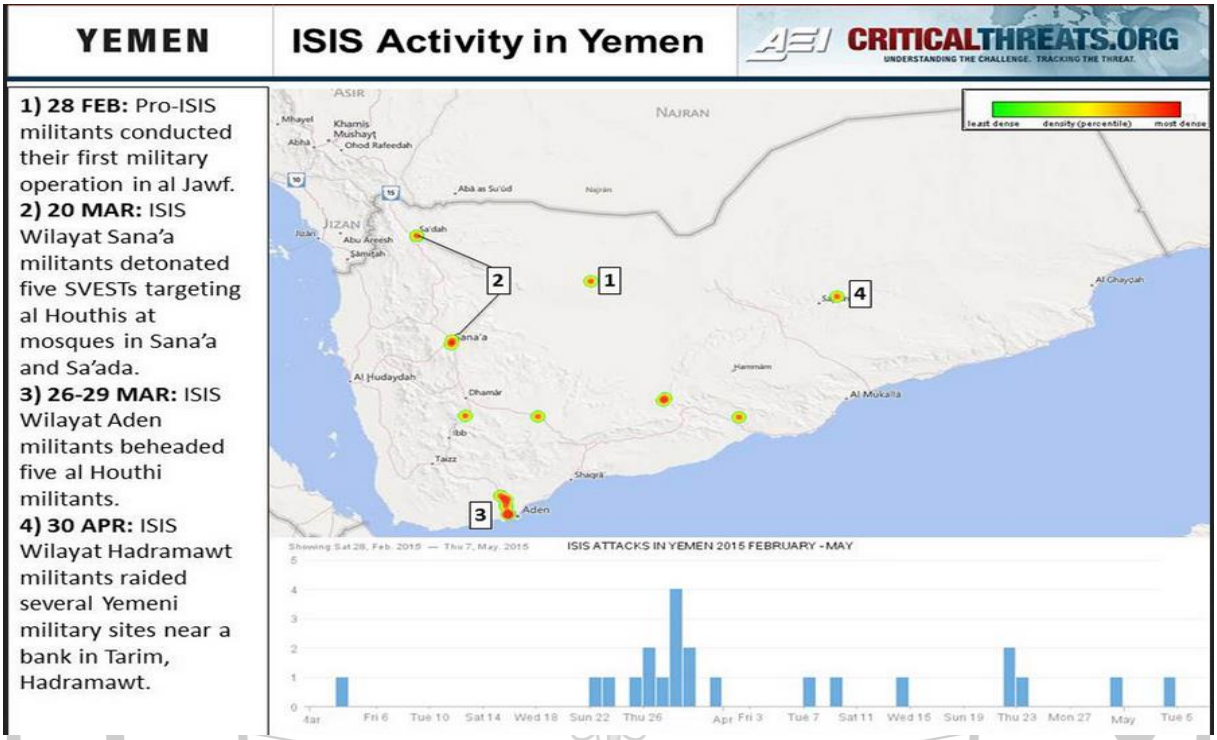

Source: http://www.criticalthreats.org/sites/default/files/ISIS_in_Yemen_Heat_Map_1200_0.jpg accessed on April 30, 2015.

Selective Bibliography

❖ Baron, Kevin "The Number of Foreign Fighters in Syria Now Exceeds 12,000 and Rising," *Defense One*, July 25, 2014,

❖ http://www.defenseone.com/threats/2014/07/the-number-of-foreign-fighters-in-Syria-nowexceeds-12000rising/89732/?oref=search_foreign%20fighters%20syria/.

❖ Carnegie Endowment for International Peace (2012-): *Syria in Crisis.* URL: http://carnegieendowment.org/syriaincrisis

❖ Combating Terrorism Center (CTC) (n.d.-): *ISIL, Syria & Iraq Resources.* URL: https://www.ctc.usma.edu/isil-resources

❖ Higgins, Eliot et al. (2014, July-): *Bellingcat.* URL: https://www.bellingcat.com

❖ IntelCenter (2014, August-): *Islamic State's Global Affiliates Interactive World Map.* URL: http://www.intelcenter.com/maps/is-affiliates-map.html

❖ Syrian Observatory for Human Rights (SOHR) (2006, May-): URL: http://www.syriahr.com/en

❖ Wing, Joel (2008, June-): *Musings on Iraq.* URL: http://musingsoniraq.blogspot.co.uk
❖ Zelin, Aaron Y. (2010, June-): *Jihadology.* URL: http://jihadology.net
❖ Zelin, Aaron Y. (2014, June): *Bibliography on the History and Evolution of the Islamic State of Iraq and al-Sham.* URL: http://jihadology.net/2014/06/14/bibliography-on-the-history-and-evolution-of-the-islamic-state-of-iraq-and-al-sham
❖ Al-Ali, Zaid (2014): *The Struggle for Iraq's Future: How Corruption, Incompetence and Sectarianism Have Undermined Democracy.* New Haven: Yale University Press.
❖ Al-Qarawee, Harith (2012): *Imagining the Nation: Nationalism, Sectarianism and Socio-Political Conflict in Iraq.* Bacup: Rossendale Books.
❖ Ardolino, Bill (2013): *Fallujah Awakens: Marines, Sheikhs, and the Battle against al Qaeda.* Annapolis: Naval Institute Press.
❖ Baker, James A., III et al. (2006): *The Iraq Study Group Report.* [e-Book]. New York: Vintage Books. URL: http://i.a.cnn.net/cnn/2006/images/12/06/iraq.report.pdf
❖ Basinsky, Kathryn; Brandon, James (Eds.) (2015): *Al-Qaeda and its Heirs: Select Conference Papers from the Eighth Annual Terrorism Conference, December 9, 2014.* Washington, DC: The Jamestown Foundation.
❖ Brisard, Jean-Charles; Martinez, Damien (2005): *Zarqawi: The New Face of al-Qaeda.* Cambridge: Polity Press.
❖ Byman, Daniel (2015): *Al Qaeda, the Islamic State, and the Global Jihadist Movement: What Everyone Needs to Know.* Oxford: Oxford University Press.
❖ Carlton-Ford, Steven; Ender, Morten G. (Eds.) (2011): *The Routledge Handbook of War and Society: Iraq and Afghanistan.* (Routledge International Handbooks). Abingdon: Routledge.
❖ Dodge, Toby (2012): *Iraq: From War to a New Authoritarianism.* (IISS Adelphi Series, Vol. 52, Iss. 434-435). Abingdon: Routledge.
❖ Filiu, Jean-Pierre (2015): *From Deep State to Islamic State: The Arab Counter-Revolution and its Jihadi Legacy.* Oxford: Oxford University Press.
❖ Fitzgerald, David (2013): *Learning to Forget: US Army Counterinsurgency Doctrine and Practice from Vietnam to Iraq.* Stanford: Stanford University Press.
❖ Freeman, Liam (Ed.) (2015): *The Islamic State and ISIS Crisis: An Examination.* (The Middle East in Turmoil). New York: Nova Science Publishers.
❖ Green, Daniel R.; Mullen, William F., III (2014): *Fallujah Redux: The Anbar Awakening and the Struggle with Al-Qaeda.* Annapolis: Naval Institute Press.
❖ Hafez, Mohammed M. (2007): *Suicide Bombers in Iraq: The Strategy and Ideology of Martyrdom.* Washington: United States Institute of Peace.
❖ Hashim, Ahmed S. (2008): *Iraq's Sunni Insurgency.* (IISS Adelphi Series, Vol. 48, Iss. 402). Abingdon: Routledge.
❖ Kagan, Kimberly (2009): *The Surge: A Military History.* New York: Encounter Books.

❖ Kazimi, Nibras (2010): *Syria through Jihadist Eyes: A Perfect Enemy*. Stanford: Hoover Institution Press.
❖ Ledwidge, Frank (2011): *Losing Small Wars: British Military Failure in Iraq and Afghanistan*. New Haven: Yale University Press.Lister, Charles R. (2015): *The Islamic State: A Brief Introduction.* Washington, DC: The Brookings Institution Press.
❖ Mardini, Ramzy (2011): *Volatile Landscape: Iraq and its Insurgent Movements*. Washington, DC: The Jamestown Foundation.
❖ McCants, William (in press): *The ISIS Apocalypse: The History, Strategy, and Doomsday Vision of the Islamic State*. New York: Palgrave Macmillan.
❖ Sekulow, Jay et al. (2014): *Rise of ISIS: A Threat we Can't Ignore.* New York: Howard Books.
❖ Serena, Chad C. (2014): *It Takes more than a Network: The Iraqi Insurgency and Organizational Adaptation.* (Stanford Security Studies). Stanford: Stanford University Press.
❖ Shultz, Richard H., Jr. (2013): *The Marines Take Anbar: The Four-Year Fight against Al Qaeda.* Annapolis: Naval Institute Press.
❖ Sky, Emma (2015): *The Unraveling: High Hopes and Missed Opportunities in Iraq*. Philadelphia: Perseus Books.
❖ Spencer, Claire; Kinninmont, Jane; Sirri, Omar (Eds.) (2013, May): *Iraq Ten Years on.* [e-Book]. London: Chatham House. URL: http://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/public/Research/Middle%20East/0513pr_iraqtenyearson.pdf
❖ Stern, Jessica; Berger, J. M. (2015): *ISIS: The State of Terror*. New York: HarperCollins.
❖ Underhill, Natasha (2014): *Countering Global Terrorism and Insurgency: Calculating the Risk of State Failure in Afghanistan, Pakistan, and Iraq.* (New Security Challenges). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
❖ Webb, Brandon et al. (2014): *The ISIS Solution: How Unconventional Thinking and Special Operations can Eliminate Radical Islam.* [e-Book]. New York: St. Martin's Press.
❖ Weiss, Michael; Hassan, Hassan (2015): *ISIS: Inside the Army of Terror*. New York: Regan Arts.

Clasic și modern în fenomenul terorist contemporan[129]

Classic and modern element of the contemporary terrorist phenomenon

Ioana Sanda Stâncel [130]

Abstract

New geopolitical environment is facing challenges and changes due to the armed conflicts, competition to gain access to vital resources, political unrests and extremist ideologies. Terorism is a living "beast" adjusting itself to the new limits and opportunities and going to a more sophisticated level and using all means and tools, becoming more lethal and dangerous for the humankind.

Cuvinte cheie: terorism, tipologia terorismului, forme de manifestare, clasificare

Noul mediu geopolitic se confruntă cu provocări și schimbări datorită conflictelor armate, a competiției de a câștiga acces la resurse vitale, frământărilor politice și ideologiilor extremiste. Terorismul este o "fiară" vie ce se adjustează la noile limite și oportunități și mergând spre un nivel mai sofisticat și folosind toate mijloacele și instrumentele, devenind mai letal și mai periculos pentru rasa umană.

[129] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086**

[130] Doctorand, absolventa a programelor universitare de medicina, relatii internationale si diplomatie, studii de securitate avand specializari printre altele si privind migratia, refugiatii, crize umanitare, studii avansate de securitate si managementul serviciilor de sanatate si sanatatii publice

Introducere

În prezent, prin amploarea sa şi pericolul pe care îl creează la nivelul întregii planete, terorismul a devenit cea mai spinoasă problemă globală aflată de mai mulţi ani în centrul dezbaterilor comunităţii internaţionale. Niciodată nu s-a simţit mai acut ca acum nevoia ca toate ţările lumii să strângă rândurile pentru crearea unui cadru general de securitate. Dincolo de rivalităţile de decenii şi mai presus de orgolii şi disensiuni politice sau economice, statele au găsit un punct comun de reflecţie şi poate pentru prima dată au acelaşi punct de vedere privind necesitatea de a se proteja împotriva acestui fenomen. Responsabilitatea crescândă a statelor a permis lărgirea dezbaterilor şi orientarea acestora către problemele serioase ale secolului XXI pe care vor trebui să le înfrunte. Teama de terorism poate determina statele vizate să se izoleze şi să-şi concentreze toată energia asupra măsurilor proprii de protecţie. În zilele noastre terorismul a devenit fenomen transnaţional cu implicaţii deosebite pentru securitatea, stabilitatea şi ordinea politică a statelor, cât şi la adresa păcii şi ordinii internaţionale.

Tendințe actuale ale fenomenului de terorism - În epoca actuală, mişcările teroriste sunt într-o perioadă de căutări atât structurale cât şi din punct de vedere al modalităţilor de acţiune. În urma analizării acestui fenomen se poate aprecia că s-au conturat următoarele tendinţe ale terorismului zilelor noastre: ***Continuarea procesului de extindere teritorială*** **-** Evenimentele de la 11 septembrie 2001 au arătat că grupările teroriste sunt capabile să acţioneze la nivel internaţional şi să organizeze atacuri devastatoare la nivel global. Pentru aceasta a fost nevoie de un spaţiu mare de manevră pentru organizația Al-Qaida și mai recent pentru ISIS atât pentru atragerea surselor de finanţare, perfecţionarea membrilor grupării, dar mai ales pentru pregătirea cu minuţiozitate a acţiunilor şi ascunderea luptătorilor. ***Crearea unor legături între organizaţiile teroriste pe principii ideologice şi scopuri similare (de exemplu șicelmai relevant acum - Al Qaida și Statul Islamic)*** **-** Pentru asigurarea succesului în acţiunile pe care şi le propun există tendinţa realizării unor colaborări între organizaţiile teroriste, mai ales între cele cu vederi ideologice şi religioase comune. Tendinţa de regrupare a forţelor teroriste a generat în ultimii ani chiar dezvoltarea unor fronturi teroriste, ca de exemplu „Frontul islamic internaţional", creat în anul 1990, care îşi propune să unească mişcările teroriste islamice, în vederea alungării forţelor americane din ţările musulmane, sau „Frontul de luptă împotriva evreilor şi cruciaţilor", înfiinţat de Osama Ben Laden în februarie 1998 care a revendicat atentatele teroriste împotriva ambasadelor americane din Kenya şi Tanzania. ***Orientarea acţiunilor asupra unor ţinte simbolice*** **-** Reacţia statelor după momentul 11 septembrie 2001 a fost acela de a se regrupa şi a riposta mai hotărât împotriva terorismului. Acest lucru a învăţat

organizaţiile teroriste (poate cu excepţia Al-Qaida) că acţiunile care implică un număr mare de victime sunt urmate de riposte pe măsură din partea autorităţilor statale, ceea ce ar pune în primejdie însăşi existenţa organizaţiei ca atare. Ca urmare a acestui fapt este posibil ca teroriştii să revină pe termen scurt şi mediu, alegând ţinte simbolice şi având grijă să limiteze pierderile umane, angrenându-se într-o lungă campanie de uzură până când acţiunea colectivă a statelor îşi va pierde din vigoare. ***Utilizarea mijloacelor informative -*** Utilizarea mijloacelor tehnice moderne de comunicaţii, cifrare ş.a., de către organizaţiile teroriste nu mai este un factor de noutate. De la stadiul actual şi până la organizarea unui „cyberatac" împotriva structurilor informatice esenţiale pentru funcţionarea statelor sau marilor companii, nu mai este decât un pas. Acest lucru este posibil în momentul de faţă, dar poate că deocamdată organizaţiile teroriste sunt în căutarea persoanelor care posedă astfel de cunoştinţe. Mijloacele moderne de transmisie sunt de asemenea utilizate de grupările teroriste pentru a-şi face cunoscută ideologia, scopurile şi programul, pentru atragerea de noi membri iar, mai nou, pentru a-şi prezenta în direct anumite acţiuni. ***Menţinerea riscului de utilizare a armelor de distrugere în masă -*** Se menţine în continuare pericolul ca în atentatele teroriste să fie utilizate arme de distrugere în masă, în special chimice şi biologice, atât din cauza absenţei reglementărilor şi controlului internaţional real asupra armelor de acest gen, dar şi din cauza costului relativ redus al conceperii şi fabricării unor asemenea arme. Există şi posibilitatea realizării unei combinaţii între un atentat cu bombă convenţională şi un atentat nuclear, biologic, chimic şi informatic, ceea ce ar avea cele mai dezastruoase consecinţe. ***Recurgerea grupurilor de presiune la acţiuni teroriste în vederea atingerii scopurilor propuse -*** Asistăm în prezent, tot mai mult, la radicalizarea unor grupuri de presiune atât din Europa cât şi din S.U.A. (de protecţie a animalelor, protejare a mediului), care au dezvoltat un extremism ce s-ar putea dezvolta în ameninţare teroristă. Astfel de grupuri par tot mai dispuse să recurgă la violenţă nu numai împotriva unor ţinte „logice" (laboratoare în care se fac experienţe pe animale, industrii pentru confecţii din blană naturală ş.a.), dar şi faţă de alte persoane din conducerea guvernelor sau altor instituţii. Este cunoscută activitatea de propagandă susţinută prin intermediul internetului pentru recrutarea unor noi membri şi radicalizarea acestora. In extenso, o astfel de presiune indirectă poate fi considerat și actual val de suprapresiune populațională remis Europei. ***Trecerea de la activitatea pur ideologică la o activitate orientată spre profit-*** are, de asemenea, tot mai des tendinţa grupărilor teroriste, de trecere de la o activitate dictată de motivaţii pur ideologice la o activitate orientată către profit. Acest lucru le-ar putea asigura pe viitor o putere politică mai mare, precum şi continuitate şi stabilitate, în acest sens, organizaţiile teroriste probabil că se

vor implica ele însele în activităţi lucrative sau vor colabora cu alte structuri de crimă organizată, în vederea asigurării fondurilor necesare. De exemplu: comerțul cu produse petroliere sau cu obiecte de patrimoniu istoric local sau mondial din teritoriile cucerite.

Tipologii ale acţiunilor teroriste - Din punct de vedere teoretic terorismul poate fi clasificat în funcţie de mai multe criterii: modul în care se realizează scopul urmărit; elementul psihologic care animă pe membrii unei grupări teroriste şi mobilul acestora; spaţiul în care se pun în practică acţiunile teroriste şi întinderea efectelor; mijloacele utilizate de teroriştii.

În funcţie de **modalităţile de aducere la îndeplinire** a scopului propus[131], terorismul poate fi direct şi indirect. ***Terorismul direct*** presupune că acţiunea respectivă vizează direct şi nemijlocit scopul propus. Este cazul când un şef de stat este asasinat în scopul înlocuirii cu un altul care să promoveze anumite reforme aşteptate de gruparea teroristă. ***Terorismul indirect*** este acel tip de acţiune prin care se comite doar un act ce reprezintă el însuşi o infracţiune ce succede acţiunea teroristă propriu-zisă (ca de exemplu, procurarea de materiale explozive pentru o grupare teroristă pentru a fi utilizate ulterior într-un atac).

În raport cu **elementul psihologic** care-i animă pe membrii organizaţiei teroriste şi mobilul acestora, putem distinge[2]: terorismul de drept comun, terorismul social, terorismul politic şi terorismul religios. ***Terorismul de drept comun*** reprezintă acel gen de terorism care cade sub incidenţa legii penale ca o infracţiune obişnuită, dar la care metoda de execuţie este caracterizată de teroare. Pot fi calificate drept acţiuni teroriste acele acţiuni care, deşi vizează scopuri particulare sau au drept obiect un interes personal, imprimă o stare de teroare victimelor, care pot fi indivizi izolaţi, familii sau grupuri de persoane (comercianţi, turişti, transportatori ş.a.). T***erorismul social*** urmăreşte punerea în practică a unei ideologii sau doctrine sociale ori economice, de regulă prin schimbarea ordinii sociale a unei orânduiri. ***Terorismul politic*** este caracterizat prin faptul că elementul subiectiv al infracţiunii este de ordin politic, actul de teroare este îndreptat asupra statului, organelor sale sau reprezentanţilor săi, împotriva organizării sale politice sau formei de stat. Prin scopurile sale, acest tip de acţiune teroristă poate îmbrăca aspect politic, dar executarea ei se poate încadra în dreptul comun. Terorismul politic constă în manifestarea unei lupte violente între un grup de indivizi (minoritate politică, naţională sau religioasă) şi forţele statale[3]. ***Terorismul religios***, reprezintă asocierea dintre religie şi terorism, încă din 1968, an considerat de referinţă pentru apariţia terorismului internaţional modern de către specialiştii americani, acţionau 13 grupări teroriste cu motivaţii religioase, fără ca acţiunile lor să fie

[131] Bondunescu, Ion op., cit., p. 19

incluse în sfera terorismului religios[132]. În prezent, lucrurile au evoluat, mai mult de 20% dintre grupările teroriste care acţionează pe glob invocând motive religioase pentru acţiunile lor.

Având în vedere spaţiul în care se pun în practică acţiunile teroriste şi întinderea efectelor create, putem califica **terorismul ca fiind intern sau internaţional**. ***Terorismul intern*** presupune că pregătirea, executarea şi consecinţele pe care le produce se petrec între graniţele unei singure ţări[133]. Acest tip de terorism se manifestă cel mai adesea sub forma terorismului politic sau social, fiind îndreptat împotriva organizării politice a unui stat, a formei sale sau reprezentanţilor săi (guvern, partid politic, personalităţi etc.). Ceea ce se urmăreşte este destabilizarea ordinii publice prin crearea unei stări de teamă în urma comiterii de atentate asupra vieţii, sănătăţii sau libertăţii adversarilor. ***Terorismul internaţional*** are loc în condiţiile apariţiei unui element de extraneitate, respectiv pregătirea, desfăşurarea unuia sau mai multor acte ori propagarea efectelor se realizează în cel puţin două state. În concepţia unor autori, terorismul poate fi internaţional „când urmăreşte să complice sau să determina ruperea relaţiilor paşnice dintre state, să înlăture anumiţi oameni politici indezirabili unor cercuri străine sau să influenţeze prin intimidare, politica interna sau externa a unui anumit stat[134]. Actele teroriste internaţionale sunt adesea pregătite într-un alt teritoriu decât acela unde acţiunea trebuie să fie executată sau să-şi producă efectele. Alteori, chiar activităţile criminale se prelungesc pe teritoriul mai multor state (de exemplu, deturnarea unui avion). Analiza cazurilor de terorism internaţional a presupus necesitatea cunoaşterii atât a criteriului formal cât şi a criteriului material al infracţiunii în dreptul internaţional, primul aspect constând în posibilitatea de a urmări şi a judeca autorul unei infracţiuni, indiferent de locul unde aceasta a fost comisă, în ceea ce priveşte criteriul material, pentru ca o faptă să fie considerată infracţiune în dreptul internaţional, trebuie să se constate existenţa următoarelor premise: săvârşirea infracţiunii se prelungeşte pe teritoriul mai multor state; bunul căruia i s-a adus atingere să prezinte o importanţă materială sau morală pentru comunitatea internaţională și actul criminal să lezeze grav sentimentul de justiţie şi de respect datorat demnităţii umane sau să tulbure conştiinţa umanităţii.

Delictul internaţional atrage două consecinţe: autorizarea extrădării autorului și pedepsirea acestuia pe teritoriul statului unde s-a produs arestarea.

În raport cu mijloacele utilizate de terorişti putem avea: terorism comis prin mijloace tradiţionale, terorism electronic şi terorism nuclear, chimic şi

[132] Hoffman, Bruce - *Implicaţiile terorismului motivat de imperative religioase*, studiu RAND Corporation, 1993

[133] Bondunescu, Ion op., cit., p. 27

[134] Hoffman, Bruce - *Implicaţiile terorismului motivat de imperative religioase*, studiu RAND Corporation, 1993

biologic. ***Terorism prin mijloace tradiţionale*** am putea denumi actele ce se comit prin utilizarea unor metode şi mijloace frecvent folosite, respectiv: atacuri cu bombă, maşini capcană, explozii declanşate de terorişti sinucigaşi, atentate asupra unor personalităţi etc. ***Terorismul electronic*** presupune atacul împotriva sistemelor de calculatoare, prin intermediul cărora se conduc aproape toate domeniile economice şi sociale: controlul traficului aerian şi al altor mijloace de transport, coordonarea serviciului securităţii naţionale, coordonarea sistemului bancar ş.a. Tot mai frecvent sunt atacate sistemele ce conţin secrete naţionale militare şi de securitate în scopul furtului de date sau virusării, pentru a le face inutilizabile. Acest gen de terorism a prins societatea contemporană nepregătită, doar câteva state având o legislaţie adecvată combaterii fenomenului menţionat. ***Terorismul chimic, biologic şi nuclear*** presupune utilizarea unor arme de distrugere în masă, de genul celor menţionate. Posibilul pericol pe care-l reprezintă un asemenea tip de terorism alertează statele numai la simpla bănuială că s-ar putea utiliza un asemenea mijloc. Avem exemplul recent al războiului din Irak, când declanşarea conflictului a avut drept scuză o informaţie, care până la urmă s-a dovedit a fi falsă, referitoare la existenţa pe teritoriul irakian a unor arme de distrugere în masă ce pot fi utilizate în scopuri teroriste. Folosirea unor astfel de arme ar putea afecta regiuni întinse, distrugerea unor oraşe întregi, ori suprimarea unui mare număr de vieţi omeneşti. În urma atacurilor teroriste din S.U.A., Comisia Europeană a discutat unele măsuri de protecţie pentru a se putea face faţă ameninţării unui atac biologic îndreptat împotriva ţărilor membre ale Uniunii Europene. La rândul său, O.N.U. a atras atenţia ţărilor membre că teroriştii ar putea împrăştia în mod deliberat boli de animale infecţioase în ţările Europei, pagubele economice putând fi imense.

In loc de concluzii - Realitatea momentului arată că terorismul internaţional reprezintă o ameninţarea omniprezentă la adresa securităţii naţionale, regionale şi globale. Acesta poate afecta fără discriminare, aşa cum o dovedesc atentatele de până acum orice stat din lume, indiferent de mărime, populaţie, putere economică şi militară, religie, rasă. A apărut astfel necesitatea incontestabilă a conlucrării globale şi a constituirii coaliţiei militare şi de securitate internaţionale de luptă împotriva terorismului şi a adaptării cadrului de securitate global la noile realităţi. România s-a implicat activ în acţiunile acestei coaliţii internaţionale în domeniul combaterii terorismului încă din perioada de preaderare la NATO şi UE, având convingerea importanţei cooperării şi conjugării eforturilor comune.

Cea mai eficientă armă împotriva terorismului nu o reprezintă sistemele de armament şi distrugere, oricât de „inteligente“ ar fi ele, ci investigarea şi cunoaşterea profundă a fenomenului şi respectiv, acţiunea preventivă timpurie de tip smart / iscusită asupra cauzelor care-l generează şi a factorilor care-l proliferează.

Bibliografie selectivă

Bonduescu, I., *Terorismul, fenomen global*, Casa editorială Odeon, Bucureşti, 1997

Combs, C. C., *Terrorism in the Twenty-First Century*, New Jersey, Editura Prentice Hall, 2003

Iordan, I., *Dicţionar explicativ al limbii române*, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1996

Hacko, F., *Terreur et terrorisme*, Editura Flammarion, Paris, 1976

Geamănu, G., *Drept Internaţional Public*, vol. 1, Editura Didactică, Bucureşti, 1981

Hoffman, B., *Implicaţiile terorismului motivat de imperative religioase*, Studiu, RAND Corporation, 1993

Huntington, S. P., *Ciocnirea civilizaţiilor şi refacerea ordinii mondiale*, Editura Antet, Bucureşti, 1998

Mureşan, L., Pop, A., Bonciu, F., *Politica Europeană de Securitate şi Apărare – element de influenţare a acţiunilor României în domeniul politicii de securitate şi apărare.* Studiu, Institutul European din România, Bucureşti, 2004

Mureşan, M., Văduva, G., *Războiul viitorului, viitorul războiului*, Bucureşti, Editura Universităţii Naţionale de Apărare, 2004

Negrescu Mihaela şi Negrescu Marius, *Terorism şi antiterorism în epoca acuală*, Editura Academiei de Informaţii, Bucureşti, 2008

Năstase, G. I., Nicolae, M. M., *Provocări ale mileniului III*, Editura Ion Basgan, Bucureşti, 2006

Rădoi M., *Serviciile de Informaţii şi Decizia Politică*, Bucureşti, Editura Tritonic, 2003

Centrul de Strategii Aplicate

Impactul migrației asupra sănătații publice prin prisma securității naționale[135]

National security interests of the public health impact of the migration

Ioana Sanda Stancel[136]

Abstract:

Valurile masive de migrație sunt provocări pentru toate serviciile publice și pentru societatea țintă în întregul ei, dar o atenție deosebită este necesară pentru a preveni efectele nedorite atât între migranți, cât în populația locală. Pentru ca situația să fie gestionată cu succes este necesară o abordare multisectorială care va asigura un echilibru adecvat între drepturile și nevoile persoanelor și societății concomitent cu evaluarea riscurilor și amenințătilor la adresa securității umane, colective și naționale.

Cuvinte cheie: migratie, sanatate publica, servicii medicale, ajustare culturala si religioasa

Large scale migration is a challenge for all public services, but a special attention is need in healthcare area in order to avoid unwanted effects both among migrants and for the local community too. In order to have a successful experience an integrated multisectorial approach will be providing the adequate balance among the rights and needs of the persons and the society with observing the security threats for human, collective and national security.

[135] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086**

[136] Doctorand, absolventa a programelor universitare de medicina, relatii internationale si diplomatie, studii de securitate avand specializari printre altele si privind migratia, refugiatii, crize umanitare, studii avansate de securitate si managementul serviciilor de sanatate si sanatatii publice

Analizând aspectele medicale, epidemiologice, de sănătate publică, demografice, culturale și de securitate umană, colectivă și națională prin metode specifice de tipul MEDINT, au fost identificate următoarele elemente esențiale de interes din prisma sanătații publice pentru a fi avute in vedere in gestionarea problematicii migranților și, mai ales, a actualei crize a refugiaților care are loc in context regional extins:

1. Patologie infectioasa acuta, inclusiv, dar fara a se limita la cea cu agenti patogeni eradicati in Romania (polio) sau cu tulpini cu sensibilitate diferita / modificata (de ex. TB, malarie, HIV/ SIDA, etc.).

2. Status imunologic incert si/ sau diferit fata de schema de vaccinari national/regionala.

3. Boli tropicale sau manifestari atipice sau mai putin cunoscute si diagnosticabile timpuriu la nivelul asistentei medicale primare sau prin servicii de ambulanta in cazul unor boli tropicale (de ex malarie,febra galbena, ebola etc).

4. Carantina preventiva.

5. Patologie aferenta varstelor mature cu manifestari in cohorte de varste mai mici.

6. Patologie aferenta adictiilor si cu manifestari chiar la cohorte de varste atipice pentru regiunea noastra (de ex in situatia persoanelor provenind din regiunea Afganistanului cu adictie pentru sau consum de opioide)

7. Patologie infectioasa sau de adictie cu transmitere materno-fetala cu manifestari si la varste ale copilariei.

8. Sindrom de stres post-traumatic.

9. Elemente de sistem public al serviciilor de sanatate: prevenire - cu detectie timpurie / early warning, curative – patologie specifica si dezvoltarea capacitatii sistemului inclusiv pentru medicina tropicala, medicina calatoriilor, sanatate publica internationala, si reabilitare: psihica (de ex PTSD) si fizica (inclusiv functionala).

10. Implicarea comunitatii absolventilor de studii medicale in Romania provenind din regiunea migrantilor si / sau de religie Islamica, inclusiv a facilitatilor medicale private pe care acestia le detin sau opereaza in Romania.

11. Medical intelligence si epidemiologie pentru sanatate publica si pentru securitate nationala.

12. Drepturile omului, pacientilor persoanelor, inclusiv prin ajustare/ adecvare culturala a furnizorilor la cultura si cutumele persoanelor migrante.

13. Cooperarea internationala bi- si multilaterala publica de ex. OMS, IOM etc.) si privata (de ex. Medicins sans frontiers, Doctors of the World, Federatia Internationala de Cruce si Semiluna Rosie, International Medical Missions etc).

14. Comunicare / diplomatie publica medicala.

Pentru gestionarea cu succes a problematicii în primele etape ale sosirii migranților pe teritoriul național, sau eventual, comunitar, propunem un model de p**roiect pilot pentru un furnizor de servicii de sănătate ajustată cutumelor Islamului.**

Propunere
Conceptul de "migrant friendly health facility"

Viziunea proiectului consta in ajustarea culturii organizationale a furnizorilor de servicii de sanatate sau a celor furnizori de servicii conexe (ex farmaceutice, asistenta psihologica etc) la o populatie multietnica si multiconfesionala, inclusiv luand in considerare adaptarea furnizorului institutie sau persoana in contextul valorilor specifice beneficiarilor serviciilor. De ex fata de populatia musulmana imigranta / in tranzit/ si/ sau refugiati in Romania a carei limba materna este alta decat limba romana.

Scopul propunerii concept: Cresterea calitatii serviciilor si gradului de satisfactie a beneficiarilor de servicii de sanatate prin asigurarea confortului si increderii persoanelor care necesita servicii medicale primare sau de urgenta, precum si a celor conexe astfel incat furnizorii sa fie avizati si sa poata interactiona adaptat clientilor si pentru respectarea si recunoasterea reciproca a drepturilor si nevoilor medico-sociale ale pacientilor grupului tinta, conexe actului medical propriu zis.

Grup țintă – Beneficiari directi ai proiectului: personal medical, medico-social și de suport furnizor de servicii de sanatate primara sau de urgenta

Beneficiari indirecti: populatia multietnica, multiconfesionala care are nevoie si acceseaza servicii medicale. De ex populatia formata din musulmani imigranti sau / in tranzit in Romania a carei limba materna este alta decat limba romana

Obiectivele propunerii concept:

- Evaluarea situatiei privind adaptarea furnizorilor de servicii selectati la nevoile unei populatii multietnice si multiconfesionale

- Formularea unui pachet de masuri de raspuns acoperind atat nivelul organizational, cat si cel a personalului.

- Implementarea unor proiecte pilot constand in realizarea unui manual de bune practici , a unui set de instrumente pentru instruirea personalului medical selectat din sectorul serviciilor primare de sanatate si al serviciilor de urgenta/ ambulanta, instruirea si follow-up, adaptarea unor facilitati furnizoare de servcicii la o populatie multietnica si multiconfesionala, inclusiv migranti, prin crearea conceptului de migrant-friendly health facility –organizatie/ facilitate prietenoasa pentru migranti

Rezultate asteptate:

Dezvoltarea conceptului de migrant - friendly (sau Muslim-friendly) health facility si implementarea lui in unele faclitati pilot.

Provocări în integrarea funcțională a unei minorități de origine migratorie – romi - în județul Brașov[137]

Challenges in functional integration of a minority of migratory origin - Roma in Brasov

Ioana Sanda Stâncel [138]

Abstract

Minoritățile etnice merită politici speciale afirmative și proactive cu scopul de a fi funcțional integrate în comunitatea gazdă. Pentru a fi eficiente, toate mijloacele și instrumentele pentru incluziunea socială a populației migratoare trebuie să ia în calcul obiceiurile grupului, continuând să protejeze cultura și valorile lor. De obicei, comunitatea cunoaște o segregare multi-vectorială atât datorită factorilor sociali cât și celor economici.

Cuvinte cheie: comunitate romă, incluziune socială, Județul Brașov

Ethnic minorities deserve a special affirmative and proactive public policies in order to be functionally integrated in the host comunity. In order to be effective, all means and tools for social inclusion of population originally migrating has to take into account the group customs, but continuing to preserve their own culture,and values. Usually the comunity is facing a multi-vectorial segreagation due to social and ecomic factors too.

[137] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086**

[138] Doctorand, absolventa a programelor universitare de medicina, relatii internationale si diplomatie, studii de securitate avand specializari printre altele si privind migratia, refugiatii, crize umanitare, studii avansate de securitate si managementul serviciilor de sanatate si sanatatii publice

Introducere

Etnia romă reprezenta pe vremuri, cu zeci de ani în urmă, prin apariţiile lor, o curiozitate publică a unui mod de existenţă umană. Etnia romilor nu se transformase, încă, în "problema romă" a societăţii româneşti, a societăţilor europene şi în principal, în beneficiară directă a unor fonduri de integrare foarte consistente. Comportamnetul lor i-a autoexilat în societatrea gazdă, stereotipiile preferând mediatizarea negativă sau popularizarea subdezvoltării lor. Condiţiile de viaţă precare, din multe comunităţi cât şi infracţionalitatea asociată etniei au erodat nu doar percepția noastră, a majoritarilor cu un oarecare grad de instrucție, ci şi a lor. *Reţeta autovictimizării, au înțeles-o și romii, serveşte mult mai bine scopului lor mercantil și imediat.* Atât la nivel internaţional cât şi în Romania, populaţia aparţinând minorităţii romilor reprezintă unul dintre cele mai expuse grupuri cu risc crescut de excluziune pe piaţa muncii, înregistrând rate de ocupare substanţial mai reduse decât cifrele valabile pentru populaţia majoritară. Acest fapt este determinat în primul rând de nivelul scăzut de educaţie şi de lipsa calificărilor profesionale, însă prejudecăţile şi discriminarea joacă un rol important în excluderea socială şi economică a romilor. Politicile publice de incluziune a romilor pe piaţa muncii nu şi-au dovedit eficienţa până în prezent, ca de altfel nici alte măsuri din alte domenii, caracterul sectorial al intervenţiilor neacoperind complexitatea problemelor din comunităţile de romi confruntate cu vulnerabilităţi multiple. Incluziunea socială este definită ca un proces prin care se asigură că persoanele confruntate cu riscul sărăciei şi excluziunii dobândesc oportunităţile şi resursele necesare pentru a participa pe deplin la viaţa economică, socială şi culturală, şi că se bucură de un standard de viaţă şi bunăstare considerat normal în societatea în care trăiesc. Analizând factorii ce influenţează procesul incluziunii, evoluţia acestuia în ultimii ani, reise că este oportun să fie schimbat modul în care definim conceptul incluziunii, condiţiile acestuia, dar mai ales strategia de abordare a incluziunii romilor. Una dintre concluziile la care s-a ajuns în urma acestui studiu, pentru a începe un proces real de schimbare în comunităţile compacte de romi de tipghetou ce trăiesc în condiţii de neimaginat pentru secolul XXI este că trebuie rezolvate în primă urgenţă trei probleme fundamentale: educaţia, ocupaţia (locul de muncă) şi locuinţa / condiţiile de locuire. In cadrul studiului s-au identificat trei categorii aparţinând populaţiei rome, în funcţie de posibilitatea acestora de a se integra funcțional în comunitatea de reședință. Proiectul scoate în evideță faptul că incluziunea se poate realiza printr-o colaborare strânsă între societatea civilă şi instituţiile statului, dând exemple concrete de proiecte de succes implementate la nivelul judeţului Braşov, care pot fi urmate uşor şi de alte autorităţi publice locale. De asemenea, lipsa unor legaturi instituţionalizate care să permită o comunicare reală între factorii decizionali de la nivelul județului și

reprezentanţii societăţii /comunităţii de romi, a făcut ca între interesele unor grupuri de romi şi societatea civilă să apară tensiuni care au dus în anumite cazuri chiar la violente. Lipsa dialogului s-a datorat in primul rând unei lipse de organizare și coordonare pentru realizarea unei păci sociale. Asa cum se va vedea, inexistenţa unei comunicări şi a partenerilor de dialog social a dus în primul rand la o dezorganizare a etniei de romi şi la lipsa unor reprezentanţi lideri reali ca parteneri de dezvoltare a capacității intituționale și comunitare.

Populaţia de etnie romă din judeţul Braşov - Se estimează că numărul real al romilor depăşeşte în judeţul Braşov cifra de 60.000 – aproximand cifra la 70.000, ceea ce face să avem o mare problemă în viitor dacă natalitatea se menţine la ritmul actual. Ţigani tradiţionali, ursari, ţigani de mătase, aurari, argintari, căldărari, au practicat diferite meserii care le-a asigurat resursele pentru existenţă. În general, au migrat în căutarea resurselor necesare traiului. De la un timp au început să se aseze în anumite localităţi datorită faptului că s-a redus cererea pentru produsele lor. Sunt organizaţi în grupuri – şatre - din mai multe familii, au un bulibaşă, care are grija de ei. În ultimul timp acest bulibaşă este asociat ca interlop. Datorită structurii endogene eterogene a etniei romilor, întâlnim situaţii extreme, similare populaţiei majoritare. O parte, mai redusă, deţin bogăţii imense, nu-şi plăteasc obligaţiile către stat, nu au respect faţă de legile ţării, sunt constituiţi în clanuri ţigăneşti ce domină şi terorizează localităţile, în timp ce partea mai numeroasă, a etniei, trăieşte în condiţii de neimaginat pentru secolul XXI. Cei care au reuşit să realizeze venturi suficiente, s-au integrat, au reuşit să aibă locuinţa în interiorul populaţiei majoritare, au un nivel mulţumitor de viaţă, evită să se declare romi. Cei din categoria ”Gaborilor”, au un alt statut şi se declară ţigani-romi. Cei care locuiesc în localităţile cu populaţie majoritară română sau maghiară şi vorbesc limba respectivă se declară români sau maghiari. În rândul acestora sunt puţini care vorbesc limba romani, nu au un argument pentru a se declara romi. Cea mai mare problemă a lor este lipsa educaţiei. Din cauza sărăciei, părinţii nu îşi trimit copiii la şcoală, parţial adevarat, pentru că efortul de bunăvoinţă este mic. Principala lor sursă de venit e ajutorul social, apoi alocaţiile monoparentale și drepturilecopiilor şi munca zilieră atunci când au ocazia. Cei care nu vorbesc limba romani şi nu locuiesc în comunităţi compacte se declară după cum au ceva de câştigat. Cei care s-au integrat, locuiesc in perimetrul localitati nu vor să se mai recunoască ca romi decât dacă au un ataşament deosebit la tradiţţia şi cultura specifică. Cei care locuiesc în aria localităţilor se consideră integraţi în societate şi nu se mai declară romi decât într-o foarte mică proporţie, doar cei care vorbesc limba romani, au o convingere puternică că aparţin acestei culturi şi o respectă. În general, la recensământ au fost influenţaţi de recenzori să nu se declare romi, li s-a spus că dacă nu vorbesc limba şi nu au portul tradiţional, să se declare ceea că sunt

români. În mare măsură adevarat şi benefic pentru România care doreşte să aibă cetăţeni demni ce nu creează probleme. Etnia romilor este foarte eterogenă, ea este formată din trei părţi care trăiesc paralel, care nu se exclud reciproc şi anume: O primă parte este a celor care *nu au nevoie de sprijin material, s-au integrat prin specificul tradiţiilor şi a culturii. S*unt cetăţeni onorabili, îşi îndeplinesc responsabilităţile faţă de stat, recunosc că aparţin etniei, îşi promovează cultura specifică. O parte dintre aceştia, cu o afiliere mai mică la cultura specifică, nu vor să-şi mai recunoască etnia datorită comportamentului celor aflaţi în conflict cu societatea. Romii autentici îi consideră trădători, o a doua parte este a celor ce *nu au nevoie de ajutor, s-au ''integrat'' pentru că au strâns bogăţii imense, nejustificate şi p*artea cea mai vulnerabilă, care *nu s-a integrat,* care este şi partea cea mai numeroasă ce crează probleme majore statului prin structură şi stare, este lipsită de cultură, reticentă la integrare, în conflict cu legile statului, se află la limita cea mai de jos a existenţei materiale şi culturale. În mediul rural sunt localităţi în care numărul romilor depăşeste cu mult pe cel al românilor, sau maghiarilor, populaţia majoritară poate deveni minoritară. Există localităţi cum ar fi Apaţa, Măieruş, Ungra, Săcele, din judeţul Braşov, unde populaţia romă autodeclarată a ajuns să reprezinte un procent de peste 50 %, chiar 80 % din totalul populaţiei localităţilor respective. În marea majoritate a localităţilor comunităţile de romi sunt poziţionate la margine din motive de comportament. Această poziţie îi face să se simtă segregaţi şi agresivi. Cei care au reuşit să se poziţioneze în interiorul localităţilor au reuşit să se integreze mai repede şi nu mai sunt dispuşi să-şi recunoască etnia de rom decât dacă sunt legaţi afectiv de cultura sinti/ romă/ ţigănescă.

Elaborarea unei strategii care să conducă la rezultate reale, în problema incluziunii romilor, se poate face numai pe baza datelor obţinute din analiza fiecărei comunităţi de romi şi a localitaţii în care aceştia locuiesc, deoarece soluţiile depind de condiţiile concrete din localitatea respectivă, de structura familiilor de romi, de sprijinul ce-l poate acorda instituţiile statului, de capacitatea intelectuală şi profesională a reprezentanţilor romilor, din localitatea respectivă, de a cunoaşte, înţelege, prezenta şi elabora măsuri de redresare a situaţiei, de a realiza o comunicare corectă cu reprezentanţii statului. Soluţiile de aplicat sunt diferite pentru fiecare dintre cele trei generaţii ce formează familiile de romi.

Analiza SWOT a procesului de incluziune a romilor în judeţul Braşov:

PUNCTE TARI : - Stoparea discriminării etnice - Scăderea violenţei şi a faptelor ilicite - Coeziunea grupurilor - Dezvoltarea comuniăţilor spre un nivel european de evoluţie - Interes judeţean, naţional şi internaţional pentru rezolvarea problemei romilor - Exemple de bună practică	PUNCTE SLABE : - Lipsa voinţei din partea romilor - Dezinteresul pentru evoluare şi dezvoltare - Delăsarea caracteristică - Modalităţile ilicite de a-şi câştiga existenţa - Lipsa locurilor de muncă - Discriminarea - Segregarea - Întreţinerea situaţiei actuale de către diverse grupuri de interese
OPORTUNITĂŢI : - Interes din partea Instituţiei Prefectului - Programe europene şi guvernamentale de sprijinire a incluziunii romilor - Planul naţional anti-sărăcie şi Promovare a Incluziunii sociale (PNAinc) - Memorandumul Comun de Incluziune Socială (JIM) - Planul Naţional de Dezvoltare al României 2007-2013 (PNDR) - Programul Guvernamental pentru perioada 2009 – 2012 - Programul Naţional de Reformă 2011-2013 - Strategia Guvernului României de îmbunătăţire a situaţiei romilor - Deceniul de Incluziune a Romilor 2005-2015 - Parteneriate cu societate civilă, ONG-uri - Sprijin internaţional	RISCURI : - Dezinteresul din partea autorităţilor locale direct implicate (Primării) - Rezistenţa la schimbare a comunităţilor de romi - Lipsa continuităţii programelor din cauza instabilităţii politice - Dezinteresul investitorilor pentru zonele populate de etnicii romi

Concluzii

Incluziunea se poate realiza numai printr-o colaborare apropiată între societatea civilă şi instituţiile statului, cu implicarea majoră a primarilor localităţilor, a consiliilor locale, a poliţiei şi jandarmeriei, a reprezentanţilor romilor, Instituţia prefectului având un rol important de a aduna şi a determina actorii principali să se aşeze la acceaşi masă.

Totodată este nevoie să se activeze liderii locali ai romilor, mediatorii şcolari şi sanitari, în toate unităţile administrative-teritoriale. Într-o ordine firească soluţiile posibile, pentru realizarea strategiei de incluziune, sunt: dezvoltarea de activităţi economice pentru a realiza preocupare, locuri de muncă şi resurse financiare; utilizarea optimă şi eficientă a fondurilor utilizate pentru dezvoltarea unităţilor administrativ-teritoriale şi a fondurilor destinate ajutoarelor sociale; folosirea resurselor economice, intelectuale şi fizice din localităţile unde locuiesc cei din populaţia romă.

În concluzie programul de îmbunătăţire a situaţiei romilor depinde de resurse, resursele depind de sănătatea mediului economic, de numărul locurilor de munca ce se poate înfiinţa, de capacitatea noastră

de a emite idei, soluţii, produse şi activităţi practice. Mai depind de capacitatea noastră de manageri, de gospodari, de a folosi eficient resursele şi forţa de muncă de care dispunem.

Cheia strategiei de incluziune a romilor din judeţul Braşov o reprezintă asumarea responsabilităţii pentru tratarea cu profesionalism şi dedicare a acestei probleme de către toţi cei implicaţi. Discrepanţele enorme care există între comunităţi şi romi sunt prea mari pentru a mai fi ignorate sau pentru a fi tratate cu superficialitate. Interes guvernamental şi internaţional există, resurse se pot identifica în funcţie de specificul fiecărei comunităţi, mai lipseşte o colaborare unitară şi strategică pe plan judeţean. Cetăţenii de etnie romă sunt semenii şi egalii noştri şi trebuie trataţi ca atare. Au drepturi egale cu noi, trebuie să aibă şi aceleaşi oportunităţi. Ţine de voinţa şi gradul de responsabilitate a fiecărei persoane implicate în administraţie pentru ca romii să nu mai fie excluşi din normalitatea cotidiană.

Din analiza comunităţilor care au obţinut rezultate privind aplicarea stategiei de incluziune, mai ales în comunităţile cu mare număr de romi, se demonstrează că rezultatul depinde de implicarea şi activitatea tuturor actorilor şi asfel exemplele de bună practică pot fi preluate cu uşurinţă şi de alte comunităţi aparţinând minorităţii rome.

Bibliografie:

1. Dumitru Sandu, *Comunităţile de romi din România. O hartă a sărăciei comunitare prin sondajul PROROMI, Banca Mondială, Bucureşti 2005*
2. Institutul pentru Politici Sociale, *Situaţia romilor în UE-Integrare social prin educaţie şi acces pe piaţa muncii*
3. Mariana Stanciu, Adina Mihăilescu, 2011, *Starea sărăciei din România în context European*, Raportul social al ICCV, nr.4, oct 2011
4. Cătălin Zamfir, Elena Zamfir (coord.), *Ţiganii între ignorare şi îngrijorare*, editura Alternative, Bucureşti, 1993.
5. UNDP/Banca Mondială/Comisia Europeană,*Proiect pilot comunităţi de romi: Instrumente şi metode de evaluare şi colectare de date*
6. Daniela Tarnovschi, Sorin Cace, Ana Maria Preoteasa, Cristina Tomescu, Simona Stanescu (coord.), Legal şi egal pe piaţa muncii pentru comunităţile de romi – Diagnoza factorilor care influenţează nivelul de ocupare la populaţia de romi din România, Fundaţia SOROS România, Bucureşti, 2010.
7. Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov - http://www.brasov.insse.ro/main.php
8. Strategia Guvernului României de incluziune a cetăţenilor români aparţinând minorităţii romilor pentru perioada 2012-2020
9. http://www.gov.ro/upload/articles/117977/1-2784-anexa-hg-sgg-13-decembrie-strategie-romi.pdf
10. http://www.anr.gov.ro/
11. http://www.partidaromilor.ro/
12. http://politicisociale.ro/situatia-romilor-in-ue-integrare-sociala-prin-educatie-si-acces-pe-piata-muncii
13. http://ec.europa.eu/justice/discrimination/roma/index_en.htm
14. http://europa.eu/index_ro.htm

Migranții și drepturile de securitate socială ale lucrătorilor în Uniunea Europeană[139]

Migrants and social security rights of workers in the European Union

Ioana Sanda Stâncel [140]

Abstract

Standardele de viață din Uniunea Europeană reprezintă un avantaj pentru migranții din UE și mai ales pentru migranții externi. Odată ce o persoană are dreptul legal de a fi ori cetățean, ori resortisant al statului membru UE, amândoi au drepturi egale pentru serviciile de securitate socială, indiferent de țara de rezidență, de locul de origine sau locul de muncă.

Cuvinte cheie: migrație, lucrători migranți, securitate socială, Uniunea Europenă

Life standards within the European Union is a pull factor for migrants from within the UE and moreover, for extrnal migrants. Once a person has the legalright to be either a citizen or a resortisant of the EU member state, they both have equal rights for social security services regardless the country of residence, of place of origine or place of work.

[139] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086**

[140] Doctorand, absolventa a programelor universitare de medicina, relatii internationale si diplomatie, studii de securitate avand specializari printre altele si privind migratia, refugiatii, crize umanitare, studii avansate de securitate si managementul serviciilor de sanatate si sanatatii publice

Ulterior momentului aderării la UE și în contrextul crizei umanitare a migranților în Europa, devine tot mai importantă înțelegerea cadrului legislativ privind libera circulație a persoanelor și drepturile de securitate socială ale lucrătorilor migranți, cetățeni, sau doar resortisanți, prin perspectiva reglementărilor comunitare și transpunerii acestora în legislația națională.

Izvorul de drept este în principal acquis-ul comunitar specific domeniului, respectiv capitolul 2 privind libera circulație a persoanelor și capitolul 3 privind libera circulație a serviciilor, cu referință la serviciile de securitate socială.

Principala normă comunitară de reglementare este Regulamentul Consiliului European (CEE) 1408/71 și Regulamentul Consiliului European nr. 574/72 din 21 martie 1972 de aplicare a Regulamentului nr.1408/71 referitor la aplicarea regimurilor de securitate socială salariațiilor, lucrătorilor independenți și membrilor familiilor acestora care se deplasează în interiorul comunității europene.

Regulamentul Consiliului (CEE) 1408/71 nu înlocuiește diferitele sisteme de securitate socială cu unul comun european, deoarece sistemele de securitate socială reprezintă rezultatul unor tradiții vechi, adânc înrădăcinate în cultura naționala, care sunt larg acceptate, dorite și apreciate de populațiile diferitelor State Membre. Fiecare stat membru își poate stabili liber prestațiile de securitate socială acordate în conformitate cu legislația națională, modul de calcul al acestora și contribuțiile ce trebuie plătite, cu condiția respectării dreptului la libera circulație a persoanelor. Regulamentul 1408/71 se aplică tuturor legislațiilor naționale în ceea ce privește următoarele prestații sociale: boală și maternitate, accidente de muncă, boli profesionale, prestații de invaliditate, pensii pentru limita de vârsta, pensii de urmaș, ajutoare de deces, prestații de șomaj, prestații familiale. Regulamentul definește categoriile de persoane protejate, precum și domeniile, riscurile și prestațiile acoperite și prestațiile exluse în aplicarea acestuia.

Izvoarele dreptului comunitar al securității sociale se bazează pe coordonarea sistemelor de securitate socială și stabilesc urmatoarele **principii fundamentale**:

- **egalitatea de tratament** - presupune acordarea acelorași drepturi și obligații de securitate socială lucrătoriilor migranți, în aceleași condiții ca și pentru proprii cetățeni;
- **determinarea legislației aplicabile** – constă în rezolvarea conflictului de legi prin determinarea legislației statului competent, astfel încât lucrătorii migranți, în exercitarea activitățtii profesionale, să fie supuși prevederilor legislației unui singur stat;
- **menținerea drepturilor în curs de dobândire, totalizarea perioadelor de asigurare** – acest principiu intervine în vederea reconstituirii carierei comunitare a lucrătorului migrant; în acest scop, instituția competentă trebuie să ia în considerare perioadele de asigurare, de angajare sau de domiciliu realizate în alt stat, ca și când acestea ar fi perioade realizate în condițiile propriei legislații;

- menținerea drepturilor obținute – exportul prestațiilor.

Regulamentele conțin reguli detaliate de aplicare pentru fiecare prestație în parte și fiecare situație în parte (reguli generale, reguli de prioritate, rezidență într-un stat membru altul decat cel al statului competent, lucrători frontalieri, membri de familie, șomeri, pensionari), modul de calcul al prestațiilor în bani, condittiile de acordare a prestațiilor substanțiale în natură, decontarea între instituții, rambursarea cheltuielilor.

Pentru o adecvată determinare a statului competent și completa satisfacere a drepturilor cetățeanului sau resortisantului legal european, este necesară coroborarea regulamentelor cu măsurile legislative secundare adoptate și cunoașterea responsabilităților instituționale la nivel național dezvoltate în vederea transpunerii prevederilor comunitare și pentru protejarea drepturilor beneficiarilor, indiferent unde s-ar afla aceștia pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene.

Actuala criză intra-comunitară la nivelul unor state membre ridică problematica subsitenței imediate a persoanelor, odată ce acestea dobândesc un drept de ședere legal, acestea se bucură atât de libera circulație, cât și de regimurile de securitate socială aplicabile lucrătorilor migranți, implicând, printre altele redimensionarea sistemului de securitate socială și a organismelor care o asigură.

În concluzie, subliniez importanța cunoașterii regulamentelor prezentate, a creării capacității instituționale de asigurare și administrare a drepturilor lucrătorilor migranți, precum și a cunoașterii la nivel individual a acestor prevederi, a condițiilor de aplicare a lor, a formularisticii și a etapelor pe care trebuie să le parcurgă beneficiarii în cazul accesării acestor prestații.

Bibliografie selectivă :

1. Regulamentul Consiliului (CEE) 1408/71 pentru aplicarea sistemelor de securitate sociala angajatilor, lucratorilor independenti si membrilor lor de familie care se deplaseaza in interiorul Uniunii Europene;

2. Regulamentul Consiliului nr. 574/72 din 21 martie 1972 de aplicare a Regulamentului nr.1408/71 referitor la aplicarea regimurilor de securitate sociala salariatilor, lucratorilor independenti si membrilor familiilor acestora care se deplaseaza in interiorul comunitatii;

3. ***"Carta de securitate sociala - scurt ghid"*** – Consiliuil Europei, 2000;

4. ***"Manualul de cooperare transfronteliera"*** – Consiliul Europei, Bucuresti, 2000;

5. ***"Manualul Consiliului Europei"*** – Biroul de Informare al Consiliului Europei la Bcuresti, Bucuresti, 2003;

6. ***"Freedom, security and justice for all"*** – Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, 2004;

7. ***"A Constitution for Europe"*** **-** Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, 2004;

8. ***"Comment fonctionne l'Union europeenne?"*** – Office des publicationsofficielles des

Communautes europeennes, Luxembourg, 2003;
9. ***"ABC of the European Law" It's your Europe - living, learning and working anywhere in the EU" -*** Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, 2000;

Migrația și securitatea modernă[141]

Migration and modern security

Drd. Dragoş-Mircea Păun[142]

Abstract:

Globalizarea a accentuat fenomenul migraționist, iar creșterea gradului de permeabilitate a granițelor a condus și conduce la apariția unor transformări regionale și societale, actuala criză a refugiaților aducând în discuție atât probleme legate de drepturile omului cât și probleme legate de securitatea statului. Drepturile și libertățile cetățenești sunt o esență funcțională a securității moderne, fiind strâns legate dreptul la liberă circulație, însă, în contextul schimbărilor provocate de migrația internațională, noile strategii de securitate trebuie să identifice și să integreze acele mecanisme sociale care să contribuie la asigurarea securității societății atât pentru statele de unde emigranții provin cât și a statului unde emigranții se integrează.

Cuvinte cheie: migrație, societate, securitate, securitate modernă

Centrul de Strategii Aplicate

[141] Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României. Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului **Pluri și interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale. Cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086**

[142] *Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul" – Bucureşti[142],*

INTRODUCERE

Fenomenul migrației a marcat permanent societățile și poate fi explicat printr-o multitudine de perspective, cum ar fi cea sociologică, demografică, economică, geografică etc. Migrațiile au contribuit la transformări sociale și societale devenind o realitate inclusiv în lumea contemporană, singurele diferențe fiind date motivele care au stat la baza acestor migrații și de direcțiile pe care s-au propagat acestea.

Fenomenul migraționist a marcat sfârșitul perioadei antice și începutul sclavagismului, epoca marilor descoperiri geografice corespunzând cu deplasările masive de populație spre America, contribuind la transformările societăților nou create.

Din secolul al XIX-lea, până în prima jumătate a secolului al XX-lea, milioane de persoane au părăsit India, China și Japonia emigrând spre America și Europa.

După cel de-al Doilea Război Mondial, cauzele politice și economice au marcat fenomenul migraționist deplasările de populație fiind preponderent dinspre țările slab dezvoltate spre cele dezvoltate.

Sfârșitul secolului al XX-lea a fost marcat de valuri de emigranți dinspre Africa și Asia spre Europa. Tot în această perioadă, au plecat din Europa spre continentul american aproximativ 9 milioane de persoane, din care jumătate în S.U.A. și cam 10% în Argentina, conturându-se totodată o zona de atracție a emigrației spre Europa de Vest (Franța, Marea Britanie, Elveția, Belgia).

1. Caracteristici actuale ale migrației internaționale

Migrațiile contemporane s-au diversificat, în prezent ele fiind determinate de cauze politice și economice, deosebindu-se de migrațiile anterioare prin caracterul, volumul și orientarea geografică.

Inițial, un fenomen deosebit l-a reprezentat exodul inteligenței - așa numitul ”brain drain” - al persoanelor cu calificare superioară și al familiilor acestora, din țări mai slab dezvoltate spre S.U.A. și Canada, iar apoi spre statele dezvoltate din Europa - Germania, Franța, Marea Britanie.

Totodată, statele Europei de Vest au fost și sunt un centru de atracție și pentru emigranți mai puțin calificați din sudul și estul continentului, fenomenul migraționist actual dinspre Orientul Apropiat și Mijlociu, respectiv Africa de Nord, fiind o realitate și o consecință a decalajului economic și societal.

Astfel, Europa a fost și este vizată de emigrația forței de muncă din diferite țări slab dezvoltate ale Asiei, Africii și Americii Latine, iar evoluțiile conflictelor din arealul mediteranean creând mai nou o categorie - mult mai numeroasă - ce trebuie luată în considerare - refugiații.

Cel puțin la nivelul continentului european, refugiații - emigranții care au fost determinați să-și părăsească țara de origine pe fondul situației politice sau religioase devin o realitate și o consecință a politicilor globale, evoluțiile în plan internațional fiind de natură a crea unele probleme majore atât la nivelul societăților unde acești

emigranți doresc să se stabilească, cât și al societăților de unde aceștia provin.

2. Factori determinați ai migrației internaționale

Principalul factor ce a contribuit și a determinat intensificarea fluxurilor migraționiste a fost și este situația socio-economică și politică a statelor de origine a emigranților și va duce indubitabil la pierderea capitalului uman (majoritatea emigranților fiind tineri) și constituie unul din cele mai importante pericole pentru securitatea și dezvoltarea unei țări.

De cele mai multe ori, indivizii care iau decizia de a migra sunt educați, calificați, productivi și puternic motivați, fiind, în general, mai bogați în capital uman, iar plecarea masivă a indivizilor și în special a tinerilor (cu o forță de muncă superioară) poate conduce la agravarea situației țărilor-donor.[143]

O altă latură a mișcărilor migratorii este determinată de motive istorice, religioase, politice, care pot fi considerate drept cauze accidentale și actuale. Aceste cauze sunt printre cele care au contribuit și la declanșarea valului de emigrație actual, războiul din Siria și conflictele existente în Centrul și Nordul Africii generând reacții și mișcări de populații care au fost anticipate în plan teoretic, dar care practic au găsit Uniunea Europeană nepregătită.

Discuțiile și disputele create la nivelul decizionalilor europeni pe tema emigranților riscă să divizeze Europa și să afecteze instituțional dezvoltarea europeană, creând totodată riscuri majore de securitate la adresa tuturor statelor din regiune, cu atât mai mult cu cât marea majoritate a emigranților au pătruns ilegal în spațiul european.

3. Consecințele și efectele migrațiilor

Anii ’90 au reprezentat o adevărată provocare pentru Uniunea Europeană din perspectiva creșterii numărului cererilor de azil, extinderea spațiului european având efecte importante asupra migrației internaționale.

Uniunea Europeană a atras odată cu extinderea sa un număr tot mai mare de imigranți, majoritatea acestora stabilindu-se în mod legal. Imigrația reprezintă atât o oportunitate, cât și o provocare pentru Europa.

Dacă migranții legali sunt necesari pentru a completa anumite cerințe pe piața forței de muncă din UE deoarece populația majorității statelor europene înregistrează o îmbătrânire semnificativă, iar rata natalității este în scădere, în ce privește migrația ilegală Uniunea are nevoie să o controleze mai mult, în încercarea de limitare a acesteia, cooperând cu celelalte țări din regiune pentru a conveni asupra repatrierii în mod voluntar a imigranților fără forme legale.

De asemenea, UE are datoria de a proteja persoanele care caută cu adevărat azil, dorind să scape de persecuțiile sau îngrădirile din statele de proveniență, însă în același timp UE trebuie să acționeze pentru

[143] Bogdan Voicu - *Capitalul Uman: componente, niveluri, structuri. România în Context European*. Institutul de Cercetare a Calității Vieții. România, http://www.revistacalitateavietii.ro/2004/CV-1-2-04/11.pdf

democratizarea acestor state și determinarea decidenților acestora să respecte drepturile cetățenilor.

Actualul val de emigranți, apreciat la câteva sute de mii de persoane este doar o primă provocare de acest gen la adresa statelor UE, lipsa unor măsuri ferme și agreate de toate statele membre sau nemembre ale Uniunii nu va face decât să favorizeze un nou val de emigrări.

4. Implicațiile migrației internaționale asupra securității

Necesitatea conceperii cu maximă operativitate a unei strategii comune, coerente și care să facă față provocărilor generate de fenomenul migrationist actual, pentru a ajuta fiecare țară să facă față propriilor provocări și probleme și să beneficieze, totodată, de oportunitățile cooperării cu UE, stă la baza celor cinci angajamente politice asumate în cadrul Pactului european privind imigrația și azilul[144]:

- organizarea imigrației legale, ținând seama de prioritățile, de necesitățile și de capacitățile de primire stabilite de fiecare stat membru și sprijinirea integrării;
- combaterea imigrației ilegale, în special asigurând returnarea în țara de origine sau într-o altă țară de tranzit a străinilor fără forme legale;
- consolidarea controalelor la frontiere;
- construirea unei Europe a azilului;
- crearea unui parteneriat global cu țările de origine și tranzit, favorizându-se sinergiile dintre migrație și dezvoltare.

Actualele discuții la nivel european pe tema imigranților și cotelor de acceptare de fiecare stat, relevă că Pactul european privind imigrația și azilul este doar un document teoretic care, deși a fost asumat de toate statele membre, nu poate fi aplicat în practică, Europa fiind pusă în fața unei provocări pe care nu o anticipase să se poate manifesta la aceste cote.

După 1990, diverși autori în domeniul studiilor de securitate au arătat că noile concepte de securitate și implicit securitatea modernă se referă la asigurarea securității întregului sistem internațional, la asigurarea securității statelor și implicit asigurarea securității indivizilor acestor state, acest lucru nu a fost corect abordat.

Raportat la noile transformări ale mediului de securitate în contextul globalizării și multiculturalității, securitatea înseamnă securitatea fiecărui individ atât în statul de origine cât și în statul în care alege să trăiască.

Noile concepte moderne de securitate însemnă atât asigurarea pe termen lung a statelor membre a UE împotriva unor viitoare posibile amenințări, de perspectiva unei mai strânse colaborări asupra apărării comune în cadrul UE, cât și a apărării statelor din vecinătatea UE.

UE a pierdut din vedere și nu a acționat mai ferm față de instabilitatea din aceste state care generează riscuri implicite inclusiv la adresa spațiului

144 http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=RO&f=ST%2013440%202008%20INIT

european, fapt dovedit de actualul flux migrator.

Mediul de securitate din vecinătatea Uniunii Europene și zonele de instabilitate regională impun o redimensionare și o analiză reală a politicilor de vecinătate ale UE, concomitent cu măsuri mai ferme de stabilizare a acestor regiuni.

CONCLUZII

Fenomenul migrației s-a demonstrat a fi unul generator de dezvoltare economică, pe de o parte, cu efecte de aglomerare regională pe de altă parte.

Informațiile reduse cu privire la efectele pe care acest fenomen le poate avea asupra indivizilor, țărilor de origine și țărilor de destinație, duce de foarte multe ori la o înțelegere parțială și eronată a acestuia.

Importanța migrației în spațiul economico-social al Uniunii Europene a crescut progresiv odată cu extinderea către est, libera circulație a persoanelor și a forței de muncă fiind o componentă a pieței interne a Uniunii Europene, însă integrarea imigranților, fie prin elaborarea și implementarea de mecanisme și politici de integrare, fie prin revizuirea mecanismelor și politicilor existente este o realitate și o necesitate mai actuală decât oricând.

Se impune ca UE să promoveze o strategie de securitate bazată pe o politică de parteneriate între statele membre care trebuie sa realizeze managementul eficient al imigrației, să acorde o atenție deosebită politicilor de integrare a imigranților dar și politicilor de sprijinire a statelor din care imigranții provin.

Migrația este un fenomen inevitabil al lumii actuale, dar nu trebuie privit ca o amenințare, ci ca un fenomen care bine gestionat, poate juca un rol important în dezvoltarea economică a țărilor de destinație și în reducerea sărăciei din țările de origine ale imigranților.

Totodată, securizarea spațiului european și a statelor membre nu înseamnă doar o securizare a frontierei UE, aceasta nu este o soluție de stopare a fenomenului migraționist. Se impune un control real al acestuia ce se poate realiza doar printr-o politică europeană comună de stabilizare a zonelor de conflict, de sprijinire a dezvoltării statelor din arealul limitrof ce vizează o politică de vecinătate comună în interesul fiecărei părți.

Monitorizarea fenomenului migraționist nu înseamnă de asemenea o limitare a dreptului la liberă circulație, o îngrădire a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, cu reprezintă în principal o preocuparea mai mare pe linia asigurării securității statelor de origine ale imigranților și a gestionării stabilității interne a acestora.

Bibliografie:

1. Andreescu, Gabriel, *Națiuni și minorități*, Editura Polirom, Iași, 2004;

2. Barry Buzan, *Popoarele, statele și frica*, Editura Cartier, Chișinău, 2000.

3. Feraru, Daniela, Petronela, *Libera circulație a persoanelor în Uniunea Europeană. Despre condițiile imigranților români în Europa după aderare*, Editura Lumen, Iași, 2008

4. Geddes, Andrew, *The politics of migration and immigration in Europe*, Sage Puplications Ltd, Oliver's Yard, London, 2005

5. Held, David, McGrew, Anthony, Goldblatt, David, Perraton, Jonathan, *Transformări globale*, Editura Polirom, Iaşi, 2004

6. Rotariu, Traian, *Demografie si sociologia populației. Structuri și procese demografice*, Editura Polirom, 2009

7. Voicu, Bogdan, *Capitalul Uman: componente, niveluri, structuri. România în Context European*. Institutul de Cercetare a Calității Vieții. România, 2004, la http://www.revistacalitateavietii.ro/2004/CV-1-2-04/11.pdf

8. xxx – *Interesul naţional şi politica de securitate*, Institutul Român de Studii Internaţionale, Bucureşti, 1995

Resurse internet

http://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/policy_reviews/policy-review-migration-publication_en.pdf

http://www.consilium.europa.eu/

http://eur-lex.europa.eu

http://europa.eu/

http://www.mae.ro/

http://www.onuinfo.ro

http://www.revistacalitateavietii.ro

Centrul de Strategii Aplicate

Cum afectează conceptul de gen modul în care înțelegem securitatea?

How does the concept of gender change our understanding of security?

Epure Georgiana-Silvia[145]

Abstract

Analiza de gen contribuie la o mai bună înțelegere a studiului securității. O astfel de abordarescoate la iveală structuri masculinizate de violență și dominare, care reproduc insecurități la nivel personal și care afectează în mod disproporțional femeile. Atât securitatea cât și insecuritatea sunt genizate, fiind resimțite în mod diferit de bărbați și femei. Analiza de gen lărgește sensul noțiunii de securitate, depășind limitele sectoruluimilitar și mutând obiectul de referință de la stat la persoană, promovând astfel o ontologie mai inclusivă. Perspectivade gen întregește studiul securității, întrucât abordările pozitiviste, tradiționale ale securității lasă multe insecurități invizibile și fără soluții.

Cuvinte cheie: feminism, gen, ierarhie de gen, violență structurală, insecuritate stucturală

This essay argues that gender as an analytical tool enhances our understanding of security. A critical gender analytical framework reveals underlying male-biased structures of violence and domination, which create and reproduce insecurities at the individual level that disproportionally affect women. This essay shows that both security and insecurity are gendered and are experienced differently by men and women. It does so by analysing how the concept of gender widens our understanding of security, going beyond the military sector. It also deepens it, moving the reference object from the state to the individual, advancing, thus, a more inclusive ontology. The essay shows that positivist accounts of security fail to give the security realm the in depth understating that it needs, leaving many insecurities invisible and unaddressed.

[145] Georgiana-Silvia Epure studiază relații internaționale la University of Leeds în Marea Britanie. Interesele sale academice includ: responsibilitatea de a proteja, prevenirea atrocităților în masă și feminismul. Toate citatele din acest articol sunt în traducere liberă.

Genul în studiile de securitate

Termenul „gen" a fost popularizat de al doilea val feminist, pentru a distinge între sexul biologic și semnificațiile socio-culturale atribuite feminității și masculinității. Sexul definește diferențele naturale între bărbați și femei, pe când genul este un construct social care influențează cum se comportă atât femeile, cât și bărbații, și cum aceștia își organizează relațiile în societate (Wood and Ridgeway, 2010). În cuvintele lui Sjoberg (2010, p.3), genul este un sistem de semnificații simbolice care creează ierarhii sociale bazate pemodul în care înțelegem și acționăm în conformitate cu normele feminității și masculinității.

Potrivit lui Whitworth (1989), pentru a incorpora genul în analiză studiilor de securitate, teoriile trebuie să satisfacă trei condiții. În primul rând, trebuie să permităzbaterea despre construcția socială a cunoașterii. Acest lucru deschide calea către moduri interpretative de analiză și către dimensiunea subiectivă a cunoașterii și a creării conceptului de securitate – în contrast cu teoriile pozitiviste care consideră cunoașterea ca fiind obiectivă. În al doilea rând, teoriile trebuie să recunoască natura variabilă a istoriei. Relațiile de gen (bazate pe putere) sunt dezvoltate într-un anumit context cultural și istoric, nu sunt uniforme oriunde sau oricând (True, 2013, p.262), si nici transculturale așa cum presupun teoriile pozitiviste. Nu în ultimul rând, teoriile trebuie să permită teorizarea puterii într-un mod care să demaște relațiile ascunse de putere (un criteriu constant în teoriile și politicile de emancipare, postpozitiviste) care mențin ordinea socială înrădăcinată în interpretări tradiționale superficiale despre masculinitate și feminitate. Așadar, utilizarea genului ca instrument analitic invită la reflecții profunde despre cum relațiile de putere sunt reproduse înauntrul statului, la nivel inter-personal.

Analiza de gen relevă natura genizată a securității și securitizării. Femeile și oamenii marginalizați sunt foarte implicați în politicile globale. Însă, structurile genizate de putere și instituțiile masculinizate fac vocea femeilor și a oamenilor marginalizați neauzită, pentru că împart lumea în spații publice și private (Enloe, 1996, p.187).Studiile de securitate nu sunt neutre din punct de vedere al genului. Modul în care este percepută securitatea și cine o merită derivă din conceptemasculinizate (Sjoberg, 2009, p.4).

Re-conceptualizarea securității și a subiectului securității

Autori ai studiilor tradiționale de securitate, precum Kenneth Walz, J. Mearsheimer, Stephen Walt și Robert Keohane, definesc securitatea în termini statali. Atenția lor cade pe securitatea statelor, care sunt considerate a fi actori unitari aflați într-o ordine structural-anarhică, compoziția și acțiunile lor interne fiind mai puțin importante. Așadar, tradițional, problemele de securitate sunt abordate în manieră pozitivistă, fără a face referire la oamenii dinăuntrul statului, al sistemului.

Citându-l pe Hill (citat în True, 2013, p.242), acest lucru este problematic întrucât această arie de studiu, securitatea, a apărut ca urmare a Războaileor Mondiale tocmai pentru a „democratiza modul în care se face politica externă, pentru a împuternici oameniica cetățeni-subiecți și nu ca simple obiecte ale elitelor". Securitatea tradițională a fost contestată începând cu anii 1980, odată ce feministele au început să analizeze securitatea din perspectivă de gen și să scoată în evidență faptul că statele securitizate conțin oameni nesiguri, femeile fiind cele mai vulnerabile. Așadar, feminismul definește securitatea în termeni mai largi, nu doar ca absența pericolului unui război. Securitatea înseamnă și absența violenței directe și indirecte, care conduce, de exemplu, la sărăcie - insecuritate economică. Astfel, analiza de gen mută obiectul de referință al securității de la stat la oameni, pentru care securitatea înseamnă și siguranță și bunăstare (Sjoberg, 2010, p.11).

Așadar, feminismul critic contestă teoriile tradiționale, atât din motive epistemologice, cât și ontologice, promovează o definiție comprehensivă a securității, care include emanciparea din structurile sociale opresive și genizate, asta pentru că „securitatea este necesară […] nu doar pentru supraviețuire […] securitatea este echivalentă *supraviețurii-plus* (plusul reprezentând absența amenințărilor la adresa vieții, și prin urmare posibilitatea de a face alegeri)" (Booth, 2007, p.102). Analiza din perspectivă de gen ajută să regândim securitatea statală și pe cea umană, articulând temerile și insecuritățilecare nu sunt neutre din punct de vedere al genului (Enloe, 1987).

Examinarea securității din perspectivă de gen însemană recunoașterea faptului că există cel puțin trei fire narative: al lui, al ei și al nostru. Dar, firul „lui" narativ și „al nostru" sunt de obicei considerate a fi echivalente (Flax, 1987, p.629). Această suprapunere între securitatea „lui" și securitatea „noastră" provine din felul în care epistemologiile tradiționale „exclud sistematic posibilitatea ca femeile să fie „știutoarele" sau agenții schimbării […] istoria [și securitatea] este scrisă doar din perspectiva bărbaților" (Harding, 1987, p.3). Prin urmare, securitatea estemasculinizată. Așa cum teoria criticărecunoaște natura politică a cunoașterii (Devetak 2013, p.164), așa recunoaște și feminismul critic natura genizată a securității. Cox (1981, p.128) susține că „teoria este întotdeauna pentru cineva și pentru un scop anume". Feministele dezvoltă această idee și evidențiază faptul că atât cunoașterea, cât și securitatea, nu au doar un caracter politic, dar și unul de gen, fiind masculinizate.

Citând-o pe True (2013, p.241), conceptele cheie în studiile de securitate „nu sunt nici naturale, nici neutre din punct de vedere al genului: sunt derivatedintr-un context social și politic unde hegemonia masculină a fost instituționalizată". Teoriile tradiționale despre securitate tind să legitimizeze și să stabilizeze structurile ierarhice genizate care creează

inegalitate și insecuritate. În contrast, utilizarea genului ca instrument analitic permite crearea unor concepte alternative despre securitate(True, 2013, p.241) și identificarea unor soluții care altfel nu ar fi luate în considerare.

Genul – spre o înțelegere mai aprofundată a securității

În loc să introducă genul, feminismul relevă cum acesta este deja încorporat în teoria și practica studiilor de securitate (Zalewski, 1993). Această parte a eseului explorează mai întâi legătura dintre ierarhiile de gen și violența structurală, apoi examinează rolul genuluiîn discursul conflictului armat.

Violența structurală și insecuritatea structurală

Termenul de „violență structurală" a fost inventat de Johan Galtung în 1969. Galtung face diferența între violență directă, produsă de către un anumit actor, și cea indirectă, al carui actor îi lipsește. Violența structurală, indirectă, face ca insecuritățile să devină invizibile, întrucât acestea sunt încorporate în ordinea socială. Așa cum afirmă Scheper-Hughes (2004, p.13), violența structurală se referă la:„invizibilitatea mașinăriei sociale a inegalității care reproduce relații sociale de excludere și marginalizare prin ideologii, stigmate, și discursuri periculoase […] cu privire la rasă, clasă, sex [*gen*] și alte caracteristici individuale […] violența structurală „naturalizează" sărăcia, boala, foamea și moartea prematură, ștergând originile lor sociale și politice încât acestea sunt luate ca atare și nimeni nu este tras la răspundere, cu excepția celor săraci".

Același argument poate fiadus și cu privire la insecuritatea structurală a femeilor, iar reconceptualizarea feministă a securității începe cu examinarea motivului pentru care violența structurală este percepută ca fiind neproblematică.Insecuritatea și violența structurală sunt bazate pe ierarhii de gen, care standardizează vulnerabilitățile femeilor și fac ca subordonarea lor să apară ca fiind „naturală". Ierarhiile de gen contribuie la relații inegale de putere, așadar și la securități disproporționale.

Masculinizarea securității re-marginalizează femeile - identitatea lor de genintersectându-se cu alte identități, precum cea rasială, etnică sau socială. Acesta este un aspect pe care abordările pozitiviste nu îl iau în considerare, nici măcar feminismul liberal, care ia în considerare genul, dar îl socotește ca pe o variabilă, riscând să îl esențializeze și să promoveze determinismul biologic.

Pentru a ilustra mai bine acest argument, să considerăm rolul femeilor în agricultura de subzistență în țările în curs de dezvoltare din Africa. Deși femeile constituie 70% din forța de muncă din agricultură, posibilitatea ca acestea să dețină pământ este foarte redusă (Landesa, 2012; Vickers, 1993). Problema vine din constrângerile structurale de gen. Femeile au acces la pământ pe baza statutului lor în familie, care este ierarhic, genizat. Acestea pot lucra pământul, dar proprietatea le revine bărbaților. Este o structură normativă

genizată opresivă. De exemplu, în legile funciare cutumiarebărbații sunt considerați proprietarii pământului, ceea ce face ca drepturile femeilor de a deține pământ să depindă de relația pe care o au cu o rudă de sex masculin (Yngstrom, 2002). Mai mult, transferul de pământ este făcut de obicei prin moștenire, care merge pe linie paternă, iar când statul alocă arii de pământ cetățenilor, acestea sunt distribuite în beneficiul capetelor familiilor - bărbaților. Astfel de structuri genizate evidențiază insecuritățile specifice pe care femeile le înfruntă în economia informală: insecuritate alimentară, imposibilitatea de a avea access la active financiare sau credite, ceea ce crește riscul lor de sărăcie, punându-le într-o poziție vulnerabilă cu privire la securitatea lor economică.

Contestarea mitului protecției

Un alt mod în care genul îmbunătățește cum înțelegem securitatea este prin deconstrucția noțiunilor cheie de securitate precum „protecția". Această parte a eseului arată că binomul securitate/protecție este înșelător și înrădăcinat în ierarhii de gen.

Tickner (2001, p.51) definește războiul ca „o construcție socială care depinde de mituride protecției". Dihotomiile de tipul protector (bărbat) / protejat (femeie) îi subordonează instantaneu pe cei „protejați" (Young, 2003). Statele declară război în afara granițelor, dar așteaptă obedință și loialitate acasă, din partea cetățenelor. Astfel, participarea bărbaților în experiența militară este bazată pe controlarea eficientă, militarizarea nevăzută a femeilor (Enloe, 1989). Femeile se ocupă de rănile fizice și psihologice ale „protectorilor" odată ajunși acasa. O analiză de gen a securității relevă faptul că războaiele nu se termină odată cu semnarea tratatelor de pace, iar pacea nu este sinonimă cu securitatea. Așadar, dihotomia război/pace și asocierea frontului de război cu masculinitatea, riscul și nesiguranța, și frontului de acasă cu feminitatea și siguranța sunt superficiale și portretizează femeile ca actori pasivi– lucru care reiese cel mai bine din rezoluțiile Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite în care femeile sunt puse în aceeași categorie cu copiii, „protejarea femeilor și a copiilor", insinuând căfemeile nu au capacitatea de a acționa și re-acționa.

Mai mult, chiar și când femeile sunt de partea „protectorilor" acestea sunt reprezentate de cele mai multe ori ca „fiicele" națiunii, nu ca „surori" (Sunindyo, 1998). Acest discurs genizat neagă capacitatea femeilor de a fi „protectori". Această „logică de protejare masculină" (Young, 2003) influențează modul în care oamenii interpretează anumite evenimente, precum înrolarea bărbaților în armată.Statul este feminizat, fiind simbolizat de o femeie pentru care bărbații soldați trebuie să lupte și chiar să se jertfească (Wilcox, 2009, pp.78-9). De exemplu, discursurile naționaliste aseamănă frecvent națiunea cu o femeie - Germania, Britania, Mrianne (în Franța). Deconstrucția acestui discurs genizat este importantă, deoarece subliniază modul în care „uneltele" războiului, precum violul,

reprezintă o amenințare nu numai asupra securității femeilor, dar și asupra identității întregii comunități și a capacității bărbaților de a proteja. Astfel de amenințări devin discursuri genizate în care limitele corpului femeii/granițele țării trebuie să fie protejate de invazia bărbaților străini.

Mai mult, dihotomia protector / protejat ilustrează relația dintre putere și cunoaștere – cei care protejează sunt cei care definesc ce înseamnă securitatea pentru cei „protejați". Așadar, bărbații sunt automat plasați în rolul cunoscătorilor, în timp ce femeile sunt considerate a avea un rol pasiv, a fi protejate. Dar, așa cum Sjoberg (2006) susține, presupusa stare de „protejate" face ca impactul războiului asupra vieților lor să fie mai puțin vizibil. Etichetând femeile ca fiind protejate, fără a analiza siguranța lor de fapt, nu socotim insecuritățile pe care acestea le îndură în timpul și după conflictul armat.

Concluzie

Abordat din perspectivă de gen, studiul securitatii are ontologii și epistemologii diferite de cele ale studiilor tradiționalede securitate și re-conceptualizează securitatea și obiectul său de referință. O astfel de analiză, dezvaluie insecurități care inițial păr neproblematice. Ierarhiile de gen produc și re-produc discursuri și sisteme de dominare și insecuritate invizibile, care afectează în mod disproporțional femeile și bărbații. Analiza feminității și masculinității în securitate aprofundează această arie de studiu prin de-construcția naturii securității, relațiilor de putere și protecție, făcând mai multe insecurități vizibile, așadar permițând metode de intervenție.

Bibliografie

Booth, K. 2007. *Theory of World Security*. Cambridge: Cambridge University Press

Devetak, R. 2013. 'Critical Theory' in Scott Burchill et al. *Theories of International Relations.* New York: Palgrave Macmillan

Enloe, Cynthia H. 1987. 'Feminists Thinking about War Militarism and Peace', în Beth B. Hess and Myra Marx Ferree (eds.), *Analyzing Gender: A Handbook of Social Science Research*, pp. 526–47. Newbury Park: Sage Publications

Enloe, C.H. 1989. *Banans, Beaches and Bases: Making Feminist Sense of International Politics.* Londra: Pandora

Enloe, C. 1996. 'Margins, Silences, and Bottom Rungs: How to Overcome the Underestimation pf Power in the Study of International Relations' în Steve Smith et al. ed. *International Theory: Positivism and Beyond.* Cambridge: Cambridge University Press

Farmer, P (2004) 'An Anthropology of Structural Violence'. *Current Anthropology*. **45**(3) pp. 305-325. The University of Chicago Press

Flax, J. 1987. 'Postmodernism and Gender Relations in Feminist Theory', *Signs*,**12**(4), pp.621-643

Galtung, J. 1969. 'Violence, Peace and Peace Research'. *Journal of Peace Research*, **6**(3), pp. 167-191

Galtung, J. 1971. 'A Structural Theory of Imperialism'. *Journal of Peace Research.* **8**(2)

Harding, S. 1987. 'Introduction: Is There a Feminist Method?' în Sandra Harding, ed. *Feminism and Methodology: Social Science Issues.* Milton Keynes: Open University Press, pp. 1-14

Harding, S. 1991. *Whose Science? Whose Knowledge? Thinking From Women's Lives.* Ithaca: Cornell University Press

Henry, M. 2007. 'Gender, Security & Development'. *Conflict, Security and Development.***7**(1), pp. 61-84

Kaplan, C. 1989. *Sea Changes: Culture and Feminism*. Londra: Verso

Landesa. 2012. *Food rights and food security.* [Online]. Accesat în 4 martie 2015. From: http://www.landesa.org/wp-content/uploads/Landesa-Issue-Brief-Land-Rights-and-Food-Security.pdf

Peterson, V. Spike. 1992. *Gendered States: Feminist (Re)Visions of International Relations Theory*. Boulder, Colo.: Lynne Rienner

Peterson, V.S. and Ruyan, A.S. 1999. *Global Gender Issues.* Boulder, CO: Westview Press

Roe, P. 2014. 'Gender and 'positive' security'. *International Relations.* **28**(1), pp. 116-138

Scheper-Hughes, 2004, 'Dangerous and Endangered Youth'. *Annals of the New York Academy of Sciences.* Volumul 1036, pp. 13-46

Sjoberg, L. 2006. *Gender, Justice, and the Wars in Iraq*. Lanham, MD: Lexington Books

Sjoberg, L. 2010. *Gender and International Security*.SUAși Canada: Routledge

Sjoberg, L. 2012. 'Gender, Structure and War: What Waltz Couldn't See', *International Theory.* **4**(1)

Steans, J. 2006. *Gender and International Relations.* Cambridge: Polity Press

Steihm, J. H. 1982. 'The Protected, the Protector and the Defender', *Women's Studies International Forum*, **5**(3/4). pp. 367-76

Sunindyo, S. 1998. 'When the Earth is Female and the Nation is mother: Gender, the Armed Forces and Nationalism in Indonesia'. *Feminist Review*, nr. 58, *International Voices.* pp. 1-21

Tickner, J.A. 1992. *Gender in International Relations: Feminist Perspectives on Achieving Global Security*. New York: Columbia Press University

Tickner, J. A. 2001. *Gendering World Politics.* New York: Columbia Press University

True, J. 2013. 'Feminism' in Scott Burchill et al. *Theories of International Relations.* New York: Palgrave Macmillan

Tong, R. 1989. 'Chapter 1'. *Feminist Thought: A Comprehensive Introduction*. Oxon, United Kingdom: Unwin Human Ltd.

Vickers, J. 1993. *Women and War.* Londra: Zed Books

Young, I. M. 2003. '**The Logic of Masculinist Protection'**, *Signs*, 29 (1), pp. 1-25

Yngstrom, I. 2002. 'Women, Wives and Land Rights in Africa: Situating Gender Beyond the Household in the Debate Over Land Policy and Changing Tenure Systems'. *Oxford Development Studies*, **30**(1), pp. 21-40

Yuval-Davis, N, (1989) 'Chapter 1'. În Yuval-Davis, N, *Woman - Nation - State*. London: Macmillan

Weitsman, P. 2008. 'The Politics of Identity and Sexual Violence. A Review of Bosnia and Rwanda'. *Human Rights Quarterly*,**30**(3), pp. 561-578.

Whitworth, S. 1989. 'Gender in the Inter-Paradigm Debate'. *Millennium: Journal al International Studies.***18**(2)

Wilcox, L. 2007. **'**Gendering the Cult of the Offensive**'.** În Sjoberg, L. ed. *Gender and International Security: Feminist Perspectives.* New York șiLondra: Routledge

Wood, W. and Ridgeway, C.L. 2010. Gender: An Interdisciplinary Perspective. *Social Psychology Quarterly*. **73**(4), pp. 334-339

Zalewski, M. 1993. 'Feminist Theory and International Relations' în Mike Bowker and Robin Brwon ed. *From Cold War to Collapse: Theory and World Politics in the 1980s.* Cambridge: Cambridge University Press

Centrul de Strategii Aplicate

CURSURI INTENSIVE

26-30 octombrie 2015

DIPLOMAȚIE ȘI RELAȚII INTERNAȚIONALE

Cost cursuri: 500 RON
(pentru elevi, studenți, masteranzi și doctoranzi: 350 RON)
Luni-Vineri: 17.00-20.00

RELAȚIILE DIPLOMATICE ÎNTR-O LUME GLOBALIZATĂ
Prof.univ.dr.ambasador ȘTEFAN GLĂVAN

O CALE DE PROMOVARE A DIPLOMAȚIEI ÎN SPRIJINUL CETĂȚEANULUI - CONSULAR ASSISTANCE
Ministru consilier, Șeful Centrului pentru situații de urgență și criză al MAE
Dr. LIVIU MIHAI DĂNILĂ

CRIZA REFUGIAȚILOR: STRATEGIILE MARILOR ACTORI INTERNATIONALI
Doctor în Istoria relațiilor internaționale al Universității din Sorbona ȘTEFAN POPESCU

PROTOCOL, CEREMONIAL, IMUNITĂȚI, PRIVILEGII ȘI CORESPONDENȚĂ DIPLOMATICĂ
Ambasador GHEORGHE DINICĂ

RELAȚIILE ROMÂNIEI CU STATELE EX-SOVIETICE, RUSIA, NATO ȘI UE
Prof. univ. dr. ambasador, Președinte Asociația Română de Politică Externă
AUREL PREDA
Expert în relații internaționale, Secretar General ARPE
GHEORGHE BĂLOI

A. R. P. E.
ASOCIAȚIA ROMÂNĂ DE POLITICĂ EXTERNĂ
ROMANIAN ASSOCIATION OF FOREIGN POLICY
ASSOCIATION ROUMAINE DE POLITIQUE ETRANGERE

Info: 0726.186.911
www.strategiiaplicate.ro

Cursurile se vor desfășura la CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI din Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, Amfiteatrul Albastru (intrarea E, mezanin)
Coordonator proiect: VALERIU ANTONOVICI
Înscrierile se fac prin transmiterea unui e-mail cu datele candidaților la valeriua@gmail.com

CURSURI INTENSIVE

16-20 NOIEMBRIE 2015

Securitate & Intelligence

Cost cursuri: 500 RON
(pentru elevi, studenți, masteranzi și doctoranzi: 350 RON)
Luni-vineri: 17.00-20.00

www.strategiiaplicate.ro

Cursurile se vor desfășura la
CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI
Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, Amfiteatrul Albastru (intrarea E, mezanin)
Coordonator proiect:
VALERIU ANTONOVICI
Înscrierile se fac prin transmiterea unui e-mail cu datele candidaților la valeriua@gmail.com.

Info: 0726.186.911

16 NOIEMBRIE
Intelligence-ul românesc - de la bipolarism la globalizare
General SRI Prof.univ.dr. CRISTIAN TRONCOTĂ

17 NOIEMBRIE
Situația internațională actuală - Asia și Africa, drumuri spre Europa
Director SRI 1997-2000, ambasador COSTIN GEORGESCU

18 NOIEMBRIE
Remodelarea economiilor prin spionaj cibernetic global
Director adjunct al Centrului Național CYBERINT GABRIEL MAZILU

19 NOIEMBRIE
Spionaj și contraspionaj industrial. Securitatea informației de business
Lect.univ.dr. Academia Națională de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", MIHAI MARCOCI

20 NOIEMBRIE
Securitatea de mediu in Romania - Scenarii și soluții
Vicepreședinte al Comisiei pentru mediu și echilibru ecologic din Camera Deputaților, deputat NINEL PEIA
Amenințări asimetrice într-o lume globalizată
Prof.univ.dr. ambasador ȘTEFAN GLĂVAN